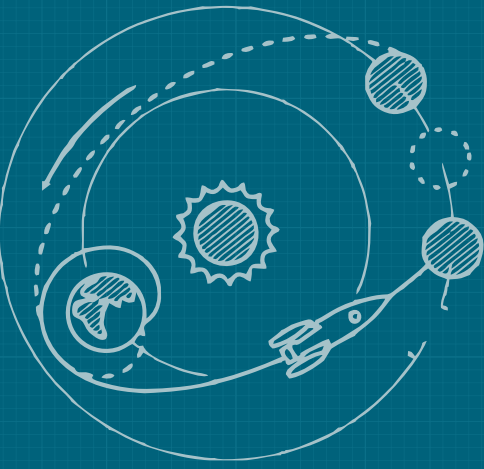
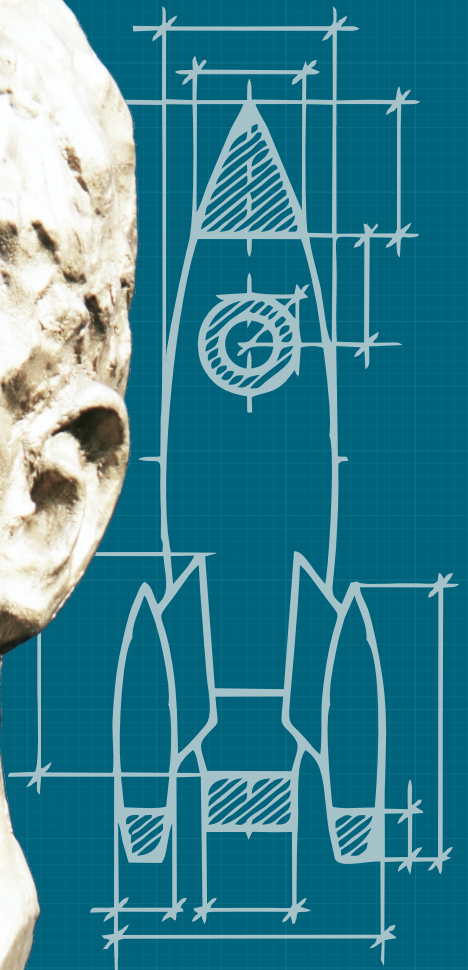
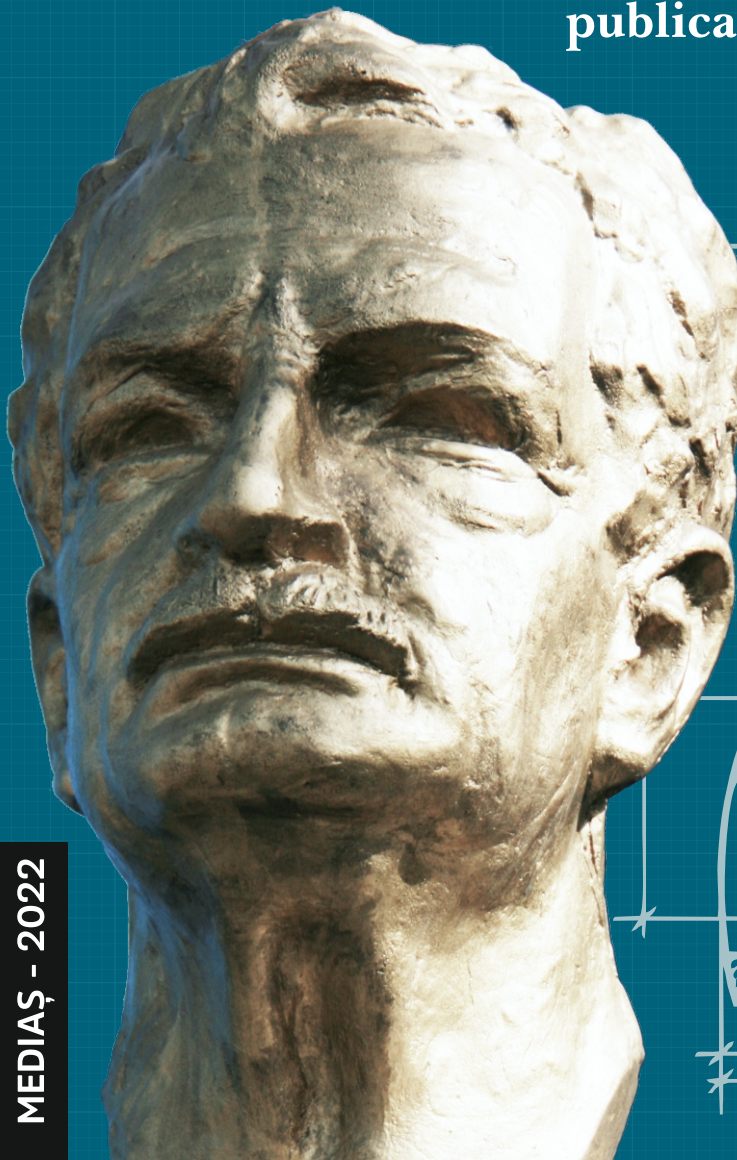

LIVIU PINTICAN - JUCA

Hermann Oberth în filatelie

Culegere de articole
publicate în perioada
2013-2022

MEDIAȘ - 2022

FORUMUL DEMOCRAT AL GERMANILOR DIN MEDIAȘ
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI MEDIAȘ
BIBLIOTHECA HISTORICA MEDIENSIS
XXXVI

LIVIU PINTICAN – JUGA

Hermann Oberth
în filatelie

Culegere de articole
privind cercetarea și reflectarea în filatelie
a vieții și activității lui Hermann Oberth,
publicate în perioada 2013-2022

EDITURA CREATIO
MEDIAȘ - 2022

Concepția copertei și tehnoredactare: Mohamed Ahmed N.

Fotografii: Berghean Cosmin și alții

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Hermann Oberth în filatelie; Studii / vol. îngrijit de Pintican-Juga, Liviu

L. Pintican-Juga. - Mediaș, 2022

Editura: Creatio, 2022

Tipărit de Contrast Publicitate, Mediaș, 2022

ISBN 978-606-9699-89-8

Carte tipărită cu sprijinul financiar al Departamentului pentru Relații Interetnice din cadrul Secretariatului general al Guvernului României, prin Forumul Democrat al Germanilor din România.

Volumul se distribuie gratuit.

PREFAȚA

HERMANN OBERTH – PĂRINTELE ZBORULUI SPAȚIAL

FILATELIA – REGINA PASIUNILOR

Romania este una din țările pe teritoriul careia s-au născut personalități de mare valoare științifică și culturală.

Profesorul Hermann Oberth, născut la Sibiu la 25 Iunie 1894, este unul din cei mai mari savanți ai lumii, fiind considerat "Părintele zborului spațial".

Brașoveanul Hans Barth, care până în anul 1988 a trăit în România, a lansat cărțile: "HERMANN OBERTH – Titanul navigației spațiale", editată în 1973, reeditată în 1975 și tradusă în limba germană în 1974 cu titlul "HERMANN OBERTH – Titan der Weltraumfahrt", toate apărute sub grija editurii Kriterion din București, iar în anul 1985 la UNI – VERLAG din FEUCHT (Germania) s-a tipărit volumul "HERMANN OBERTH - Vater der Raumfahrt", tot sub semnătura lui Hans Barth.

Înțelegerea importanței contribuției și a priorităților pe plan mondial ale savantului Hermann Oberth, în studierea și rezolvarea teoretică a zborului spațial, a declanșat pasiunea inginerului medieșean Liviu Pintican-Juga pentru prezentarea lui prin toate mijloacele pe care filatelia le poate oferi. Plecând de la regina pasiunilor "filatelia", s-a dedicat publicării multor articole privind viața și activitatea științifică, ilustrarea făcându-se prin timbre, plicuri, ștampile, vignete, medalii și insigne. Mare parte din acestea au fost concepute și realizate de inimosul filatelist. Cea mai importantă modalitate de a face cunoscută personalitatea medieșeanului Hermann Oberth a fost, este și va fi exponatul filatelic pe care l-a realizat Liviu Pintican – Juga și care este un mesager deosebit de eficient prin prezentarea lui la diferite expoziții naționale cu participare internațională. Alcătuirea acestui exponat filatelic l-a ajutat foarte mult pe autor la redactarea articolelor prezentate în carte.

Cunoștințele acumulate prin studii și cercetări temeinice efectuate în biblioteci din România și străinătate, sunt prezentate în volumul "Hermann Oberth în filatelie". Cartea este rezultatul unei reuniri de articole publicate în perioada 2013-2022.

Diferite momente din viața savantului, începând de la aniversările nașterii, marcarea realizărilor științifice care au condus la acordarea titlului de "Părinte al zborului spațial" și până la comemorările morții și-au găsit locul în diferite articole deosebit de incitante. Deasemenea, articolele incluse în carte conțin o paletă largă, acoperind întreaga activitate a savantului Hermann Oberth de la teza de doctorat până la preocuparea pentru rezolvarea comportamentului omului în timpul zborului spațial. Totodată cititorul poate realiza cât de laborioasă a fost documentarea autorului, încât este dificil să se afirme că au rămas momente importante din activitatea savantului Hermann Oberth care reflectate fiind în filatelie să nu fie menționate în lucrarea de față. De remarcat sunt și precizările făcute de autor cu privire la aplicarea unor teze enunțate de savant după ani și zeci de ani și toate acestea cu ajutorul filateliei.

Lecturând articolele reunite în carte se poate trage ușor concluzia că activitatea cea mai prolifică a lui Hermann Oberth s-a desfășurat la Mediaș.

Consider că este un caz unic pentru reliefaarea unui domeniu stiintific, mai ales acesta al cuceririi spatiului cosmic, apelând la filatelie. Aceasta dovedește încă o dată valențele filateliei prin posibilitățile ei deosebit de variate și accesibile, autorul apelând la toate “fațetele” acesteia.

Fără indoială, apariția acestei cărți va evidenția contribuția esențială a savantului Hermann Oberth la fundamentarea tezelor zborului spațial.

Prezentarea în limbile engleză și germană a cuprinsului cărții și a unor scurte rezumate la începutul fiecărui articol este deosebit de utilă și va facilita o mai buna informare a străinilor interesați de conținutul lucrării.

Sugerez autorului realizarea unei lucrari in limba engleză care să înglobeze toate aceste articole. Sunt convins că strădania nu va fi zadarnică și cartea se va bucura de un real succes.

Pentru pasiunea care se desprinde din modul de abordare de care a dat dovada pe parcursul a mulți ani, pentru dedicarea totală a prietenului meu Livu Pintican – Juga, îi mulțumesc.

Alexandru Dan Bartoc,
F.R.P.S.L.*

* Fellow of the Royal Philatelic Society London.

INTRODUCERE

De peste 45 de ani am fost atras și fascinat de personalitatea profesorului Hermann Oberth. Încă din perioada venirii și stabilirii mele ca tânăr inginer de petrol și gaze la Mediaș, unde am găsit un puternic cerc filatelic care m-a făcut să-mi continui pasiunea ce nu m-a părăsit niciodată și care a rămas prezentă din copilărie până în studentie și apoi până în zilele noastre. În acest oraș am început să cunosc și să rețin cât mai multe informații despre viața și activitatea profesorului medieșean, despre cel care a devenit unul din cei mai iluștri pionieri ai zborului spațial. Expozițiile filatelice Cosmofila organizate la Mediaș începând cu anul 1981, mi-au oferit ocazia de a putea admira piesele filatelice pe care multe state le-au emis în onoarea lui Oberth, piese care m-au cucerit definitiv. Fiind un pasionat filatelist, mi-am propus atunci să încep o colecție filatelică având ca temă viața și activitatea profesorului Hermann Oberth. Înainte de 1989, în România era practic aproape imposibil de procurat mărci poștale din țări străine. Abia după evenimentele din acel an am avut posibilități și condiții de a „construi” o colecție cât mai frumoasă, sub genericul „**Hermann Oberth – Părintele zborului spațial**”. Pentru a structura cât mai corect această colecție am fost nevoit să studiez ani de zile, cu atenție și interes, biografia și opera științifică a savantului, aprofundând cu pasiune și perseverență aspectele care puteau fi oglindite într-un exponat filatelic. De cele mai multe ori, rezultatele studiilor și cercetărilor pe care le-am întreprins pentru a mă documenta în tematica colecției mele, au făcut obiectul mai multor articole pe care le-am publicat în perioada 2013 – 2022 în unele reviste filatelice din țară și străinătate. Aceste articole m-au ajutat să alcătuiesc o colecție filatelică pe care cu curaj am expus-o în clasa competitivă la multe expoziții naționale cu participare internațională unde în ultimii ani am obținut de mai multe ori medalia de aur. Acest volum trebuia să apară inițial în urmă cu ceva ani, dar prezența pandemiei a făcut nerealizabil acest demers. În această perioadă nu am încetat studiul și munca de cercetare și documentare, reușind să finalizez câteva articole referitoare inclusiv la piese nefilatelice care au fost realizate în semn de omagiu adus ilustrului savant. Astfel un studiu detaliat are ca temă prezența lui Hermann Oberth în numismatica și medalistica românească și internațională, iar un alt articol scris în colaborare cu bunul meu prieten, istoricul Hansotto Drotloff, prezintă toate busturile lui Hermann Oberth cunoscute în lume.

În această carte am inclus toate articolele publicate în decurs de aproape zece ani, cu dorința ca acest volum să se constituie într-un modest omagiu adus lui Hermann Oberth, părintele zborului spațial, cel care a reușit să deschidă porțile cerului pentru viitoarele proiecte spațiale, personalitatea medieșeană cu cea mai largă arie de recunoaștere internațională. Pentru mine această carte reprezintă în același timp, încununarea eforturilor de studiu, cercetare, documentare, căutare, organizare, a eforturilor financiare și a multor alte aspecte pe care această frumoasă pasiune – filatelia – le presupune și pe care eu le-am depus permanent mulți, mulți ani.

La alcătuirea acestei culegeri am păstrat textul integral al fiecărui articol inclus. Din acest motiv unele informații și chiar imagini apar în mod repetat ducând poate la unele situații neplăcute pentru care îi rog pe cititori să-mi accepte scuzele de rigoare.

În încheiere vreau să adresez sincere mulțumiri unor prieteni care mi-au fost alături și care m-au ajutat într-un fel sau altul la realizarea colecției, a articolelor legate de prezența profesorului Hermann Oberth în filatelie și medalistică și totodată la finalizarea acestei cărți. Gândurile mele se îndreaptă către doamna Alina Chisăliță precum și către domnii Robert Adams, Alexandru Bartoc, Alec Bartos, Cosmin Berghian, Augustin Crucean, Dan N. Dobrescu, Hansotto Drotloff, Mircea Hodârănu, regretatul Ovidiu Iliș, Helmuth Knall, Uwe Konst, Rareș Man, Ahmed N. Mohamed, Florin Patapie-Raicu, Adrian Raica, Nicolae Salade, Gerhard Sevatius-Depner, Harald Theiss și Mircea Țiplea

Totodată îmi exprim toată considerația și recunoștința instituțiilor care m-au susținut în acest demers. Adresez mulțumirile mele Forumului Democrat al Germanilor din Mediaș, domnului președinte Ciocan Ladislau, Primăriei municipiului Mediaș, domnului primar Gheorghe Roman, Asociației locului natal Mediaș din Germania și firmei Contrast-Publicitate din Mediaș.

Nu în ultimul rând doresc să adresez mulțumiri speciale domnului Dr. ing. cosmonaut Dumitru-Dorin Prunariu, pentru frumoasele rânduri dedicate acestui volum, precum și domnului Dan Alexandru Bartoc pentru sfaturi, încurajări, susținere și prefața de suflet care deschide această carte.

Alte meritate mulțumiri le adresez revistei Curierul Filatelic din Sibiu (director editor prof. Nicolae Salade), revistelor Mediascher Infoblatt și Weltraum Philatelie, ambele din Germania, care în decursul anilor mi-au publicat cu regularitate mai multe articole pe care le-am scris, având ca temă centrală prezența profesorului Hermann Oberth în filatelie, numismatică și medalistică.

Mediaș, martie, 2022

Liviu Pintican – Juga

CUPRINS

- Prefața .....
  - Introducere .....
  - Cuprins .....
  - Cuprins în limba engleză .....
  - Cuprins în limba germană .....
  - Hermann Oberth – Date biografice .....
1. **Hermann Oberth – Părintele zborului spațial**, publicat bilingv în Catalogul Expoziției naționale de filatelie cu participare internațională „Aeromfila 2019”, Sibiu, 23-25 iunie 2020 .....
  2. **120 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth (1894 – 2014)**, publicat bilingv în Catalogul Expoziției Filatelice naționale cu participare internațională „Aeromfila 2014”, Sibiu, 25 – 29 iunie 2014, republicat în „Weltraum Philatelie” (Germania), nr.258 / 2015 .....
  3. **Hermann Oberth oglindit în filatelia medieșeană**, publicat în „Mediaș 750”, volumul V, Editura Crisserv Mediaș, 2019 .....
  4. **În anul 1935 la Mediaș s-a înălțat o rachetă lansată de Hermann Oberth**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.177, Aprilie-Iunie, Sibiu, 2015, republicat în „Weltraum Philatelie”, nr. 261 / 2016 .....
  5. **Hermann Oberth – lansarea primei rachete la Mediaș (1935). Mărturii ale unui martor prezent la eveniment**, publicat în „Mediaș 750”, volumul II, Editura Crisserv Mediaș, 2016 .....
  6. **20 de ani de la inaugurarea la Mediaș a Casei Memoriale „Hermann Oberth”** publicat în „Curierul Filatelic” nr.173, Aprilie – Iulie, Sibiu, 2014 .....
  7. **Hermann Oberth – Materiale filatelice interzise**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.162, Iulie-Septembrie, Sibiu, 2011, republicat în „Weltraum Philatelie”, nr. 256 / 2013 .....
  8. **90 de ani de la premiera filmului „Femeie în Lună”**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.195, Octombrie-Decembrie, Sibiu, 2019 .....
  9. **Dumitru Prunariu și Hermann Oberth**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.181, Aprilie-Iunie, Sibiu, 2016 .....
  10. **Mărci poștale personalizate dedicate savantului Hermann Oberth**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.178, Iulie-Septembrie, Sibiu, 2015, republicat în „Weltraum Philatelie”, nr. 279 / 2020 .....
  11. **Viniete dedicate lui Hermann Oberth**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.196, Ianuarie-Martie, Sibiu, 2020 .....

12. **Hermann Oberth despre filatelie**, publicat în „Curierul Filatelic” nr. 197, Aprilie – Iunie, Sibiu 2020 .....
13. **Conrad Haas (1509 – 1579). 440 de ani de la moarte**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.195, Octombrie-Deceembrie, Sibiu, 2019.....
14. **Hermann Oberth omagiat de Fundația culturală Bartoc**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.204, Ianuarie – Martie, Sibiu, 2022 .....
15. **O interesantă carte poștală expediată de profesorul Hermann Oberth în anul 1941, de la Dresda la Mediaș**, publicat în „Curierul Filatelic” nr.205, Aprilie - Iunie, Sibiu, 2022.....
16. **Hermann Oberth în medalistică**, publicat în „Curierul Filatelic” începând cu nr.205, Aprilie - Iunie, Sibiu, 2022.....
17. **„Părintele zborului spațial” în bronz și piatră. Busturi și monumente dedicate lui Hermann Oberth**, publicat în „Mediascher Infoblatt” (Germania) nr.39/2020, avându-l coautor pe Hansotto Drotloff .....
18. **Hermann Oberth și medicina spațială**, ...

TABLE OF CONTENTS

- Foreword.....
  - Introduction .....
  - Table of contents (in Romanian).....
  - Table of contents .....
  - Table of contents (in German) .....
  - Hermann Oberth - Biographical data.....
1. **Hermann Oberth – Father of Cosmic Flight**, bilingual edition in the Brochure of the National Philatelic Exhibition with International Attendees „Aeromfila 2019”, Sibiu, 23 – 25 June 2020 .....
  2. **120 Years from the Birth of Hermann Oberth (1894 – 2014)**, bilingual edition in the Brochure of the National Philatelic Exhibition with International Attendees „Aeromfila 2014”, Sibiu, 25 – 29 June 2014, republished in Weltraum Philatelie. (Germany), no.258 / 2015 .....
  3. **Hermann Oberth in Medias Philatelic World**, published in „Mediaș 750”, volume V, Crisserv Mediaș Publishing House, 2019 .....
  4. **In 1935 Hermann Oberth launched a rocket at Medias**, published in „Curierul Filatelic” no. 177, April - June, Sibiu, 2015 and republished in „Weltraum Philatelie”, no. 261 / 2016 .....
  5. **Hermann Oberth – the Launch of the First Rocket at Mediaș (1935)**. Confessions of a witness to the event, published in „Mediaș 750”, volume II, Crisserv Mediaș Publishing House, 2016 .....
  6. **20 Years from the Inauguration of „Hermann Oberth” Memorial House at Medias**, published in „Curierul Filatelic” no. 173, April – July, Sibiu, 2014 .....
  7. **Hermann Oberth – Forbidden Philatelic Materials**, published in „Curierul Filatelic” no. 162, July - September, Sibiu, 2011, republished in „Weltraum Philatelie” no. 256, / 2013 .....
  8. **90 Years form the premiere of the movie „Woman in the Moon”**, published in „Curierul Filatelic” no. 195, October – December, Sibiu, 2019.....
  9. **Dumitru Prunariu and Hermann Oberth**, published in „Curierul Filatelic” no. 181, April - June, Sibiu, 2016 .....
  10. **Customized Postmarks Dedicated to the Scholar Hermann Oberth**, published in „Curierul Filatelic” no. 178, July - September, Sibiu, 2015, republished in „Weltraum Philatelie” no. 279, / 2020 .....
  11. **Vignettes dedicated to Hermann Oberth**, published in „Curierul Filatelic” no. 197 January, April - June, Sibiu, 2020 .....
  12. **Herman Oberth on Philately**, published in „Curierul Filatelic” no. 196, January – June, Sibiu, 2020 .....

13. **Conrad Haas (1509 – 1579). 440 Years from His Death**, published in „Curierul Filatelic” no. 195, October - December, Sibiu, 2019 .....
14. **Hermann Oberth honoured by the „Bartoc cultural foundation”**, published in „Curierul Filatelic” no.204, Ianuarie–Martie, Sibiu, 2022 .....
15. **An interesting postcard sent by professor Hermann Oberth in 1941 from Dresden to Mediaş**, published in „Curierul Filatelic” no. 205, Aprilie – June, Sibiu, 2022 .....
16. **Hermann Oberth and medal collection**, published in „Curierul Filatelic” starting with the no. 205, Aprilie - June, Sibiu, 2022 .....
17. **„The father of space flight” in bronze and stone**. Busts and monuments dedicated to Oberth, written in collaboration with Hansotto Drotloff, published in „Mediascher Infoblatt” (Germany), no. 39 / July 2020 .....
18. **Hermann Oberth and space medicine** .....

INHALT

- Vorwort .....
  - Einleitung .....
  - Inhalt (Rumänisch) .....
  - Inhalt (Englisch) .....
  - Inhalt (Deutsch) .....
  - Hermann Oberth – Zeittafel .....
1. **Hermann Oberth - Der Vater der Weltraumfahrt**, zweisprachig im Katalog der Nationale Briefmarkenausstellung mit internationaler Beteiligung „Aeromfila 2019“, Hermannstadt (Sibiu), Rumänien, 23. - 25. Juni 2020 veröffentlicht .....
  2. **120 Jahre seit der Geburt Hermann Oberths (1894-2014)**, zweisprachig im Katalog der Nationalen Briefmarkenausstellung mit internationaler Beteiligung „Aeromfila 2014“, Hermannstadt, 23. - 29. Juni 2014 veröffentlicht. Auch erschienen in "Weltraum Philatelie" (Deutschland) Nr. 258/2015 .....
  3. **Hermann Oberth in der Mediascher Philatelie**, veröffentlicht in „Mediaș 750“, 5. Band, Editura Crisserv, Mediasch, 2019 .....
  4. **Im Jahre 1935 startete in Mediasch eine von Hermann Oberth gebaute Rakete**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ nr. 177, Hermannstadt, April - Juni 2015. Auch erschienen in "Weltraum Philatelie" Nr.261/2016 .....
  5. **Hermann Oberth – der Start der ersten Rakete in Mediasch (Rumänien), 1935. Erinnerungen eines Augenzeugen**, veröffentlicht in „Mediasch 750“, Band 2, Editura Crisserv, Mediasch, 2016 .....
  6. **20 Jahre seit der Einweihung des Hermann-Oberth-Gedenkhauses in Mediasch**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ Nr.173, Hermannstadt, April - Juni 2014 .....
  7. **Hermann Oberth – verbotenes philatelistisches Material**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ Nr.162, Hermannstadt, Juli - September 2011. Auch erschienen in "Weltraum Philatelie" Nr.256/2013 .....
  8. **90 Jahre seit der Premiere des Stummfilms „Die Frau im Mond“**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ Nr.195, Hermannstadt, Oktober - Dezember 2019.
  9. **Dumitru Prunariu und Hermann Oberth**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ Nr.181, Hermannstadt, April - Juni 2016 .....
  10. **Personalisierte, dem Wissenschaftler Hermann Oberth gewidmete Briefmarken**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“, Nr.178, Hermannstadt, Juli - September 2015. Auch erschienen in "Weltraum Philatelie" Nr.279/2020 .....

11. **Hermann Oberth gewidmete Vignetten**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ Nr.196, Hermanstadt, Januar - März 2020 .....
12. **Hermann Oberths Ansichten über die Philatelie**, veröffentlicht in Curierul Filatelic, Nr.197, Hermannstadt, April - Juni 2020 .....
13. **Conrad Haas (1509-1579). 440 Jahre seit seinem Tod**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic Nr. 195, Hermannstadt, Oktober - Dezember 2019 .....
14. **Hermann Oberth – Ehrung durch die „Bartoc“ Kulturstiftung**, veröffentlicht in „Curierul filatelic“, Nr. 204, Hermannstadt, Januar - März 2022 .....
15. **Eine interessante, von Hermann Oberth im Jahre 194 aus Dresden nach Mediasch geschickte Postkarte**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ Nr. 205, Hermannstadt, April - Juni 2022.
16. **Hermann Oberth in der Medaillenkunde**, veröffentlicht in „Curierul Filatelic“ beginnend mit Nr. 205, Hermannstadt, April - Juni 2022.
17. **„Der Vater der Weltraumfahrt“ in Bronze und Stein. Hermann Oberth gewidmete Büsten und Denkmäler**, veröffentlicht in .Mediascher Infoblatt Nr.39, Juli 2020, s.56-63 .....
18. **Hermann Oberth und raumfahrtmedizin** .....

HERMANN OBERTH - Date biografice

- 1894 - La 24 iunie se naște la Sibiu, Hermann Oberth. Tatăl său era Dr. Julius Oberth, iar mama sa Valerie era fiica poetului și gânditorului progresist Friedrich Krasser.
- 1896 - Familia se mută la Sighișoara unde tatăl lui Oberth este numit director al spitalului din localitate.
- 1904 - Urmează gimnaziul „Bischof Teutsch” de pe Dealul Școlii.
- 1906 - Liceanul în vârstă de doisprezece ani citește cărțile “De la pământ la lună” și “Călătorie în jurul lumii” de Jules Verne, combătând ulterior pe cale matematică teoria autorului.
- 1912 - Oberth deduce primele formule, inclusiv ecuația fundamentală a zborului rachetelor. În iunie, Oberth susține examenul de bacalaureat la gimnaziul din Sighișoara.
- 1913 - Oberth începe studiul medicinei la München, dar este atras mai mult de cursurile de fizică și aerodinamică de la Institutul Politehnic.
- 1913 - Primul război mondial determină întreruperea studiilor universitare.
- 1918 - La 6 iunie, Oberth se căsătorește cu Mathilde Hummel din Sighișoara.
- 1919 - Oberth își reia studiile la Cluj, dar nu la medicină ci la facultatea de fizică. După primul semestru pleacă la München.
- 1920 - Se mută la Universitatea din Göttingen. Oberth proiectează o rachetă cu trei trepte.
- 1921 - Continuă să studieze fizica la Heidelberg. Oberth proiectează o rachetă de altitudine și elaborează bazele științifice fundamentale ale tehnicii zborului cosmic.
- 1922 - Finalizează manuscrisul cărții sale “Racheta în spațiul planetar”, dar nicio editură nu acceptă tipărirea ei. Lucrare propusă de autor ca disertație a fost respinsă. Dezamăgit, Oberth revine la Sighișoara.
- 1923 - La 18 ani, Oberth își susține la Cluj, examenul de stat, înaintând ca lucrare de diplomă dizertația respinsă în Germania. Lucrarea a fost acceptată, iar Augustin Maior, președintele comisiei l-a felicitat pe autor. Publică lucrarea la editura Oldenbourg din München, suportând cheltuielile de tipărire. Cartea va declanșa „bătălia formulelor” pe care autorul o va câștiga în final.
- 1925 - Oberth se mută la Mediaș unde va preda cursurile de fizică și matematică de la gimnaziul „Stephan Ludwig Roth” din localitate.
- 1928 - În iulie, Oberth ajunge la Berlin unde Fritz Lang, regizorul filmului „Femeia în Lună” l-a angajat drept consultant științific. Înaintea plecării, Oberth terminase manuscrisul celei de a doua cărți.
- 1929 - La editura Oldenbourg din München apare a doua carte a lui Oberth, “Căile navigației spațiale”, devenită lucrarea de bază a cercetării spațiului cosmic și a tehnicii rachetelor. Distinsă cu premiul Academiei Franceze, a fost numită „Biblia astronauticii științifice”.
- La 15 octombrie are loc premiera de gală a filmului „Femeia în Lună”. În timpul încercărilor făcute cu racheta construită pentru acest film, Oberth face o descoperire hotărâtoare: auto-ruperea picăturilor ce ard, un fenomen tehnico- fizic a cărui cunoaștere a făcut posibilă construcția motoarelor de rachetă.
- 1930 - La 23 iulie, Oberth își prezintă „ajutajul conic” și obține un certificat științific pentru primul motor de rachetă cu combustibil lichid.
- 1931 - Oficiul Român de Inventii brevetează, sub numărul 19516 din 6 martie, invenția lui Oberth „Procedeu și dispozitiv de combustie rapidă”. Este vorba de fenomenul descoperit de Oberth la încercările sale cu racheta.
- 1935 - Cu acceptul regelui Carol al II-lea, Oberth construiește în atelierele Școlii militare de aviație din Mediaș o rachetă experimentală cu combustibil lichid pe care o lansează cu succes.

- 1938 - În vară, Oberth este chemat la Viena pentru a onora un contract de cercetare la Institutul Politehnic.
- 1940 - Oberth de mută la Dresda, la Institutul politehnic. Când vrea să se întoarcă acasă, este oprit și se obiectează că „știe deja prea multe”.
- 1941 - Oberth devine cetățean german, iar după puțin timp este chemat prin ordin, la Peenemünde, la Centrul german de cercetare și dezvoltare a rachetelor balistice.
- 1942 - La 3 octombrie, la Peenemünde, are loc pentru prima dată o lansare reușită a unei rachete „A4”. Era prima rachetă modernă de distanță din lume. S-a constatat că la proiectarea și construcția acestei prime rachete moderne au fost aplicate un număr de 95 de principii, formule și soluții aparținând lui Oberth.
- 1945 - După ce a fost luat prizonier și eliberat, pleacă la Feucht, lângă Nürnberg unde se stabilește familia sa. Timp de trei ani, aici el va lucra ca grădinar (!).
- 1948 - Oberth este nevoit să accepte o ofertă de lucru în Elveția.
- 1950 - Cercetătorul de rachete dă curs unei oferte a marinei italiene. În localitatea La Spezia, Oberth construiește racheta sa cu azotat de amoniu.
- 1954 - Oberth publică o nouă carte “Oameni în spațiul cosmic” care cuprinde noi proiecte și propuneri pentru călătoria spațială.
- 1955 - Oberth pleacă în S.U.A., la Huntsville (Alabama), citadela americană a racheto-tehnicii, unde sub conducerea lui Wernher von Braun colaborează la programul spațial american. După aproximativ de trei ani, în 1958, se întoarce la Feucht.
- 1959 - La editura Econ apare “Automobilul lunar”, a patra carte scrisă de Hermann Oberth.
- Hermann Oberth devine cetățean de onoare al orașului târg Feucht.
- 1961 - Oberth pleacă din nou, pentru nouă luni, în S.U.A., la San Diego (California) unde activează ca inginer consultant la firma Convair.
- 1969 - La scurt timp după prezența sa la Salzburg (Austria), la sărbătorirea prilejuită de împlinirii vârstei de 75 de ani, Oberth participă la Cap Kennedy, la startul misiunii Apollo 11.
- 1971 - Deschiderea la Feucht a Muzeului de astronaucică „Hermann Oberth”
- 1972 - La 15 iunie, după 34 de ani, Oberth vine într-o vizită mai lungă în vechea sa patrie, fiind oaspetele Academiei Române. La 22 iunie a fost prezent la Sighișoara, la Școala din Deal, unde patru absolvenți, printre care și Hermann Oberth au serbat a 60-a aniversare a bacalaureatului. Apoi la 24 iunie, pionierul zborurilor cosmice a fost la Mediaș unde a vizitat școala în care a activat timp de 14 ani, fostul gimnaziu (actual liceu) „Stephan Ludwig Roth” unde a predat fizica și matematica. La 27 iunie Universitatea din Cluj acordă fostului ei absolvent Hermann Oberth titlul de doctor honoris causa, iar la 30 iunie, în aula plină până la refuz, a Academiei de Științe din București, savantul de renume mondial prezintă o conferință unde vorbește despre viitorul zborurilor spațiale.
- 1974 - Între 25-20 iunie, în orașul austriac Salzburg, are loc cel de al XXIII-lea congres al Societății de Astronaucică „Hermann Oberth” dedicat celei de a 80-a aniversări a nașterii savantului.
- Cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani, prin Decretul Prezidențial nr.100 din 24 iunie, i-a fost conferit Ordinul „Meritul științific” clasa I a Republicii Socialiste România.
- 1989 - La 28 decembrie 1989, după o scurtă suferință, Hermann Oberth încetează din viață într-un spital din Nürnberg.
- 1992 - Savantului Hermann Oberth i se acordă post-mortem titlul de Cetățean de onoare al Municipiului Mediaș.
- 1994 - La Mediaș este inaugurată Casa memorială „Hermann Oberth”.

HERMANN OBERTH – PĂRINTELE ZBORULUI SPAȚIAL

- *The column presents most of the philatelic articles that the Philatelic Association of Sibiu, the birth town of Hermann Oberth – June 25, 1894 - have dedicated to their illustrious fellow citizen.*
- *In dem Beitrag wird die Mehrzahl der philatelistischen Objekte präsentiert, welche der Verein der Hermannstädter Briefmarkensammler ihrem berühmten Mitbürger gewidmet hat. Der Raketenforscher Hermann Oberth wurde am 25 Juni 1894 in der Stadt am Zibin geboren.*

În anul 2010 s-au împlinit 125 de ani de la nașterea savantului Hermann Oberth – adevăratul părinte al zborului spațial. Hermann Oberth s-a născut în Transilvania, la Sibiu, la 25 iunie 1894. Sibiu este orașul unde cu aproape 400 de ani în urmă, Conrad Haas concepușe și construise pentru prima dată în istorie, racheta cu pulbere în mai multe trepte.

În familia Oberth era cunoscută afirmația bunicului său Friedrich Krasser, care în anul 1869, cu o exactitate uimitoare prevestea că „*Peste o sută de ani, omul va debarca pe Lună. Nepoții noștri vor mai trăi acele vremi*”. După cum este cunoscut, la 20 iulie 1969, primul om al planetei Pământ punea piciorul pe solul lunar. Poetul și medicul progresist nu putea să intuiască faptul că tocmai nepotului său Hermann îi va fi sortit să pună bazele științifice ale acestei realizări fără precedent în istoria omenirii petrecută cu 50 de ani în urmă.

După câțiva ani, familia Oberth s-a mutat la Sighișoara unde viitorul savant și-a petrecut copilăria și tinerețea. Fascinat de romanele de anticipație ale lui Jules Verne: „*De la pământ la Lună*” și „*Călătorie în jurul Lunii*”, încă din timpul anilor de gimnaziu, elevul Hermann Oberth se dedică cercetărilor din domeniul tehnicii rachetelor și astronauticii științifice. În anul 1912 stabilește formula fundamentală a zborului rachetei.

După cursurile gimnaziale și un periplu european la prestigioase universități din Budapesta, München și Göttingen, finalizează manuscrisul lucrării sale „*Racheta în spațiul planetar*” prezentată ca disertație la Universitatea din Heidelberg unde a fost respinsă. La 23 mai 1923, lucrarea a fost prezentată în mod strălucit ca lucrare de licență la Universitatea din Cluj unde profesorul Augustin Maior, președinte al comisiei de examinatori, i-a adresat cele mai cordiale felicitări. Câteva luni mai târziu, lucrarea a fost publicată la editura Oldenbourg din München. La Mediaș, Hermann Oberth a scris o nouă carte pe care a publicat-o în anul 1929 la aceeași editură sub titlul „*Căile navigației spațiale*”. Această carte este considerată „*biblia astronauticii științifice*”. În acest an se împlinesc 90 de ani de la apariția acestei lucrări.

Între anii 1925 – 1938, Hermann Oberth a fost profesor de fizică, matematică și chimie la Gimnaziul Evanghelic „St. L. Roth” din Mediaș. În acest oraș, în anul 1935, profesorul Oberth reușește lansarea cu succes, a unei rachete experimentale cu combustibil lichid. Astfel, după Auburn (Massachusetts), Berlin și Nahabino (lângă Moscova), Mediașul devine a patra localitate din lume de unde și-au luat zborul primele rachete experimentale.

Contribuțiile savantului la fundamentarea științei și tehnicii zborului în spațiul interplanetar sunt foarte numeroase. Pot fi menționate peste 200 de formule și relații fizico-matematice inedite, precum și titlurile unor cărți apărute ulterior: „*Oameni în spațiul cosmic*”(1954), „*Automobilul lunar*”(1959), „*Nava cosmică electrică*”(1962). Stabilit în Germania, la Feucht, Hermann Oberth a încetat din viață la 28 decembrie 1989.

Activitatea și realizările savantului Hermann Oberth au fost și în atenția administrațiilor poștale care nu au întârziat să realizeze mărci și întreguri poștale, plicuri „*prima zi*”, obliterări speciale, cărți poștale maxime, etc., dedicate acestuia. De menționat este faptul că prima marcă poștală din lume dedicată lui

Hermann Oberth a fost emisă în anul 1966 de către statul Paraguay unde ulterior administrația poștală a pus în circulație cele mai multe emisiuni cu acest subiect. Pe locul secund, pe un loc foarte onorabil, se situează Poșta română. Filatelia românească, în decursul anilor, a realizat numeroase piese dedicate ilustrului savant. În circuitul filatelic se cunosc mai multe plicuri ocazionale, oblitterări speciale, comemorative, ilustrate maxime realizate la Sibiu, Mediaș, Sighișoara, Cluj, București, Botoșani. Sibiu, orașul natal al savantului, se poate lăuda cu un număr apreciabil de piese filatelice realizate de filateliștii din orașul de pe Cibin. Astfel, la 12 aprilie 1990, de Ziua cosmonauticii a fost realizată o ștampilă dreptunghiulară dedicată teoreticianului zborului interplanetar (Fig. 1).

În anul 1994 cu ocazia Centenarului nașterii lui Hermann Oberth s-au utilizat mai multe ștampile aniversare. O oblitterare specială a fost aplicată în 26 mai 1994 pe corespondența parașutată cu această ocazie (Fig. 2). La Expoziția filatelică „*Centenar Hermann Oberth*” organizată la Sibiu, în data de 25 iunie 1994, aniversarea zilei de naștere a savantului, au fost utilizate mai multe ștampile speciale dedicate evenimentului (Fig. 3, Fig. 4, Fig. 5, Fig. 6). Simpozionul organizat la Sibiu a fost marcat filatelic printr-un plic și o ștampilă specială foarte frumoasă purtând data de 26 mai 1994, ambele realizate de Clubul filatelic bucureștean „*Baricada*” (Fig. 7).

În anul 2009 au mai fost realizate două plicuri filatelice care au marcat la 25 iunie, 115 ani de la nașterea lui Hermann Oberth și respectiv la 28 decembrie, la 20 de ani de la moartea savantului (Fig. 8, Fig. 9). Un foarte interesant plic special realizat sub genericul „*Nume românești pe cer*”, oblitterat la 28 decembrie 2011 reproduce schematic traiectoria asteroidului nr. 9253 care începând cu anul 1999 poartă numele lui Hermann Oberth (Fig. 10). La împlinirea a 90 de ani de la apariția lucrării „*Racheta în spațiul planetar*” a fost realizat un plic și o ștampilă specială având data de 18 mai 2013 (Fig. 11).

În anul 2014 s-au comemorat 120 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth. La Sibiu a fost organizată o Expoziție filatelică națională cu participare internațională Aeromfila 2014. Un plic special și un întreg poștal foarte reușit (cod 006/2014), oblitterate la data de 25 iunie 2014 cu o ștampilă specială au marcat evenimentul (Fig. 12, Fig. 13).

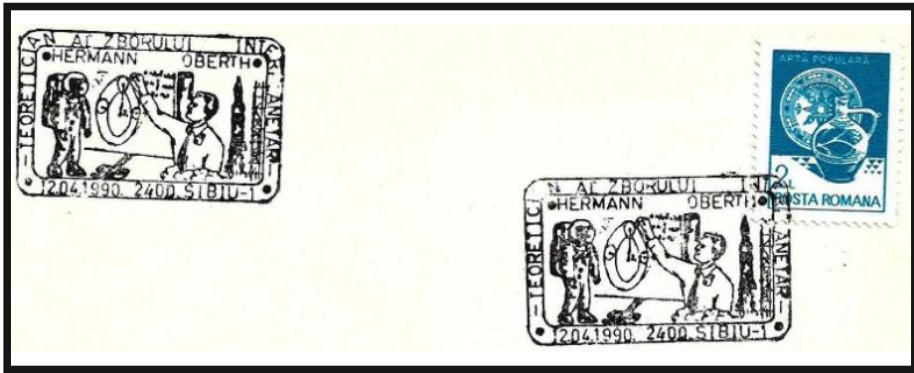

Fig.1

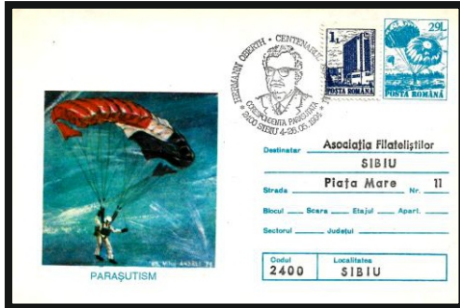

Fig.2

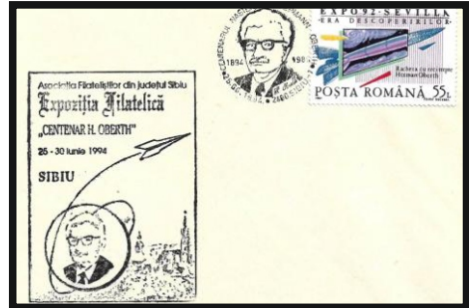

Fig.3

Fig.4

Fig.5

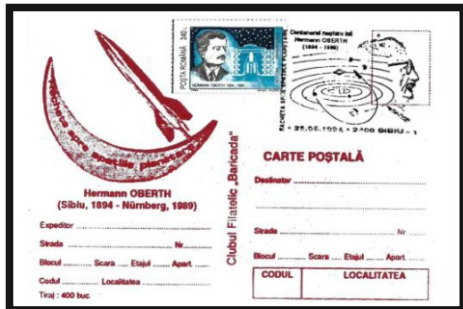

Fig.6

Fig.7

Fig.8

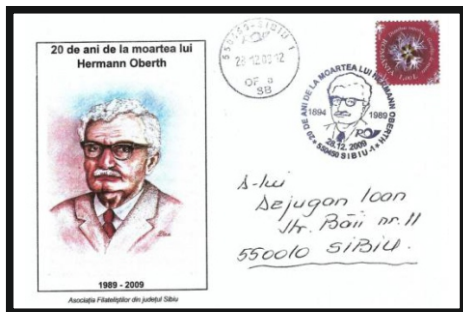

Fig.9

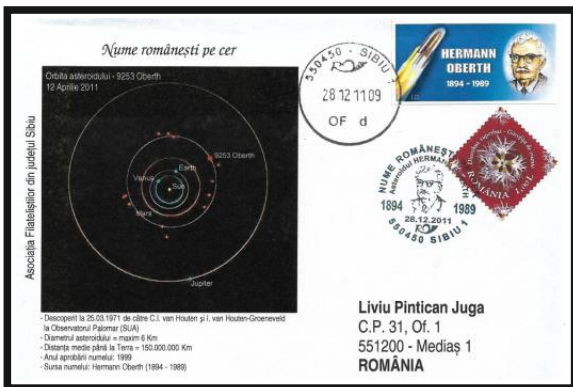

Fig.10

Fig.11

120 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI HERMANN OBERTH (1894- 1989)

- *The column is first of all dedicated to the issues of Romanian postmarks by which Professor Oberth is commemorated and credited by his native country, as Romania is the second country in the world by the number of stamps with the theme Hermann Oberth that have been circulated.*
- *Der Artikel stellt in erster Reihe die rumänischen Briefmarkenausgaben vor, die dem Andenken und der Wertschätzung Hermann Oberths in seinem Heimatland gewidmet sind. Rumänien ist übrigens das zweite Land der Welt, was die Anzahl der in Umlauf gesetzten Briefmarken angeht, die der Thematik Hermann Oberth gewidmet sind.*

„*Peste o sută de ani , oamenii vor ajunge pe Lună*”. Astfel se exprima la Sibiu poetul Friedrich Krasser (1818 - 1893) în vara anului 1869. O sută de ani mai târziu, la 20 iulie 1969, primii oameni călcau pe Lună. Un singur lucru nu putea bănuî gânditorul și poetul sibian și anume că, unuia din nepoții săi îi era hărăzit să pună bazele științifice pentru o ramură nouă a cunoașterii, contribuind într-un mod remarcabil la realizarea unui salt măreț în istoria umanității.

Hermann Oberth s-a născut acum 120 de ani, la 25 iunie 1894 în Sibiu, unde cu mulți ani în urmă, în perioada 1528 - 1569, Conrad Haas a conceput și construit pentru prima dată, racheta cu pulbere în mai multe trepte.

După mutarea familiei la Sighișoara, savantul de mai târziu a frecventat cursurile gimnaziale la cunoscuta Școală din Deal din această localitate. În perioada anilor de liceu, elevul Hermann Oberth, fiind preocupat de cercetări și experimente științifice, a dedus primele sale formule originale printre care și formula fundamentală a zborurilor rachetelor.

În perioada următoare, tânărul Oberth a studiat fizica la Cluj, München, Göttingen și Heidelberg, dobândind cunoștințe care l-au ajutat să scrie prima sa carte având ca titlu „*Racheta în spațiul planetar*”, lucrare cu care a obținut în anul 1923 titlul de profesor, licențiat în matematică și fizică, la Universitatea din Cluj. Lucrarea a fost publicată în același an la editura Oldenbourg din München.

În anul 1929 Hermann Oberth publică la aceeași editură, principala sa operă intitulată „*Căile navigației spațiale*”. Pionierul francez al zborurilor aeriene și interplanetare Robert Esnault-Pelterie, a numit-o „*Biblia astronauticii științifice*”.

Descoperirile lui Hermann Oberth în domeniul rachetelor și ale astronauticii sunt foarte numeroase. După cum scria Wernher von Braun, Hermann Oberth a fost primul care „*legat de ideea unui zbor real în spațiul cosmic a pus mâna pe rigla de calcul și a prezentat o sumă de concepte și propuneri constructive*”.

Istoricii și specialiștii au stabilit că un număr de 95 de soluții propuse de Oberth, au fost și sunt aplicate și astăzi la construcția mondială a rachetelor mari. De subliniat este și faptul că peste 200 de formule au fost stabilite de el pentru prima dată, iar alte 100 de idei, descoperiri și concepte practice, cu certitudine au fost atribuite profesorului Hermann Oberth.

În decursul timpului, mai multe administrații poștale, cercuri filatelice, grupări tematice, asociații și instituții de cultură din mai multe țări, au inițiat atât emisiuni de mărci poștale precum și numeroase piese cu caracter filatelic. Acestea, prin subiectul și mesajul lor, au evocat importante momente din viața și opera profesorului Hermann Oberth. Din multitudinea acestor piese voi menționa în continuare emisiunile de mărci poștale românești și cele mai importante piese filatelice realizate la Sibiu, localitatea natală a lui Hermann Oberth.

Astfel începând cu anul 1983, Poșta Română a pus în circulație mai multe emisiuni de mărci poștale dedicate marelui savant sibian. Respectând cronologia de apariție, acestea sunt următoarele:

- ↳ Marca poștală de 1 leu (Mi.3934) din seria „*25 de ani de cosmonautică*”, apărută în anul 1983 și

care reproduce portretul lui Oberth, racheta cu trei trepte și formula fundamentală a zborurilor rachetelor (Fig.1). De asemenea, pe colîța de 10 lei a emisiunii, este inscripționat printre altele și numele "H.OBERTH".

↘ Valoarea de 2 lei (Mi.4577) din emisiunea „20 de ani de la Primul pas al omului pe Lună”, apărută în anul 1989, îl prezintă pe profesorul Oberth aflat în fața unei table cu demonstrații matematice, (Fig.2).

↘ Marca poștală cu valoarea nominală de 55 lei (Mi.4821) din seria emisă cu prilejul expoziției mondiale de la Sevilla, din anul 1992, apărută sub genericul "*Era descoperirilor*", reproduce desenul rachetei cu trei trepte concepută de Oberth, (Fig.3).

↘ Emisiunea „Europa” din anul 1984 având tematica „*Invenții și descoperiri*”, dedică valoarea de 240 lei (Mi.4980) Centenarului nașterii lui Hermann Oberth, reproducând pe timbru portretul acestuia, iar pe vigneta alăturată naveta spațială Hermes, (Fig.4).

↘ Valoarea de 2,10 lei (Mi.6236) din seria „*Personalități germane din România*”, apărută în anul 2007, reproduce în imagine portretul savantului. Marca respectivă, a apărut și în minicoala de 8 timbre + 1 vigneta, poziționată în câmpul central al colii. Pe vigneta se disting schițe și desene ale unor proiecte și prototipuri ale rachetelor inventate de Hermann Oberth (Fig.5).

În anul 1994, când s-a sărbătorit Centenarul nașterii lui Hermann Oberth, au fost realizate mai multe materiale filatelice, urmând să mă rezum în continuare la cele de la Sibiu (Fig.6 - Fig.13). De menționat este faptul că deși majoritatea ștampilelor poartă data de 25.06, ziua de naștere a savantului, alte două ștampile au ca dată ziua de 26.06. Explicația este că s-a avut în vedere marcarea unor evenimente ce au avut loc la Sibiu și anume: Simpozionul „*Centenarul nașterii savantului Hermann Oberth*” (Fig.10) și respectiv corespondența parașutată la Sibiu în acea dată (Fig.8). Mai vreau să arăt că două din piesele prezentate (Fig.9 și Fig.10) au fost realizate de Clubul filatelic Baricada din București, iar ștampila (Fig.8) cu care s-a francat corespondența poștală, a fost realizată de Comisia de Aerofilatelie din cadrul Federației Filatelice Române.

Ulterior, alte realizări filatelice sibiene au avut ca temă următoarele:

- 25.06.2009, 115 ani de la nașterea lui Hermann Oberth (Fig.11);

- 28.12.2009, 20 de ani de la moartea lui Hermann Oberth (fig.12);

- 28.12.2012, Asteroidul 9253 Oberth, sub genericul "*Nume românești pe cer*" (Fig.13). Pe plic a fost aplicată și o vigneta concepută de cunoscutul machetator I. Daniliuc. Se cunosc două tipuri de vignete care reproduc portretul lui Oberth în variante diferite. Profesorul Hermann Oberth a fost comemorat și prin alte frumoase realizări filatelice apărute în decursul timpului la Mediaș, Sighișoara, Cluj Napoca, Iași, Botoșani, București.

Organizarea în Municipiul de pe Cibin a ediției din acest an a Expoziției filatelice naționale cu participare internațională "*AEROMFILA 2014*", dedicată aniversării a **120 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth**, reprezintă pentru Sibiul natal al savantului, un generos prilej de comemorare și cinstire a acestuia.

Fig.1

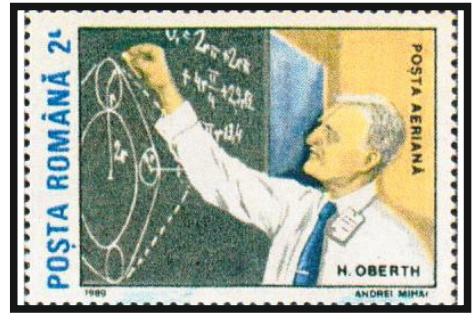

Fig.2

Fig.3

Fig.4

Fig.5

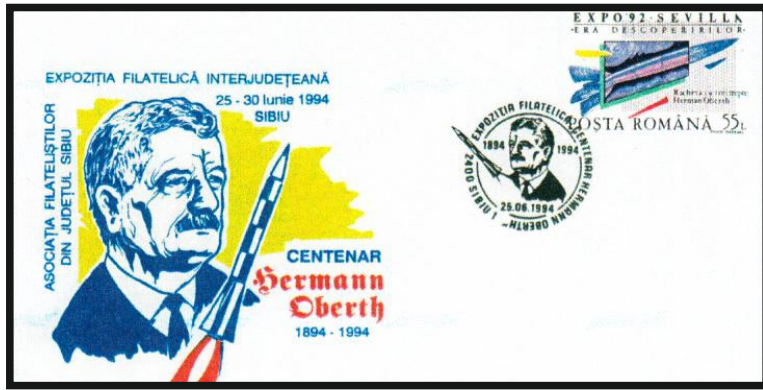

Fig.6

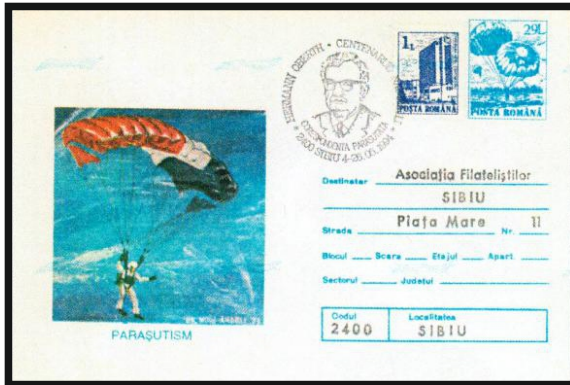

Fig.7

Fig.8

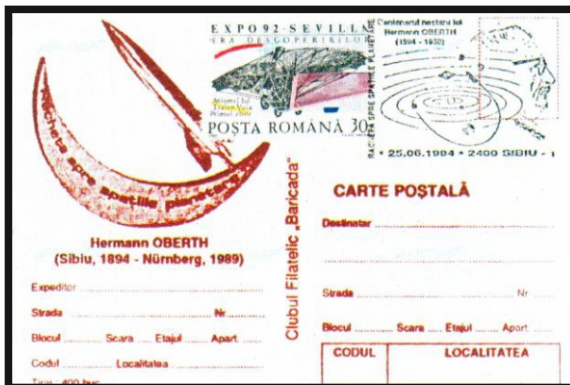

Fig.9

Fig.10

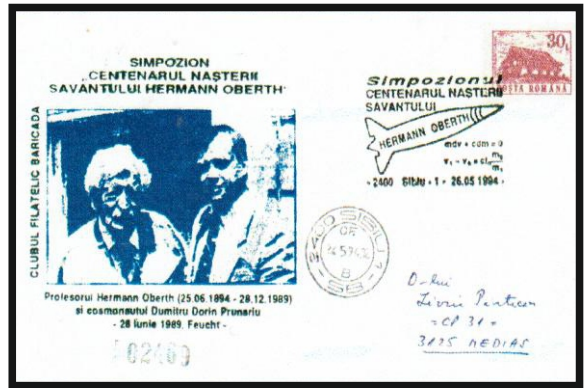

Fig.11

Fig.12

Fig.13

HERMANN OBERTH OGLINDIT ÎN FILATELIA MEDIȘEANĂ

- *Hermann Oberth has lived in Medias for 14 years and has worked as a Physics Professor at the Evangelic College of Medias. During that period he elaborated his main work Ways of Cosmic Flight that he published in 1929, and that was awarded by the French Academy and perceived as the "Bible of Astronautics". Philatelists of Medias have made in time numerous stamps and special envelopes about Oberth's activity. All these merits, and the numerous philatelic exhibitions are presented in this column.*
- *Im Mediasch hat Hermann Oberth über 14 Jahre lang gelebt und dort als Physiklehrer am Evangelischen Gymnasium gewirkt. In dieser Zeit entstand sein bedeutendstes Werk „Wege zur Raumschiffahrt“, das er im Jahre 1929 veröffentlichte, ein Werk, das von der Französischen Akademie ausgezeichnet wurde und heute als die „Bibel der Astronautik“ gilt. Die Mediascher Briefmarkensammler brachten im Laufe der Zeit zahlreiche Sonderstempel und Gedenkbriefumschläge in Umlauf, die Oberth's Wirken gewidmet sind. Diese Ausgaben und die zahlreichen Mediascher Briefmarkenausstellungen mit Bezug auf Oberth werden in diesem umfangreichen Beitrag vorgestellt.*

Conform unei prezentări recente, filatelia poate fi definită ca un domeniu ce se ocupă cu studiul și colecționarea pieselor filatelice, în special a mărcilor poștale. În același timp filatelia reprezintă mai mult decât o simplă preocupare pentru frumos. Provocare, informație, prietenie, cunoaștere, comunicare, cultură, sunt câteva din caracteristicile unuia dintre cele mai populare hobby-uri din lume, pasiune cunoscută de peste 150 de ani și care se numește filatelie.

Dintre numeroasele nume și oameni de seamă care au trăit în Mediaș și care au fost reținute de istorie se distinge Hermann Oberth, personalitatea cu cea mai largă arie de recunoaștere internațională. Mediașul se mândrește că are cinstea de a-l număra printre cetățenii săi de onoare. Ilustrul savant a activat timp de peste 14 ani ca profesor de matematică, fizică și chimie la Gimnaziul Evanghelic „Stephan Ludwig Roth” din Mediaș devenind cea mai importantă personalitate a acestui oraș. Anii petrecuți de Oberth la Mediaș reprezintă cea mai rodnică și bogată perioadă din viața sa.

Rândurile care urmează se doresc a fi constituite într-un text care consemnează întâmplări ale unei perioade relativ recente petrecută în Mediaș. Este vorba de unele aspecte ale vieții filatelice medieșene care s-au intersectat, în perioada 1981–2019, cu personalitatea savantului Hermann Oberth. Pentru a nu plictisi și totodată pentru a prezenta cititorului un text accesibil și atractiv, completat cu multe imagini, am evitat pe cât posibil capcana de a intra în rigorile unui studiu strict filatelic, cu mulți termeni de specialitate și care, în general, este destinat în primul rând pasionaților de filatelie.

1. HERMANN OBERTH - REPERE BIOGRAFICE

Hermann Oberth a văzut lumina zilei în data de 25 iunie 1894, la Sibiu (Hermannstadt) unde cu mulți ani în urmă, în perioada 1528-1569 Conrad Haas, guard de artilerie și pirotehnician în Sibiu, a descris pentru prima dată, construcția unei rachete cu pulbere în mai multe trepte în „*Coligatul (manuscrisul) de la Sibiu (Varia II 374)*”.

După mutarea familiei Oberth la Sighișoara, savantul de mai târziu a frecventat cursurile gimnaziale la cunoscuta Școală din Deal din localitate. În anii de liceu, elevul Hermann Oberth, fiind preocupat de cercetări și experimente științifice, a dedus primele sale formule originale printre care și formula fundamentală a zborurilor rachetelor.

În perioada care a urmat după sfârșitul primului război mondial, tânărul Oberth a studiat fizica la Cluj, München, Göttingen și Heidelberg, dobândind cunoștințe care l-au ajutat să scrie și să finalizeze în 1922 prima sa carte „*Racheta în spațiul planetar*” (Die Raketen zu den Planetenräumen). Prezentată în manuscris ca lucrare de dizertație la Universitatea din Heidelberg, a fost respinsă, ea fiind catalogată ca prea tehnică pentru astronomi, prea fantastică pentru constructorii de mașini, iar pentru medici departe de orice realitate. Refuzată la tipărire de patru edituri, a fost în final acceptată cu elogiul ca

lucrare de diplomă la Universitatea din Cluj, prin viziunea profesorului Augustin Maior, (fizician, inventator al telefoniei moderne, fondator al primei școli de fizică teoretică din România), care a înțeles valoarea lucrării și a întrezărit aplicabilitatea ei. Astfel, Hermann Oberth a obținut la 18 mai 1923 titlul de profesor de fizică și matematică, iar lucrarea sa a fost publicată în același an la cunoscuta editură Oldenbourg din München.

În anul 1925 Hermann Oberth s-a mutat la Mediaș unde a activat 14 ani ca profesor la gimnaziul german „*Stephan Ludwig Roth*” din localitate. În perioada 1925-1928, profesorul Oberth a scris o nouă lucrare de referință pentru astronautică, „*Căile navigației spațiale*” (Wege zur Raumschiffahrt) pe care a publicat-o în vara anului 1929 la aceeași editură Oldenbourg din München. Această carte distinsă de către Societatea Franceză de Astronautică cu premiul REP-Hirsch, a fost considerată de către cunoscutul pionier francez al tehnicii aerospațiale R. Essnault-Pelterie ca fiind „*Biblia astronauticii științifice*”. Și în zilele noastre, lucrarea este considerată la fel de către specialiști.

În octombrie 1929 are loc la Berlin premiera filmului „*Femeia în Lună*” realizat de celebrul regizor Fritz Lang. Acest film turnat cu ajutorul nemijlocit a lui Hermann Oberth în calitate de consultant științific reprezintă prima realizare cinematografică mondială științifico-fantastică având ca temă zborul cosmic.

În orașul de pe Târnava, pe lângă activitatea didactică, profesorul Oberth a continuat cercetările sale asupra rachetelor, realizând mai multe experimente în domeniu. În anul 1935 a reușit să lanseze cu succes de pe terenul Școlii Tehnice de Aeronautică, prima rachetă experimentală utilizând drept combustibil propergol lichid, Mediașul devenind astfel a patra localitate din lume, după Auburn (Massachusetts), unde la 16 martie 1926, americanul Eduard Goddard a lansat prima rachetă din lume, apoi Berlin unde la 13 martie 1931, Reinhold Tilling a lansat o rachetă care s-a ridicat la 1800 de metri și respectiv Nahabino (lângă Moscova), de unde la 17 august 1933 a fost lansată prima rachetă GIRD-9 la relizarea căreia și-au adus contribuția ucrainianul Serghei Pavlovici Koroliov și letonianul Friedrich Arturovici Zender. Din aceste localități și-au luat zborul primele rachete predecesoare a celor din zilele noastre.

Începând cu anul 1938 Oberth este chemat la Universitatea Tehnică din Viena și ulterior la cea din Dresda, iar din iulie 1941, după ce forțat devenise cetățean german, a fost chemat prin ordin, la Peenemünde unde se afla Centrul german de cercetare și dezvoltare a rachetelor balistice și unde a fost nevoit să rămână până la finele anului 1943. Aici, sub conducerea tehnică a lui Wernher von Braun, la data de 3 octombrie 1942, Hermann Oberth a fost martor ocular la lansarea cu succes a rachetei Aggregat 4, cunoscută și cu indicativul V2, la construcția căreia au fost utilizate 95 de soluții tehnice și descoperiri descrise de el în lucrările sale.

Începând cu anul 1945, Hermann Oberth se întoarce la familia sa stabilită în orașul german Feucht, lângă Nürnberg. Pentru familia Oberth a urmat o perioadă foarte dificilă mai ales din punct de vedere material, savantul fiind nevoit să accepte perioade de lucru în Elveția și apoi în Italia.

Între anii 1955-1958, Hermann Oberth a activat în S.U.A., la centrul NASA din Huntsville (Alabama), unde sub conducerea fostului său discipol Wernher von Braun a colaborat la programul spațial american. În anul 1961, Oberth pleacă din nou, pentru nouă luni, în S.U.A. la San Diego (California) unde lucrează ca inginer consultant la firma privată „*Convair*” pentru proiectul rachetei Atlas. Un an mai târziu, „*Profesorul zborului*” se retrage la pensie la domiciliul său din Feucht (devenit în anul 1971 și muzeul „*Hermann Oberth*”), unde a continuat să scrie, să conceapă și să lucreze cu hărnicie.

Hermann Oberth a fost invitat de onoare la 16 iulie 1969, la Centrul spațial Cape Kennedy, de unde a fost lansată racheta Saturn V care în cadrul programului „*Apollo 11*” a transportat primul echipaj uman ce a pășit pe Lună. Entuziasmat de acest moment excepțional la care a fost prezent, Hermann Oberth a

declarat: „Am fost azi martorul împlinirii visurilor mele. Toată viața mi-am închinat-o acestei cauze”.

La 28 decembrie 1989, savantul Hermann Oberth se stinge din viață într-o clinică din Nürnberg (Germania), la vârsta de 95 de ani.

Realizatorul rachetei Saturn V care a dus pentru prima dată oameni pe Lună, fostul elev al lui Oberth, Wernher von Braun, aprecia că Hermann Oberth „prin numeroasele sale concepții și construcții de rachete, a fost primul om care a realizat practic visul zborurilor în spațiu și a arătat drumul de urmat”, iar opera sa „reprezintă fundamentul științific pe care s-a sprijinit dezvoltarea tehnică a astronauticii de până acum”.

2. ACȚIUNI FILATELICE MEDIȘENE DEDICATE LUI HERMANN OBERTH

2.1. Gruparea de filatelie tematică „Cosmofila-Hermann Oberth”

Cercul filatelic din municipiul Mediaș s-a numărat printre puținii inițiatori de acțiuni privind omagierea filatelică a savantului Hermann Oberth în România. Astfel la data de 11 ianuarie 1981, din inițiativa unor pasionați filateliști, a luat ființă în cadrul cercului filatelic local, Gruparea de filatelie tematică „Cosmofila – Hermann Oberth”. La ședința de constituire s-a ales și Comitetul de conducere a grupării format din: Mihai Velicoglu – președinte, col. Iosif Szederjesy – secretar, lt.mj. Ioan Lazăr- casier și ing. Paul Mureșan – membru. La șase luni de la constituire, gruparea număra deja 41 de membri din aproape toate județele țării. Această grupare a organizat la Mediaș în toamna anului 1981 prima expoziție filatelică din țară dedicată exclusiv tematicii „astronautică”. Manifestarea s-a numit expoziția de filatelie tematică „Cosmofila- Hermann Oberth '81”. Expoziția a fost organizată la Clubul Tineretului din Mediaș. Au fost prezentate un număr de 25 de exponate din 15 localități (Alba Iulia, Alexandria, București, Cluj-Napoca, Constanța, Drobeta-Turnu Severin, Făgăraș, Giurgiu, Iași, Mediaș, Medgidia, Sibiu, Timișoara, Turnu Măgurele, Zalău). Vernisajul expoziției a avut loc în data de 27 septembrie 1981, fiind prezente numeroase personalități care au onorat acest eveniment. Dintre aceștia, vreau să-l menționez în primul rând pe cpt. ing. Dumitru Dorin Prunariu - primul cosmonaut român care la numai patru luni de la zborul său memorabil în cosmos și chiar în ziua sa de naștere (27 septembrie), s-a numărat printre oaspeții de onoare. Alături de el a fost prezent și ing. Hans Barth - un activ ziarist, prezent mai ales în presa românească de limbă germană din acea perioadă, viitorul biograf oficial al savantului Hermann Oberth. Această remarcabilă expoziție filatelică a prilejuit realizarea unor materiale specifice: două plicuri filatelice având ca imagini o alegorie cosmică inclusiv cu imaginea savantului, respectiv emblema grupării), apoi un stiker, un catalog și o diplomă, pe toate acestea fiind regăsit și numele savantului Hermann Oberth (Fig. 1, 2 și 3). La finele vernisajului s-au înmănat carnetele de membru al grupării de filatelie tematică „Cosmofila Hermann Oberth” celor care au aderat la această grupare și care erau prezenți la festivitate.

Expoziția a fost prezentată mai ales în presa de limbă germană precum cotidianul Neuer Weg și săptămânalul Die Woche, dar și în publicații de limba română ca Tribuna Sibiului, Magazin, Știința și Tehnică.

2.2. Expozițiile filatelice „Cosmofila”

După acest frumos și promițător început, în anul următor s-a organizat la Mediaș în zilele de 15 și 16 mai 1982 a doua ediție a expoziției Cosmofila '82. Din 12 județe ale țării au fost prezente 25 de colecții, însumând peste 10.000 de piese filatelice care au fost expuse pe 124 de fețe de panou. Un plic filatelic obliterat cu o ștampilă filatelică rotundă pe care apare textul „Expoziția de filatelie tematică Cosmofila Hermann Oberth”, utilizată la data de 16 mai 1982 la Oficiul poștal Mediaș 1 și un stiker (Fig.4 și 5), au marcat filatelic evenimentul. În prima zi a fost organizată și o masă rotundă la care filateliștii medieșeni

au susținut comunicări, aceștia fiind lt.col. Almășan Anton („*Hermann Oberth în filatelie*”), ing. Pintican Liviu („*Materiale filatelice dedicate primului cosmonaut român Dumitru Prunariu*”) și lt.col. Szederjesi Iosif („*De la aeronautică la cosmonautică în filatelie*”).

Profesorul Hermann Oberth a cunoscut și a apreciat activitatea filateliștilor din Mediaș. Pe o carte poștală expediată în data de 20 aprilie 1983 din Feucht (Germania) avându-l ca destinatar pe filatelistul medieșean M.Velicoglu, Oberth scria: „*Dragă domnule Velicoglu! Vă foarte mulțumesc pentru informațiile dvs./Vă doresc dvs., Asociației (grupării) dvs. și activităților dvs. viitoare, mult succes./ Cu cele mai sincere salutări/ H.Oberth*”. Textul original este redactat în limba germană, iar semnătura expeditorului este olografă. (Fig.6).

La propunerea Filialei Județene Mureș din cadrul Asociației Filateliștilor din România (A.F.R.), ediția a trei-a a Expoziției filatelice omagiale „*Cosmofila '83 Hermann Oberth*” a fost organizată în perioada 25-30 iunie 1983 la Sighișoara, în foaierea sălii Teatrului Mihai Eminescu din localitate. Manifestarea a reprezentat un frumos omagiu adus profesorului Hermann Oberth, cel care a trăit în burgul transilvan 29 de ani.

2.2.1. Materiale filatelice interzise, expoziție anulată și grupare desființată

Cu tot curajul de care au dat dovadă în acele vremuri, nu de puține ori filateliștii medieșeni s-au confruntat cu situații dificile. Așa cum arăta un cunoscut filozof român, în acea perioadă, Ceaușescu, prin propaganda partidului a micșorat semnificativ indicele de individualitate existent în societatea românească. Cu alte cuvinte, era aproape imposibil ca o personalitate să poată fi omagiată, aniversată, comemorată, etc., oricât de importantă sau remarcabilă ar fi fost aceasta. În România doar expozițiile *Cosmofila* din anii 1981, 1982 și 1983 aminteau câte ceva din succesele lui Oberth în tehnica spațială. Încercările timide cu plicuri și ștampile filatelice au fost primite cu ostilitate de PCR care învățase lecția că în România exista doar un singur savant de renume mondial și că acela era tovarășa Elena Ceaușescu.

În anul 1984 se împlineau 90 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth și urma ca expoziția filatelică din acel an să fie dedicată acestui eveniment. Printre materialele filatelice propuse a fi realizate se număra un plic omagial având ca imagine portretul savantului, schița unei rachete și formula fundamentală a zborului rachetelor. Acest plic urma să fie obliterat cu o ștampilă specială de formă rotundă, în centru fiind reprezentat bustul savantului, milesimele 1894-1984, textul „*Hermann Oberth – 90 de ani de la naștere*”, 3125 Mediaș și data 25.06.84, identică cu ziua de naștere a lui Oberth. Ștampila urma să fie aplicată în două variante: cu tuș negru și respectiv cu tuș roșu (deși nu era conform instrucțiunilor poștale în vigoare la acea dată). Toate plicurile urmau să poarte și amprenta ștampilei de zi a oficiului poștal Mediaș 1.

În acele vremuri, materialele filatelice aveau practic un regim special, iar pentru tipărirea plicurilor și realizarea ștampilei speciale era necesar ca în prealabil machetele respective să fie aprobate de către organele locale și județene de partid și de stat pe de o parte, iar pe de altă parte de către Asociația Filateliștilor din Județul Sibiu (A.F.J.Sibiu), Asociația Filateliștilor din România (A.F.R.) și Direcția Generală a Poștei și Telecomunicațiilor (D.G.P.Tc.). Astfel, au fost obținute fără nicio dificultate aprobările organelor municipale, fiind chiar sprijiniți atât de către doamna prof. Doina Boilă, fost secretar cu probleme de propagandă la Comitetul Municipal PCR Mediaș, cât și de către domnul prof. Ilie Nemeș, fost președinte al Comitetului Municipal de Cultură și Educație Socialistă Mediaș. Având convingerea că aprobările organelor județene se vor obține fără dificultăți, dar ca de obicei, cu întârziere, organizatorii expoziției au apelat la bunăvoința și curajul domnului prof. Gheorghe Hendrea, președintele A.F.J. Alba, care prin relațiile pe care le avea la tipografia din Alba Iulia a reușit să tipărească plicurile respective și să confecționeze ștampila prin turnare în zinc. În aceste condiții, organizatorii expoziției au pregătit un

număr de 100 de plicuri francate și obliterate ce urmau să fie puse în circulație cu ocazia vernisajului expoziției. Tirajul oficial a fost de 100 de exemplare. În realitate au existat un număr ceva mai mare de plicuri, necunoscându-se cu exactitate numărul lor, unele dintre acestea având ștampila specială aplicată cu tuș negru, iar altele cu tuș roșu. Revenind la momentul 1984, între timp secretarul cu probleme de propagandă la Comitetul Județean PCR Sibiu, tovarășa Elena Bleahu nu a binevoit să fie de acord cu machetele materialelor depuse pentru aprobare. Deși originară din Sighișoara, orașul în care Hermann Oberth a trăit aproape treizeci de ani, această persoană cu un nivel precar de cultură și cu o respingere totală a unor personalități de seamă din istoria noastră, a manifestat cu o ardoare ieșită din comun zelul său comunist dispunând formarea unei comisii care să verifice și în final să distrugă materialele realizate ilegal la Mediaș. O comisie formată din trei persoane cu funcții în conducerea AFJ Sibiu, respectiv Ion Opriș – președinte, Ion Vonica – responsabil financiar și Gheorghe Popa, s-a deplasat la Mediaș, unde a confiscat de la Mihai Velicoglu toate materialele realizate pentru expoziție. Apoi acești sibieni „conștiincioși” au procedat la distrugerea „capturii” și anume a celor 100 de plicuri prin ardere, iar a ștampilei prin practicarea cu ajutorul unei pile eficiente a unor „șanțuri” adânci de forma unei cruci pentru a deveni neutilizabilă. Toată acțiunea a avut loc pe dealul cimitirului din Mediaș, în spatele blocurilor din cartierul Gloria, probabil pentru că era o zonă aflată în apropierea locuinței celui care deținea materialele respective.. Bineînțeles că „reușita acțiunii” a fost consemnată într-un proces verbal care probabil a fost prezentat celei care a dispus acest „masacru”. Cu toate cele petrecute, câteva exemplare din aceste plicuri au scăpat de la distrugere. Printre acestea se numără și cele reproduse în figurile 7 și 8 care astăzi reprezintă adevărate rarități filatelice.

Deși am încercat mai multe demersuri, nu am reușit să găsesc răspunsuri la multe întrebări legate de acest moment. Iată ce nota la zece ani de la acel eveniment cunoscutul jurnalist și realizator de emisiuni tv, medieșeanul Jimmy Ionescu : „*În anul 1984 un plic și o ștampilă comemorativă < Hermann Oberth – 90 de ani >, a inițiat din partea Securității și a PCR o anchetă dură asupra filateliștilor din Mediaș și Sibiu. Faptul îl exemplifică intervențiile repetate ale Direcției I acoperire contrainformativă a teritoriului din cadrul Departamentului Securității Statului (DSS) pe lângă împătimitii Cercului de filatelie din Mediaș. Omagiul pe care ei au dorit să-l aducă savantului constructor de rachete a fost modest, dar curajos în relație cu filatelia mondială și miopia autorităților comuniste din România*” [3]. Personal cred că filateliștii sibieni nu au fost de loc afectați, poate doar pentru faptul că la Mediaș, colegii lor de asociație au călcat strâmb față de autorități. Deși avea posibilitatea de a-i apăra pe filateliștii medieșeni, președintele asociației județene s-a implicat serios în anchetă și în deciziile care au urmat, deoarece represaliile nu au încetat. Astfel, în numărul 7/1984 al revistei „*Filatelia*” a fost publicată hotărârea Comitetului Executiv al AFR prin care s-a făcut cunoscut faptul că „*pentru încălcarea dispozițiilor referitoare la realizarea unor ștampile și tipărirea plicului ocazional dedicat programatei expoziții Cosmofila '84 (care nu se mai organizează), Gruparea tematică Cosmofila de la Mediaș (resp. Mihai Velicoglu) a fost desființată pe data de 29 mai 1984, iar materialele confiscate, urmând a se recupera sumele cheltuite*”. În ceea ce privește invocarea dispozițiilor încălcate, acestea se referă la faptul că „*machetele pentru plicuri, ștampile ilustrate maxime, cataloage filatelice (ale unor expoziții) și alte tipăriri trebuie să fie aprobate de organele locale de partid și de stat și de conducerea AFR (în cazul ștampilelor și aprobarea Direcției Generale a Poștei și Telecomunicațiilor)*. Fără aceste aprobări nu se pot realiza sau tipări nici un fel de materiale”.

Referitor la cele întâmplate, trebuie să spun că filateliștii medieșeni nu au fost susținuți în nici un fel, cu toate că Ioan Opriș – președintele AFJ Sibiu era la acea dată membru în Comitetul Executiv al AFR. Se pare că hotărârea de desființare a Grupării Cosmofila din Mediaș s-a luat la Sibiu, iar Comitetul Executiv

al AFR doar a validat decizia.

2.2.2. Expoziția filatelică bilaterală „Avia – Cosmofila '85”

După momentele foarte dificile prin care au trecut, filateliștii medieșeni nu au capitulat. La inițiativa lui Virgil Sâlcianu – președintele A.F.J. Olt a fost organizată o expoziție filatelică bilaterală „Avia – Cosmofila 85” cu două secțiuni. Secțiunea de Aerofilatelie și aviație a avut loc la Caracal, iar secțiunea dedicată Cosmosului, la Mediaș. Prima secțiune a fost dedicată împlinirii a 75 de ani de la istoricul zbor pe care Aurel Vlaicu l-a efectuat la Cotroceni cu primul avion proiectat, construit și pilotat în România (17.06.1910) și împlinirea a 75 de ani de la primul zbor al unui avion cu reacție, proiectat și construit de către savantul Henri Coandă (16.12.1910). Secțiunea dedicată cosmosului a marcat împlinirea a 50 de ani de la lansarea de către Hermann Oberth a primei rachete experimentale la Mediaș în anul 1935. Secțiunea de la Mediaș a fost organizată la Casa Armatei, la vernisajul din 23 iunie 1985 fiind prezenți ca invitați de onoare Dumitru-Dorin Prunariu, primul cosmonaut român și dr. ing. Hans Barth, membru în Comisia Națională de Aeronautică a Academiei R.S.R. La expoziția de la Mediaș a fost expus și un exponat de la Muzeul Hermann Oberth din Feucht – Germania. Printre premiile expozanților s-a remarcat în primul rând cel oferit de savantul Hermann Oberth, respectiv un exemplar din ultima ediție de până atunci a lucrării „Die Rakete zu den Planetenräumen”, publicată pentru prima dată în anul 1923. S-a mai acordat ca premiu și o cupă din partea muzeului din Feucht. Piese filatelice realizate cu ocazia expoziției de la Mediaș au fost un plic special și o ilustrată maximă cu portretul savantului, ambele obliterate cu aceeași ștampilă dedicată rachetei experimentale din anul 1935. De remarcat și faptul că au fost organizate și două trasee poștale în care s-a circulat corespondența specială a expoziției. Pe al doilea traseu poștal: plecarea Iași – Bacău – Deveselu – Mediaș sosire a fost circulat un plic special pentru a se aduce un omagiu pionierilor aviației și cosmonauticii românești. Pe imaginea plicului este prezentată și racheta din 1935 și numele savantului (fig.9). Acest traseu poștal nu a fost parcurs în întregime, zborul Deveselu - Mediaș fiind anulat din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile.

2.2.3. Alte expoziții filatelice

În anul 1987, la Casa Armatei din Mediaș a fost organizată expoziția filatelică „Cosmofila'87”. Deschisă în perioada 4-14 iulie, au putut fi admirate un număr de 43 de exponate din 19 localități, fiind o manifestare filatelică remarcabilă și de amploare. Dintre materialele filatelice realizate cu acel prilej, vreau să remarc un plic și o ștampilă specială dedicate savantului Hermann Oberth sub genericul „realizări ale tehnicii spațiale din județul Sibiu”. Desenul plicului reproduce mai multe realizări ale savantului: motorul conic, racheta UFA (pentru filmul „Femeia în Lună”) și oglinda cosmică (Fig.10).

O altă manifestare filatelică de înaltă ținută a avut loc în toamna anului 1989. În perioada 1-6 septembrie tradiționala expoziție națională cu participare internațională „Aeromfila '89” aflată la a XII-a ediție, a reunit la Sibiu secțiunea de aerofilatelie, iar la Mediaș secțiunea de astrofilatelie. Expoziția a fost organizată cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la zborul zeppelinului LZ 127 pe ruta balcanică Friedrichshafen – Zemun – Sofia – București – Brașov – Sibiu – Viena - Friedrichshafen și respectiv împlinirea a 20 de ani de la prima aselenizare și primii pași ai omului pe Lună. Doresc să evoc un moment deosebit de semnificativ când la inițiativa unor filateliști medieșeni, s-a intervenit în repetate rânduri la organele locale de partid și de stat pentru ca evenimentul filatelic să fie găzduit de imobilul din Mediaș în care a locuit profesorul Oberth cu familia. În cele din urmă, tovarășul Ion Chirilă, prim-secretarul de atunci al Comitetului Municipal Mediaș al PCR, primarul urbei a fost de acord. Pentru reușita acțiunii au fost depuse eforturi inimaginabile privind disponibilizarea și renovarea parțială a clădirii respective, lucrările fiind coordonate și urmărite personal de către primarul Chirilă. În condițiile regimului politic de atunci momentul evocat a reprezentat un mare succes. Este și astăzi cel puțin surprinzător, dar demn de

toată lauda modul în care primul edil al oraşului s-a implicat și a sprijinit această acțiune. Au fost luate câteva decizii importante, legate de imobilul de pe strada Sibiului unde a locuit familia Oberth în perioada anilor petrecuți la Mediaș și unde în anul 1989 funcționa o grădiniță care a fost mutată, eliberându-se clădirea în vederea executării unor lucrări urgente de reparații. Au fost mobilizate mai multe unități economice din municipiu care au contribuit într-un timp foarte scurt, la finalizarea lucrărilor. Trebuie să le menționez pe următoarele: Cooperativa „Prestarea”, Întreprinderea de Șuruburi, Întreprinderea Vitrometan, Întreprinderea de Geamuri, Centrala Gazului Metan, Centrul de Cercetare și Proiectare pentru Gaz Metan, Fabrica de Mobilă, Întreprinderea Emailul Roșu, Școala Militară de Aviație „Traian Vuia” și altele. Toate aceste unități economice și instituții au meritat mulțumiri și felicitări pentru modul exemplar în care și-au adus contribuția la reușita expoziției. Expoziția a fost montată în încăperile cochetului imobil proaspăt renovat, fiind prezentate 32 de colecții având ca tematică exclusiv cosmosul și astrofilatelia. La clasa în afara concursului a fost prezentat și exponatul „Hermann Oberth în filatelie” trimis de muzeul Hermann Oberth din Feucht – R.F.Germania. În cadrul manifestărilor a fost organizat și un Simpozion de aerofilatelie și astrofilatelie. Dintre comunicările susținute, vreau să le menționez pe cele ale bucureșteanului Dan Dobrescu – „De la teoria lui Hermann Oberth la practică” și respectiv a medieșeanului Liviu Pintican – „Aspecte ale tehnicii spațiale din jud. Sibiu oglindite în filatelia românească”. În rândul asistenței au fost prezenți oaspeți de seamă precum acad. Radu P. Voinea, președintele Academiei Române și Dumitru-Dorin Prunariu, primul cosmonaut român, precum și Alexandru Dan Bartoc, președintele Comsiei de Aerofilatelie din cadrul A.F.R.

Din alocuțiunea cosmonautului român, am reținut următorul citat: „Suntem mândri să remarcăm că printre pionierii cosmonauticii moderne se numără și oameni de știință ai meleagurilor românești, Hermann Oberth fiind principalul reprezentant al acestora, considerat pe drept părintele navigației spațiale”, iar domnul Bartoc a pledat cu tărie pentru organizarea la Mediaș a unei muzeu dedicat savantului Hermann Oberth.

Din punct de vedere filatelic, poșta română a pus în circulație o serie de mărci poștale care ilustrează etapele parcurse în teoria și construcția rachetelor de la racheta cu pulbere a sibianului Conrad Haas, la racheta modernă și teoria zborului spațial, activități care au contribuit la realizarea primului pas al omului pe Lună, la 20 iulie 1969. Valoarea de 2 lei îl prezintă în imagine pe Hermann Oberth explicând un aspect al teoriei interplanetare. Pentru secțiunea de la Mediaș a fost realizat un plic special pe care este prezentat un colaj în culori cu imaginea primului om pășind pe Lună, profesorul Hermann Oberth și racheta Saturn, obliterat cu o ștampilă dedicată primului pas al omului pe Lună. De menționat că o ștampilă cu desen identic a fost utilizată la Oficiul poștal Mediaș 1 trei zile consecutive, în datele de 1, 2 și 3 septembrie 1989. Pentru data de 01.09.1989 era prevăzut să fie efectuat cu un elicopter IAR – 330 primul zbor aeropoștal pe direcția Mediaș – Sibiu și care urma să transporte corespondența filatelică cartată pentru acest zbor. Din cauza unor motive meteo nefavorabile, zborul a fost efectuat în data de 02.09.1989 (Fig.11).

În perioada 21-28 decembrie 1991 Cercul Militar din Mediaș a găzduit expoziția de filatelie tematică „Cosmofila '91”. Pe lângă un plic special dedicat lui Werner von Braun, părintele rachetei purtătoare Saturn V și al programului Apollo s-a mai realizat o ștampilă specială care reproduce semnătura olografă a savantului Hermann Oberth. Data utilizării 28 decembrie 1991 (Fig.12). A fost ultima expoziție Cosmofila organizată la Mediaș.

2.3 Alte materiale filatelice realizate la Mediaș

O ștampilă de formă ovală având în imagine reprezentarea schematică a oglinzii cosmice imaginată de Oberth și profilul portretului său a fost utilizată la Oficiul poștal Mediaș 1 pentru obliterarea corespondenței din data de 28 decembrie 1990. (Fig.13). Se împlinea un an de la decesul savantului.

La împlinirea a cinci ani de la trecerea în neființă a savantului, momentul a fost marcat filatelic printr-o ștampilă de formă dreptunghiulară unde în centru era reprodus portretul savantului, iar pe laturi textul „Cinci ani de la moartea lui / H. Oberth (1894 – 1989) / părintele erei cosmice / 3125 Mediaș 28.12.1994” (Fig.14). În anul 1997, când se comemorau 140 de ani de la nașterea savantului rus K.E.Țiolkovski s-au realizat la Mediaș o ștampilă și un plic pe care este reprodusă în facsimil una din scrisorile pe care Hermann Oberth le-a trimis savantului rus. Între rânduri se poate vedea traducerea în limba rusă scrisă chiar de mâna lui Țiolkovski (Fig.15). La 28 decembrie 2009, un plic a cărui imagine reproduce un tablou cu bustul savantului, existent la Casa Memorială Hermann Oberth din Mediaș și o ștampilă specială au marcat filatelic 20 de ani de la moartea părintelui zborului spațial (Fig.16). O piesă filatelică absolut remarcabilă este cea din figura 17. Este vorba despre un plic filatelic menit să marcheze împlinirea a 80 de ani de la lansarea la Mediaș în 1935 a primei rachete cu combustibil lichid realizată de Hermann Oberth. Plicul a fost obliterat cu o splendidă ștampilă specială în data de 25 iunie 2015. Atât plicul cât și ștampila au fost machetate de către artistul plastic Alec Bartos din Cluj -Napoca, un foarte cunoscut și apreciat colecționar de astrofilatelie.

3. CASA MEMORIALĂ HERMANN OBERTH

După expoziția Aeromfila '89, filateliștii din Mediaș, dar și mulți alții, au sperat că în imobilul de pe fosta stradă a Salcânilor, azi strada Hermann Oberth nr. 23, prin eludarea parțială a unor legi aflate atunci în vigoare referitoare la statutul caselor memoriale, va fi organizat un viitor muzeu Hermann Oberth sub denumirea „Secția de știință și tehnică spațială” și care urma să aparțină de Muzeul Municipal Mediaș. Din păcate totul a rămas numai la faza de intenție. Speranța pentru un viitor muzeu Hermann Oberth la Mediaș nu a fost abandonată. În perioada următoare, în revista sibiană Curierul Filatelic, am publicat două articole (Fig.18 și 19) pe care le-am intitulat: „Pledoarie pentru un muzeu astrofilatelic Hermann Oberth” și respectiv „Semnale privind viitorul muzeu Hermann Oberth din Mediaș”. Prin aceste texte am pledat cu tărie pentru îndeplinirea acestui deziderat [7].

După evenimentele din decembrie 1989, prin conjugarea multor eforturi, în anul 1994, cu prilejul sărbătoririi Centenarului nașterii lui Hermann Oberth, visul a devenit realitate. Menționez în primul rând pe cele ale Asociației Sașilor Transilvăneni din München, apoi ale Agenției Spațiale Române, ale Forumului Democrat al Germanilor din Mediaș, precum și sprijinul foarte important al Ministerului Apărării Naționale și al Primăriei municipiului Mediaș. Inaugurarea Casei memoriale „Hermann Oberth”, în prezența a peste 200 de invitați, a fost făcută de primarul Dionisie Bucur, alături de Erna Roth-Oberth – fiica savantului, venită special de la Feucht – Germania, care au tăiat panglica de inaugurare a lăcașului dedicat memoriei lui Hermann Oberth. Astăzi casa memorială este o secție care aparține de Muzeul Național al Aviației Române, aflată în custodia MAPN și a Consiliului Local Mediaș. Alături de Erna Roth-Oberth printre numeroșii oaspeți prezenți la manifestare s-au numărat dr. Hans Barth, biograful oficial a lui Oberth,, astronautul american John Mc.Bride, cosmonautul rus Oleg Makarov și nu în ultimul rând, cosmonaut român Dumitru Dorin Prunariu, sufletul întregii acțiuni. Doamna Erna Roth-Oberth a înmănat cu această ocazie domnului Dionisie Bucur, primarul Mediașului, medalia comemorativă oficială realizată de muzeul din Feucht cu ocazia Centenarului nașterii lui Hermann Oberth. Marele absent a fost cosmonautul rus Leonid Popov, care alături de Dumitru Prunariu a participat la zborul

cosmic comun ruso-român din anul 1981. Într-o discuție personală, cosmonautul român mi-a explicat că absența acestuia s-a datorat faptului că nu era prevăzut ca lui Popov să-i fie conferită o decorație a statului român, așa cum s-a petrecut în celelalte state comuniste, în cadrul unor vizite similare a cosmonauților ruși participanți la zboruri comune în cadrul programului „*Intercosmos*”. Din punct de vedere logistic, organizarea a beneficiat și de aportul militarilor în termen comandați de cpt. Mircia Țiplea, primul conducător al muzeului a cărui antet a devenit în timp Muzeul Național al Aviației Române, Secția Istorie și Muzeografie, Rachete și Cercetări Spațiale „*Hermann Oberth*” Mediaș. Oaspeții au putut viziona și o expoziție filatelică prezentată de subsemnatul (Fig.20). Cu acest prilej piesele dedicate lui Hermann Oberth au fost în centrul atenției. Amplul eveniment de la Mediaș a mai inclus un Simpozion internațional, dezvelirea unui bust al savantului și a unei plăci comemorative, precum și atribuirea numelui profesorului Hermann Oberth Școlii Generale nr. 9 din localitate. În cadrul simpozionului am prezentat un material intitulat „*Hermann Oberth oglindit în filatelie*”. Cu ocazia acestor evenimente, Cercul filatelic din Mediaș a realizat două plicuri filatelice. Pe unul din plicuri sunt reproduse fațada Casei Memoriale și un medalion cu portretul lui Oberth. O ștampilă ocazională cu fațada imobilului și textul „*Inaugurarea/ Casei Memoriale H. Oberth /Mediaș, Str. H.Oberth nr.23*” a fost aplicată pe o marcă poștală care reproduce racheta cu trei trepte a lui Oberth. Plicul din figura 21 reprezintă o adevărată bijuterie filatelică cu semnăturile în facsimil ale invitațiilor de onoare prezenți. Al doilea plic, reproduce pagina de titlu și supracoperta cărții „*Căile navigației spațiale*”, prima reeditare realizată la București în anul 1974 la editura Kriterion (Fig. 22). Plicul a fost obliterat cu o frumoasă ștampilă omagială dedicată Centenarului Oberth. Machetele plicurilor și ale ștampilelor au fost realizate de către Rusu Margareta, o talentată tehniciană. În figura 23 este reprodus documentul prin care s-au aprobat și omologat realizarea și utilizarea acestor ștampile. Se pot ușor distinge aprobările Federației Filatelice Române și ale Poștei Române (D.G.P.Tc.), precum și numerele de omologare.

În anii următori, în 2014 și 2019 la împlinirea a 20 și respectiv 25 de ani de la inaugurarea Casei Memoriale Hermann Oberth au fost realizate alte plicuri și ștampile aniversare care completează bogatul material filatelic adecvat temei (Fig.24 și 25). De menționat că pe plicul din 2019 a fost aplicată și o vinieta adezivă cu bustul savantului existent la intrarea în curtea Casei Memoriale din Mediaș.

În anul 2019 s-au împlinit 90 de ani de la apariția lucrării lui Hermann Oberth „*Căile navigației spațiale*”, scrisă integral în perioada în care autorul a locuit în Mediaș. Această aniversare a fost marcată filatelic de un plic și o ștampilă dedicate acestui eveniment. Imaginea plicului reproduce supracoperta, mai puțin cunoscută, a primei ediții a lucrării apărută în anul 1929 la editura Oldenbourg din München (Fig.26).

4. HERMANN OBERTH ȘI DUMITRU DORIN PRUNARIU

În mai 1981, românul Dumitru Dorin Prunariu alături de rusul Leonid Popov a efectuat primul său zbor extraterestru la bordul navei cosmice Soiuz-40 în cadrul programului „*Intercosmos*” pe care fosta URSS l-a inițiat în colaborare cu statele lagărului socialist. În continuare prezint două piese filatelice care pot fi considerate veritabile documente unicate. Este vorba de două plicuri de tip „*Imprimat*” (Fig.27 și 28), obliterare cu ștampilele primei expoziții Cosmofila '81, pe care savantul Hermann Oberth a scris următoarele rânduri: „*Mă bucur, că un Român a avut ocazia să sboare în cosmos. H. Oberth*” și respectiv „*Sunt fericit că în țara mea de naștere există preocupări pentru cosmonautică*” (Am respectat grafia originală). Prima întâlnire a cosmonautului român cu ilustrul savant a avut loc în anul 1982 la Moscova, cu prilejul Simpozionului „*25 de ani de la lansarea primului satelit artificial al Pământului*”. În anul 2016, la comemorarea a 35 de ani de la zborul primului român în cosmos, Cercul filatelic din Mediaș a realizat

un plic special având ca imagine o fotografie alb-negru care surprinde un moment în care Hermann Oberth și Dumitru Prunariu acordă autografe cu ocazia prezenței lor la Moscova în anul 1982 (Fig. 29). Machetele ștampilei și plicului au fost concepute de către regretatul ing. Ovidiu Ilieș.

5. „MEDIAȘ 750”

Celebrarea în anul 2017 a 750 de ani de la prima atestare a Mediașului a prilejuit emiterea de către Poșta Română a unei emisiuni de mărci poștale dedicată acestui jubileu. Emisiunea a fost completată într-un tiraj redus (numai 450 de exemplare) cu un album de lux care cuprinde emisiunea de mărci poștale nedantelate și o medalie specială dedicată lui Hermann Oberth. Seria de patru mărci poștale apare într-un bloc nedantelat pe care mai este reprodușă și medalia respectivă care nu apare pe seria dantelată (Fig.30). Pe aversul medaliei se distinge portretul savantului, iar pe revers clădirea Liceului Stephan Ludwig Roth din Mediaș unde Oberth a activat ca profesor aproape 14 ani. Pentru realizarea acestei emisiuni Romfilatelia SA a lansat un concurs de machete. La acest concurs a participat și un designer și filatelist clujean, Alec Bartos, care în cadrul seriei a propus ca una din mărcile respective să fie dedicată lui Hermann Oberth conform machetei din figura 31. Din păcate alții au fost câștigătorii acestui concurs.

6. „2019 – ANUL HERMANN OBERTH”

Absolut justificat, anul 2019 poate fi intitulat Anul Hermann Oberth. În acest an, referitor la Hermann Oberth se împlinesc:

- 125 de ani de la naștere
- 25 de ani de la inaugurarea la Mediaș a Casei Memoriale Hermann Oberth
- 90 de ani de la apariția lucrării „*Căile navigației spațiale*”
- 90 de ani de la premiera filmului „*Femeia în Lună*”
- 30 de ani de la trecerea în neființă.

Cu ocazia acestor importante momente din viața savantului, în România au fost organizate mai multe evenimente la care filatelia a fost prezentă. Demne de menționat sunt următoarele:

- Sesiunea tematică „*125 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth. O istorie a rachetelor în România*”, organizată de Academia Română la București în data de 20 mai 2019. Evenimentul a fost însoțit de expoziția filatelică „*Hermann Oberth – părintele zborului spațial*”, curator fiind subsemnatul.
- Expoziția „*2019 – Anul Hermann Oberth*”, organizată de subsemnatul și colaboratori la Casa Schuller din Mediaș, vernisată în data de 4 iunie 2019 și unde filatelia a ocupat o parte însemnată din exponatele prezentate.
- Expoziția națională de filatelie cu participare internațională Aeromfila 2019 organizată la Sibiu în perioada 23-25 iunie 2019, dedicată comemorării a 125 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth. În cadrul expoziției au expus și trei filателиști medieșeni: Liviu Pintican-Juga, Stoia Romeo Lucian, iar la clasa tineret Chereji Iulia.
- Există informația că urmează a fi organizat în perioada următoare un eveniment dedicat lui Hermann Oberth la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca. Astfel este de remarcat faptul că Oberth a fost sărbătorit la București, Mediaș, Sibiu și probabil Cluj Napoca. Cu regret trebuie să spun că marele absent din această pleiadă de localități este Sighișoara, orașul în care Oberth și-a petrecut prima parte a vieții sale.

În încheiere vreau să-mi exprim convingerea că prin aceste rânduri am reușit în bună măsură să arăt că filatelia pe lângă cei pasionați de ea, reușește să devină un mijloc de celebrare și promovare și prețuire a valorilor umane incluse cu succes în istoria Mediașului, în cea națională și chiar a lumii.

Bibliografie:

1. Hans Barth – „*Hermann Oberth. Titanul navigației spațiale*”, Ed. Kriterion, București, 1975.
2. Stoia Romeo Lucian – „*Aspecte din viața filatelică medieșană*”, Ed. Crisserv, Mediaș, 2009.
3. Jimmy Ionescu – „*Centenarul unui geniu solitar: Hermann Oberth*”, Mediaș 27-28 mai 1994, în vol. *Bilingv Contribuții la istoria orașului Mediaș / Beiträge zur Geschichte der Stadt Mediasch*, Ed. Crisserv, Mediaș, 2006.
4. M. Țiplea Mircia, M. Gh. Trifa, - „*Oberth despre Oberth*”, Ed. Crisserv, Mediaș, 2012.
5. Liviu Pintican-Juga, Lucian Romeo Stoia - volum bilingv „*Mediașul și personalități medieșene oglindite în filatelie / Mediasch und Mediascher Persönlichkeiten abgebildet in der Philatelie*”, Ed. Schiller Verlag, Sibiu / Hermannstadt, 2017.
6. Liviu Pintican-Juga – „*Hermann Oberth, materiale filatelice interzise*”, în *Curierul Filatelic* nr. 162, Iulie-Septembrie 2011, Sibiu și în *Weltraum Philatelie* nr. 256, 2013, Stuttgart.
7. Liviu Pintican-Juga – „*20 de ani de la inaugurarea la Mediaș a Casei Memoriale „Hermann Oberth”*”, în *Curierul Filatelic* nr. 173, Aprilie – Iunie 2014, Sibiu.
8. Liviu Pintican-Juga – „*În anul 1935 la Mediaș s-a înălțat o rachetă lansată de Hermann Oberth*”, în *Curierul Filatelic* nr. 177, Aprilie – Iunie, 2015, Sibiu și în *Weltraum Philatelie* nr. 261, 2016.
9. Liviu Pintican-Juga – „*Dumitru Prunariu și Hermann Oberth*”, în *Curierul Filatelic* nr.181, Aprilie – Iunie 2016, Sibiu.
10. Liviu Pintican-Juga – Colecție personală „*Hermann Oberth, părintele zborurilor spațiale*”.

Fig.1

Fig.2

Fig.3

Fig.4

Fig.5

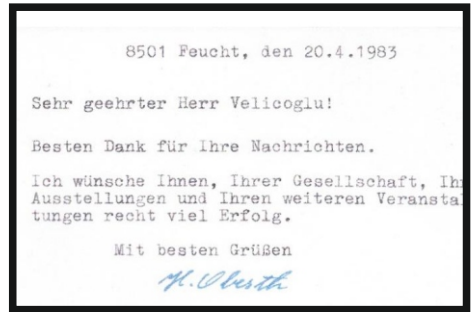

Fig.6

Fig.7

Fig.8

Fig.9

Fig.10

Fig.11

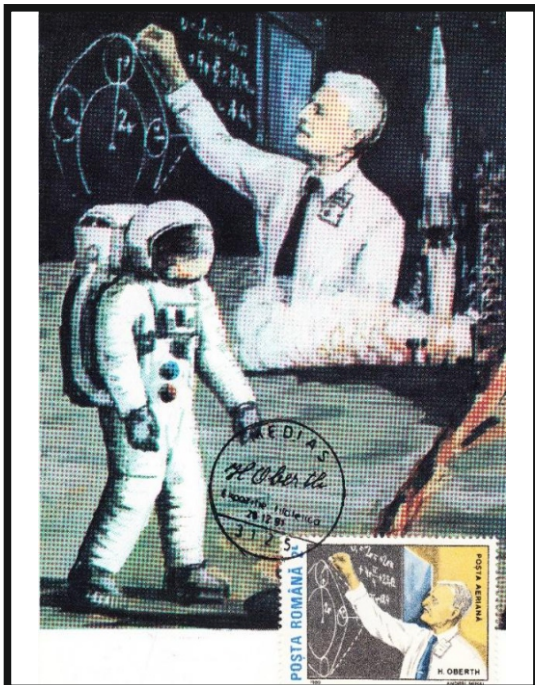

Fig.12

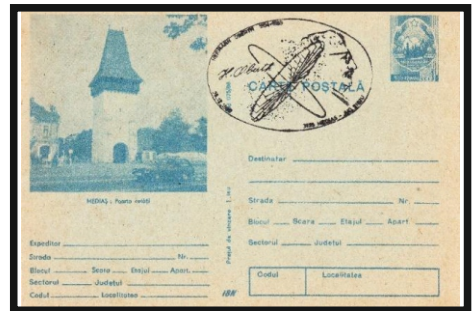

Fig.13

Fig.14

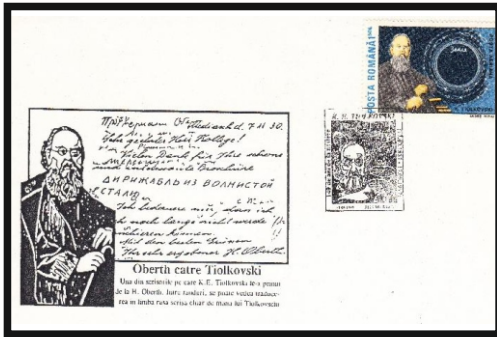

Fig.15

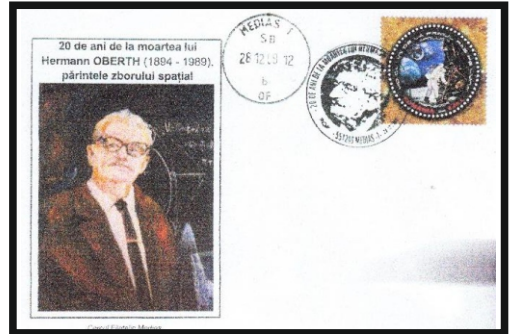

Fig.16

Fig.17

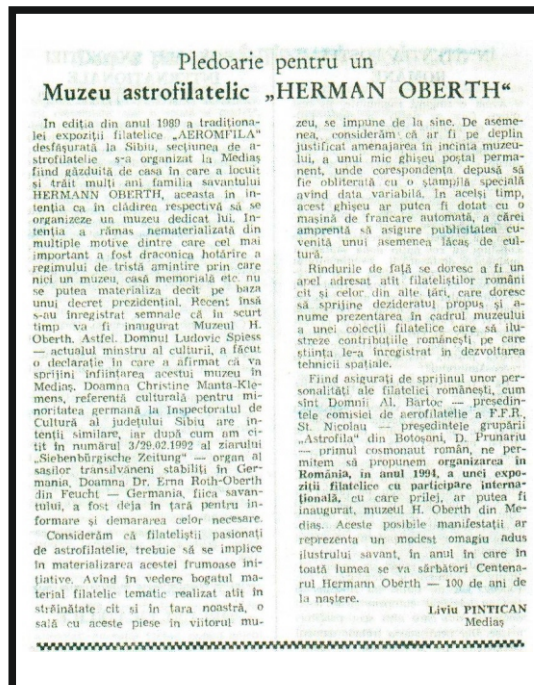

Fig.18

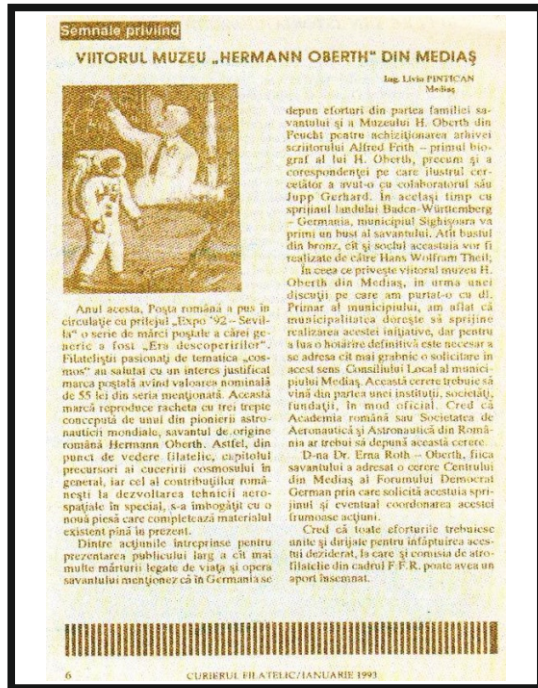

Fig.19

Fig.20

Fig.21

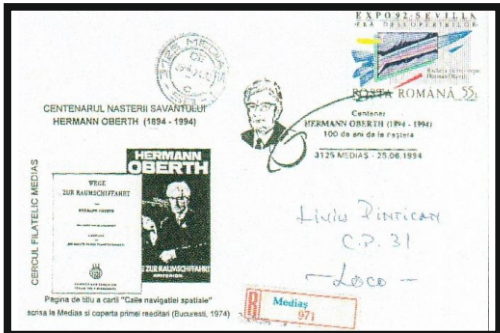

Fig.22

Fig.23

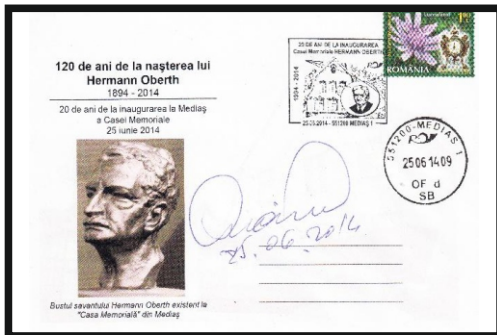

Fig.24

Fig.25

Fig.26

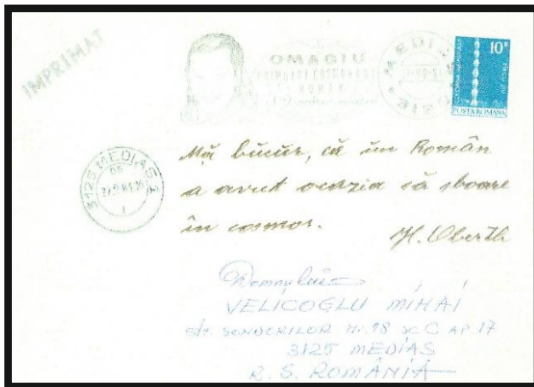

Fig.27

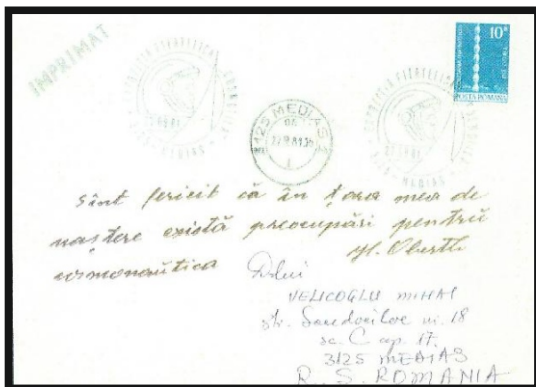

Fig.28

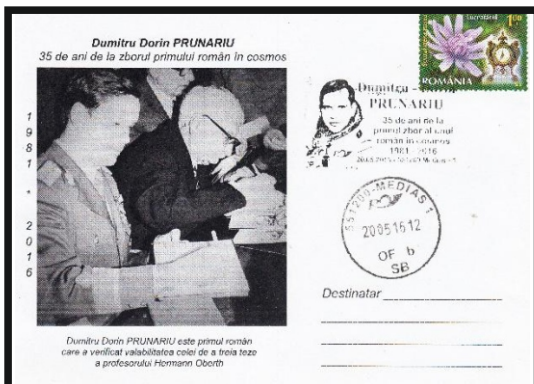

Fig.29

Fig.30

Fig.31

ÎN ANUL 1935 LA MEDIAȘ S-A ÎNĂLȚAT O RACHETĂ LANSATĂ DE HERMANN OBERTH

- *The column presents the philatelic articles made to mark one of the most important success of Professor Oberth at Mediaș in 1935. Namely the successful launching of a liquid fueled rocket. Following this exceptional success the town of Mediaș has become the fourth town in the world where the first rockets were launched – the predecessors of today's rockets – after Auburn/Massachusetts (1926), Berlin (1931), Nahabino, near Moscow (1933).*
- *Der Artikel stellt die philatelistischen Ganzsachen vor, die an einen der bedeutendsten, von Erfolg gekrönten Versuche erinnern, den Hermann Oberth im Jahre 1935 in Mediasch durchführte. Es handelt sich um den erfolgreichen Start einer Versuchsrakete mit flüssigem Brennstoff. Durch diesen ausserordentlichen Erfolg wurde die Stadt Mediasch aus Rumänien nach Auburn (Massachusetts, 1926), Berlin (1931), Nahabino (bei Moskau, 1933) zur vierten Ortschaft der Welt, von wo aus erste Vorläufer der heutigen Raketen aufgestiegen sind.*

În anul 2015 s-au împlinit 80 de ani de când la Mediaș a fost lansată prima rachetă cu combustibil lichid realizată de profesorul Hermann Oberth. Evenimentul a avut loc în anul 1935 pe terenul Școlii Tehnice de Aviație din orașul de pe Târnava Mare.

Din păcate, există puține informații legate de acest important succes al profesorului Oberth. Într-o scrisoare trimisă în 24 decembrie 1948 renumitului istoric al științei zborurilor spațiale Willi Ley, Hermann Oberth a menționat textual: *"eu am făcut încercări pentru rachete mici și în 1935 am reușit cu adevărat să lansez prima mea rachetă cu combustibil lichid"*. Muzeul zborului spațial *"Hermann Oberth"* din Feucht (Germania), deține o copie după desenul original al rachetei din 1935 făcut de Oberth și care se găsește în arhiva militară din Freiburg.

Prin acest eveniment, Mediașul a devenit a patra localitate din lume de unde și-au luat zborul primele predecesoare ale puternicelor rachete purtătoare din zilele noastre. Localitățile unde au avut loc evenimente precedente similare au fost:

AUBURN (Massachusetts) de unde la 16.03.1926, americanul Eduard GODDARD a lansat prima rachetă din lume. Ulterior el a obținut alte rezultate importante la Roswell (New Mexico);

BERLIN, unde în 13.03.1931, Reinhold TILLING a lansat o rachetă care s-a ridicat la 1800 de metri, iar la 14.03.1931, la DESSAU (la 110 km. distanță de Berlin), Johannes WINKLER a experimentat pentru prima dată în Europa o rachetă cu combustibil lichid;

NAHABINO (localitate situată la 32 km. distanță de Moscova), unde la 17.08.1933 a fost lansată prima rachetă cu combustibil lichid GIRD – 9 realizată de Grupul de Cercetare a Propulsiei cu Reacție (GIRD), fondat în anul 1931. Printre principalii fondatori s-au numărat ucraineanul Serghei KOROLIOV și letonianul Friedrich Arturovici ZENDER, finanțarea fiind asigurată de statul sovietic.

MEDIAȘ, unde în luna mai 1935 (nu se cunoaște cu certitudine data exactă), Hermann OBERTH a lansat prima rachetă cu combustibil lichid.

Legat de acest experiment deosebit de important pe care Hermann Oberth l-a realizat cu succes la Mediaș în anul 1935, există câteva piese filatelice având ca subiect acest eveniment. Acestea sunt următoarele:

Un plic FDC american din anul 1964 realizat cu prilejul punerii în circulație a mărcii poștale de 8 cenți dedicată savantului Robert Goddard. Pe acest plic se poate distinge foarte vizibil și semnătura originală a istoricului Willy Ley, cu care Hermann Oberth a purtat o importantă corespondență (Fig. 1).

Un plic realizat la Mediaș în anul 1985, când s-au împlinit 50 de ani de la lansarea în anul 1935 a primei rachete experimentale. Plicul este francat cu două mărci poștale din emisiunea *"Cosmonautică"*, apărută în anul 1983 și unde pe marca de 1 leu sunt reproduse schița rachetei cu trei trepte, ecuația fundamentală a rachetelor, portretul profesorului Oberth, toate pe un fundal de cer înstelat. Pentru

obliterare s-a aplicat o ștampilă comemorativă adecvată evenimentului, purtând data de 25 iunie, data de naștere a savantului (Fig. 2).

Un plic realizat la Iași în anul 1995, la 12 aprilie, cu ocazia Zilei Cosmonauticii și care a marcat 60 de ani de la lansarea de către Hermann Oberth a primelor sale rachete experimentale în anul 1935. Plicul a fost francat cu marca poștală de 1 leu prezentată anterior și obliteratedă cu o ștampilă specială (Fig.3).

Un plic pus în circulație la 25 iunie 2015 și care comemorează 80 de ani de la lansarea la Mediaș a primei rachete cu combustibil lichid, realizată de Hermann Oberth. Imaginea plicului reproduce desenele rachetei, un portret din tinerețea lui Oberth, o panoramă interbelică a orașului Mediaș precum și o imagine a Școlii Tehnice de Aviație din localitate. Plicul este francat cu timbrul de 1 leu din seria "Ceasul florilor" (I), din anul 2013 și obliteratedă cu o frumoasă ștampilă comemorativă, utilizată la Oficiul poștal nr. 1 din Mediaș în data de 25.06.2015 (Fig. 4). Măcheta plicului și a ștampilei au fost realizate cu mult talent și generozitate de către artistul plastic și astrofilatelistul Alec Bartoș – președintele Comisiei de Astrofilatelie din cadrul F.F.R, căruia, cu multă grațitudine îi adresez și cu acest prilej, sincere mulțumiri.

Bibliografie:

1. Hans Barth, „HERMANN OBERTH – Titanul navigației spațiale”, Ed. Kriterion București, 1975
2. Hans Barth, „Hermann Oberth BRIEFWECHSEL”, (Hermann Oberth CORESPONDENȚĂ”, în I. germană), Ed. Kriterion, București, 1979
3. Hans Barth, „În Mediaș se înalță o rachetă”, în ziarul brașovean „Karpaten Rundschau”, nr.42 din 21.10.1983.
4. Karl-Heinz Rohrwild, „Racheta lui Oberth din anul 1935 - Studiu intermediar”, Arhiva Muzeului Hermann Oberth din Feucht (Germania), 1995.

Fig.26

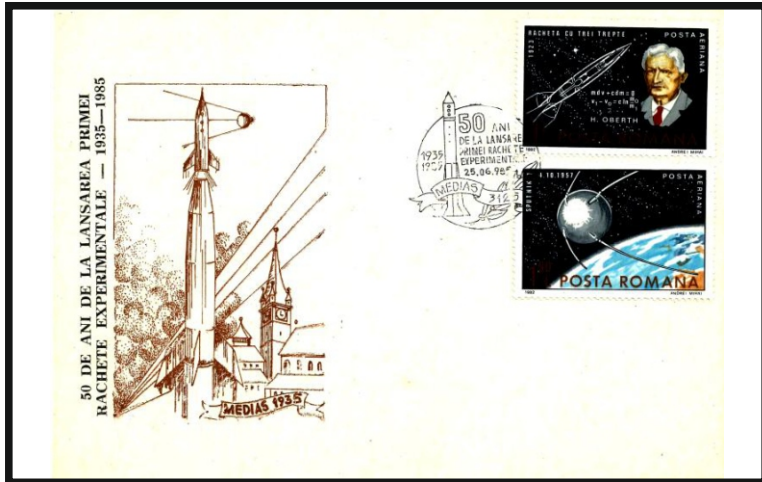

Fig.27

Fig.28

Fig.29

HERMANN OBERTH – LANSAREA PRIMEI RACHETE LA MEDIAȘ (1935)

Mărturii ale unui martor prezent la eveniment

- *Since there is not enough information related to Oberth's experiment of 1935, I have made some research to confirm the event. I had the chance to consult the journal of an eye witness to the event, whose impressions, corroborated with other sources, are presented in this column.*
- *Da es nicht ausreichend Informationen über den Raketenstart Oberth's im Jahre 1935 gibt, suchte ich nach einer Bestätigung, dass dieses Ereignis tatsächlich stattgefunden hat. Ich erhielt die Gelegenheit das Tagebuch eines Augenzeugen zu studieren. Seine Eindrücke vom Raketenstart werden in dem vorliegenden Beitrag wiedergegeben und mit Informationen aus anderen Quellen ergänzt.*

Hermann Oberth, părintele zborurilor spațiale, a activat între anii 1925-1938 la Mediaș ca profesor de matematică și fizică la Gimnaziul Stephan Ludwig Roth din localitate. Pe lângă activitatea didactică, profesorul Oberth a avut o intensă activitate de cercetare prin care a fundamentat știința și tehnica zborului cosmic. Anii petrecuți la Mediaș au fost cei mai bogați din activitatea sa creatoare. Însuși Hermann Oberth recunoaște că „*de fapt în această perioadă de timp, eu am finalizat teoria rachetelor*”. În anul 1929 tot la Mediaș a finalizat cea mai importantă lucrare a sa „*Căile navigației spațiale*”, considerată de francezul Robert Esnault-Pelterie „*Biblia astronauticii științifice*”.

Mai puțin cunoscut este faptul că tot în această perioadă, a experimentat și a lansat cu succes în anul 1935, pentru prima dată la Mediaș, o rachetă cu combustibil lichid. În multitudinea de cărți, studii, articole și alte materiale sunt indicate două tipuri complet diferite de combustibil utilizat pentru lansarea acestei rachete. Unele surse indică tipul de combustibil solid pe bază de azotat de amoniu, iar alte surse arată că a fost utilizat un combustibil cu propergol lichid. Din păcate, există puține informații legate de această foarte importantă realizare a profesorului Hermann Oberth.

Hans Barth, considerat biograful oficial al profesorului Hermann Oberth, a publicat la Brașov, în numărul 42 din 23 octombrie 1983 al săptămânalului „*Karpaten Rundschau*”, articolul intitulat: „*În Mediaș se înalță o rachetă. Experimentele de zboruri spațiale ale lui Hermann Oberth în orașul de pe Târnava*”. În acest articol este menționată o scrisoare pe care savantul a expediat-o în 24 decembrie 1948 renumitului istoric al zborurilor spațiale Willi Ley, în care Hermann Oberth menționează textual: „*Eu am făcut încercări pentru rachete mici și în anul 1935 am reușit cu adevărat să lansez prima mea rachetă cu combustibil lichid*”. Este cea mai competentă și certă informație despre acest eveniment. Această reușită a fost menționată de Hermann Oberth și într-un raport redactat în anul 1948. Tot din articolul lui Hans Barth putem afla mai multe amănunte despre modelul rachetei lansate la Mediaș. În acest sens autorul menționează o altă scrisoare (nu se precizează data) pe care Hermann Oberth a trimis-o inginerului Otto Wiemer din Essen.

Alte informații importante sunt prezentate și în Studiul intermediar „*Racheta din anul 1935 a lui Oberth*”, elaborat în anul 1995 de către Karlheinz Rohrwild de la Muzeul Hermann Oberth din Feucht. Printre altele în acest material este reprodusă o copie a desenului original făcut de Oberth pentru racheta lansată la Mediaș (Fig.1), desen ce se află în arhiva militară din Freiburg și după care, în anii '80, Otto Wiemer a realizat o copie pe hârtie de calc.

Tot în acest studiu sunt prezentate informații cuprinse în două scrisori sosite la Feucht, având ca destinatar pe Erna Oberth-Roth, fiica savantului, iar ca expeditor pe istoricul George Togan din Mediaș. Cele două scrisori sunt date 15 decembrie 1994 și respectiv 10 martie 1995. Iată câteva informații care rezultă din aceste scrisori:

„*La simpozionul de la Școala de Aviație (simpozionul a avut loc la Mediaș în data de 27 mai 1994, în*

cadru acțiunilor organizate cu prilejul Centenarului nașterii lui Hermann Oberth și la care Erna Oberth-Roth a fost prezentă, n.a.) am vrut să vă prezint o doamnă de 76 de ani cu numele Elena Ciurescu, care în 1935 a locuit cu părinții ei într-o casă lângă terenul de zbor. Această doamnă a văzut cum Oberth a lăsat să se ridice racheta sa și cum elevii de la școala St.L.Roth strigau Trăiască! Trăiască! Trăiască!. Această doamnă a fost colegă cu sora mea și m-a vizitat în luna mai, dar cu o zi înainte de 27 mai a trebuit să plece la Focșani. Ar fi fost interesant, ca o spectatoare (prezentă la evenimentul din 1935, n.a.) să povestească celor prezenți cum a lansat Hermann Oberth în Mediaș racheta sa”. Este regretabil faptul că o persoană care a fost prezentă în anul 1935 la lansarea rachetei nu a avut ocazia să-și prezinte și, mai ales, să-i fie consemnate amintirile personale legate de acel moment deosebit.

Din cea de a doua scrisoare a istoricului George Togan, autorul studiului a reținut următoarele:

1. Oberth a lansat racheta sa în luna mai 1935.

2. Circa 60-70 de oameni au fost prezenți la start. Printre alții, Comandantul Școlii Tehnice de Aviație Lt. colonel Celanu Constantin, Căpitanul George Vasiliu – Directorul Școlii, mecanicul lui Oberth, șef al atelierului Locotenent major Alexandru, mecanicul Hașdeu Constantin, elevi ai gimnaziului Stephan Ludwig Roth. (Lt. col. Celăreanu Constantin, nu „Celanu”, a fost comandant al Școlii în perioada 1932-1938. În anul 1935, comandant al Școlii a fost Căpitanul comandor Păun Alexandru. Probabil, a fost o confuzie a istoricului Togan, n.a.)

3. Schela de lansare a fost construită de mecanicul Willi Broos de la atelierele „Westen” din Mediaș.

4. Aprinderea a fost realizată electric.

5. Lansarea a avut loc pe terenul de zbor al Școlii Tehnice de Aviație, pe malul Târnavei Mari, cuprins între hangarul de avioane și casa grădinarului, sergent major Ioan Olteanu.

6. A fost o zi foarte frumoasă, însorită, cerul fiind limpede.

7. Racheta a fost încărcată cu combustibil pentru a se putea ridica la înălțimea de 7 km.

Referitor la cele prezentate în aceste scrisori, pe bună dreptate autorul lucrării remarcă în primul rând faptul că lansarea rachetei este incontestabilă, cu precizarea că persoanele menționate au avut totuși numai informații din a doua sau a treia sursă, martorii oculari lipsind cel puțin până la data elaborării studiului.

În toamna anului 2015 am avut surpriza plăcută să pot citi memoriile unui medieșean. Această bucurie mi-a fost facilitată de dl. ing. Ovidiu Ilieș, cel care deține manuscrisul în cauză și care mi-a acordat dreptul să pot publica unele pagini din acest volum și la care mă voi referi în continuare. Titlul de pe copertă (Fig.2) este „Mărturiile unui vechi medieșean 2004” („Medieșan”, în grafia originală, n.a.), iar pe pagina de titlu a manuscrisului apare un titlu modificat „Mărturiile unui octogenar despre Mediaș și medieșeni”. Autorul acestui manuscris este Ioan Lupu, despre care am aflat că s-a născut la Mediaș în anul 1920 și a decedat în anul 2006. Fiind specialist în industria textilă, a activat o bună perioadă de timp la fosta Întreprindere Textilă „Vasia Vasilescu” din Mediaș, iar ulterior, până la pensionare, în cadrul Inspecției de Stat pentru Protecția Muncii.

Manuscrisul cuprinde patru părți distincte, însumând un număr de 400 de pagini scrise într-un caiet tip registru de format mare. Lecturând cu mare atenție întregul manuscris, din partea întâi mi-a reținut atenția, în mod deosebit, capitolul VIII, punctul 79 intitulat „Savantul profesor de fizică, părintele primelor rachete interplanetare Hermann Oberth”. Textul integral al acestui subcapitol se regăsește la paginile 145-148 ale manuscrisului, reproduse în facsimil în Fig. 3-6. Din textul acestor pagini, în continuare voi prezenta fragmentul care se referă exclusiv la experimentul din 1935, când Hermann Oberth a lansat cu succes prima sa rachetă cu combustibil lichid. Iată transcris în grafia originală acest fragment:

„Hermann Oberth, în toată tinerețea lui s-a gândit la construirea unei rachete care împinsă de un combustibil special care să scoată racheta într-o unitate de timp din gravitatea (gravitația, n.a.) pământului de 11 km/sec. Odată ajunsă în vid racheta poate să fie dirijată prin unde radio fără să mai consume energie. Toate planurile lui de început, au fost finalizate în atelierele și laboratoarele Școlii Tehnice Aeronautice din Mediaș, cu aprobarea prealabilă a M.S. Regelui Carol al-II-lea.

În apropierea hangarului de lângă Târnava-Mare savantul a improvizat o rampă de lansare, formată din beton de mărimea 1mp, în care s-a încastrat o armătură metalică de așezare și de ghidare a rachetei.

Fiind un foarte bun prieten cu fiul lui ă-l mare pe care noi copiii din cartier îl strigam – Zippi (Julius, băiatul cel mare al profesorului, n.a.) –, am avut fericita ocazie să participăm la prima lui lansare a rachetei construită de tată-l lui, Hermann Oberth, într-o zi frumoasă de vară cu mult soare și cu un cer senin din luna iulie 1935.

Au fost prezenți toată ofițerimea, personalul tehnic și alți mulți invitați străini și din oraș. Mai pot afirma cu foarte multă sinceritate, că multă lume nu-i accepta ideile lui de mare îndrăzneală pentru acele timpuri, fiind socotit un simplu aventurier chiar de către colegii lui profesori ai Liceului St. Ludwig Roth.

Profesorul a așezat racheta, a căru-i dimensiuni era destul de mică, în poziție verticală în scheletul metalic respectiv în mica rampă de lansare. Cu ajutorul unei tije metalice a dat foc cablului fitil montat la capătul de jos al rachetei. Profesorul s-a îndepărtat. În momentul când flacăra a ajuns la încărcătură s-a auzit un scurt șuerat, și racheta a dispărut lăsând în urma ei o dără de fum alb.

Savantul s-a uitat spre cer, zicând: *Am reușit!*

Toți acei care au participat la această epocală demonstrație, s-au uitat unul la altul ridicând din umeri părăsind mica platformă fără prea mare entuziasm”.

Aceasta este prima mărturie scrisă a unui martor cert, prezent la evenimentul din 1935, de la Mediaș. Informațiile prezentate în prima parte a acestui articol provin de la persoane care la rândul lor au avut alte surse. Din acest motiv există unele diferențe între cele relatate de George Togan și mărturia lui Ioan Lupu, dar și afirmații confirmate. Câteva concluzii se impun, după cum urmează:

- Se confirmă faptul că lansarea a avut loc într-o zi frumoasă, însorită, cu un cer senin.

Ca localizare în timp sunt menționate două date, luna mai și respectiv luna iulie. Este dificil de stabilit luna exactă.

- Atitudinea celor prezenți la eveniment, este apreciată diferit (elevii strigau „*Trăiască!*”, respectiv participanții au plecat „*fără prea mare entuziasm*”).

- Remarcabilă și de reținut mi se pare mențiunea referitoare la faptul când savantul s-a uitat pe cer, zicând „*Am reușit!*”

- Ioan Lupu este până acum primul martor ocular al evenimentului din 1935 de la Mediaș, care, este adevărat, după mulți ani, și-a notat impresiile sale despre momentul la care a fost prezent.

- Nu înțeleg de ce istoricul Togan, în acțiunile sale de cercetare din anii 1994-1995 pe care le-a întreprins la rugămintea Ernei Oberth-Roth nu a profitat de oportunitatea de a-i sugera doamnei Elena Ciurescu, martoră în 1935 la lansarea de către Hermann Oberth a rachetei sale, să-și scrie amintirile legate de acel moment.

Cu tot respectul de care vreau să dau dovadă, având în vedere că istoricul George Togan este recunoscut ca autor și al unor povestiri romanțate, personal înclin să cred că informațiile provenite din manuscrisul lui Ioan Lupu sunt mai aproape de adevăr.

Din păcate martorii oculari pot contribui mai puțin cu informații din punct de vedere tehnic. Este de dorit ca în viitor să fie făcute cercetări care să aducă informații privind zborul rachetei, aterizarea ei, starea tehnică a acesteia după aterizare și altele.

Prin evenimentul reușit de Hermann Oberth în anul 1935, Mediașul a devenit a patra localitate din lume de unde și-au luat zborul primele predecesoare ale puternicelor rachete purtătoare din zilele noastre. Localitățile unde au avut loc evenimente precedente similare, au fost:

Auburn (Massachusetts), de unde la 16 martie 1926, americanul Eduard Goddard a lansat prima rachetă din lume. Ulterior el a obținut alte rezultate importante la Roswell (New Mexico).

Berlin, unde la 13 martie 1931, Reinhold Tilling a lansat o rachetă care s-a ridicat la 1800 de metri, iar la 14 martie 1931, la Dessau (localitate aflată la 110 km de Berlin), Johannes Winkler a experimentat pentru prima dată în Europa o rachetă cu combustibil lichid.

Nahabino (localitate situată la 32 km. distanță de Moscova), unde la 17 august 1933 a fost lansată prima rachetă GIRD-09 cu combustibil lichid realizată la Grupul de Cercetare a Propulsiei cu Reacție (GIRD), înființat în anul 1931, printre principalii fondatori numărându-se ucrainianul Serghei Pavlovici Koroliov și letonianul Friedrich Arturovici Zender, finanțarea fiind asigurată de statul sovietic.

Bibliografie

Barth 1983 – H. Barth, „În Mediaș se înalță o rachetă. Experimentele de zboruri spațiale ale lui Hermann Oberth în orașul de pe Târnava”, în „*Karpaten Rundschau*”, 42 din 21.10.1983.

Enciclopedia Armelor – Enciclopedia Armelor: V-2: Săgeata de la Peenemünde, Episodul XXVII: Prima parte – Începuturile rachetelor germane, <http://www.rumaniamilitary.ro/enciclopedia-armelor-v-2-sageta-de-la-peenemunde>(accesat: 10.07.2016)

Lupu 2004 – I. Lupu, „Mărturiile unui vechi medieșan”, manuscris, Mediaș, 2004.

Rohrwild 1995 – K. Rohrwild, „Racheta lui Oberth din anul 1935, Studiu intermediar”, Arhiva Muzeului Hermann Oberth din Feucht, 1995.

Țiplea 2009 – M. Țiplea, „Școala Tehnică de Aviație Mediaș, 1920-2004. Album”, Mediaș, 2009.

Imagini

Fig. 1. Copie a desenului original făcut de Oberth pentru racheta lansată la Mediaș.

Fig. 2. Coperta lucrării mărturiile unui vechi medieșan.

Fig. 3-6. Reproduse după pagini din manuscrisul lui Ioan Lupu.

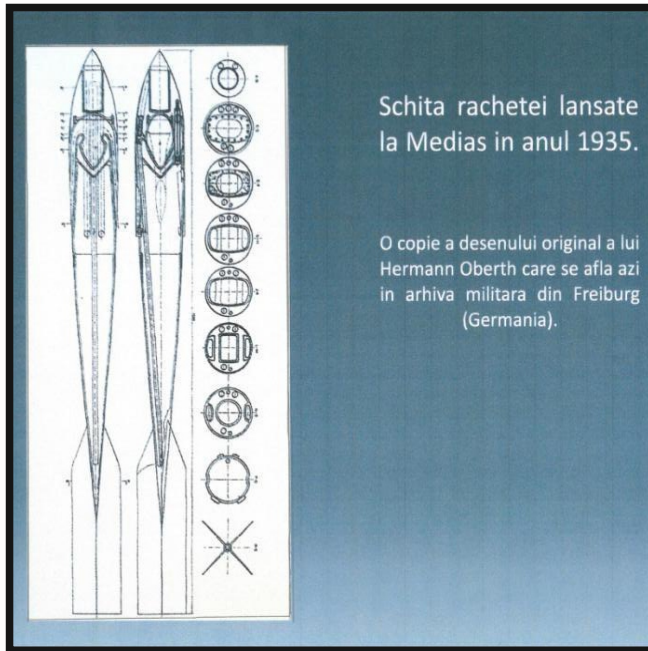

Fig.1

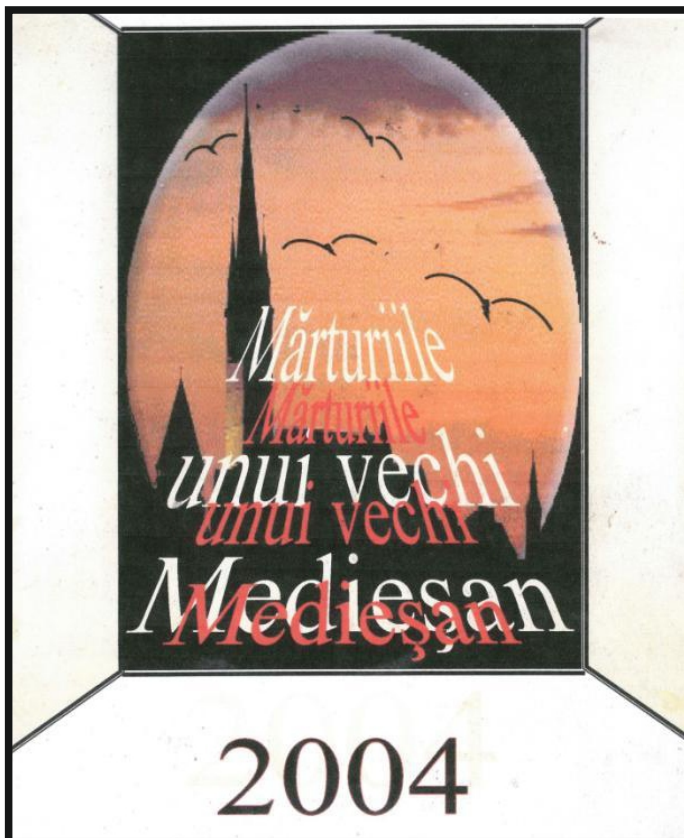

Fig.2

prin gândirea lui la înmarea secolului. Spune și cultural să fie diferite forme care să fie un simbol pentru generațiile prezente și viitoare din țară și străinătate.

Ștefan Dăscăluș Răduț, o fost războinik cu un muzeu chiar în casa unde a locuit din strada Moșnișilor 10 unde o seamă de documente face dovada activității lui în aceste vremuri de creație europeană.

§9. SAVANTUL PRĂFESOR DE FIZICĂ

PĂRINTELE PRIMEI RĂCĂȘI INTERNAȚIONALE

HERMANN OBENTH

A fost unul dintre personalitățile cu mai remarcabile a secolului XX, care a trăit și muncit mai mult în Medias, ca profesor de fizică, concomitent și ca cercetător al Spitalului Colonic.

S-a născut la Sibiu la data de 25 June anul 1894. În anul 1906 întreaga familie s-a mutat la Sibiu, unde tatăl lui a fost medic și Directorul Spitalului Craișanesc.

Contra pe care a îndrăgita de mic copil fizica, specialitate pe care a urmat-o la Facultatea de Fizică din Cluj. Jucător de șahuri la Universitate și îndrăgitor să aprofundeze și să vâlnă toate problemele legate de spațiul cosmic, o specialitate cu foarte multe semne de întrebare și nepăcitură cunoașterea chiar în lumea specialiștilor.

Hermann Obenth, în toată tinerețea lui se gândit la construirea unei rachete care împinge de un ambușteabil spațial care să scoată racheta într-o unitate de timp din gravitația pământului.

Fig.3 Pagina 145 a manuscrisului

de 4 Km/sec. Odată ajunsă în vîl racheții poate să fie dirijată prin undele radio fără să mai consume energie. Toate planurile lui de început, au fost finalizate în laboratoarele Școlii Tehnice Navale din Medias, cu aprobarea prealabilă a M.S. Regelui Carol al-II-lea.

În apropierea lanțului de lângă râul Târnavă-Mare savantul a improvizat o mică rampă de lansare, formată din beton de mărimea 1m², în care s-a încastrat o armatură metalică de oțet și de ghidare a rachetei.

Fund un foarte bun prieten cu fiul lui cel mai mare pe care noi copiii din cartier îl strigam "Zippi", am avut fericita ocazie să participăm la prima lui lansare a rachetei construite de tatăl lui, Hermann Obenth, într-o zi frumoasă de vară cu mult soare și cu un cer senin din luna Iulie 1935.

Au fost prezente toate cotermele, prinso rătăcitor și alte multe invitații străine și din oraș.

Mai pot afirma cu foarte multe simțăminte, că multe dăruiri au acceptat ideile lui de mare îndrăzneală pentru acele timpuri, fiind socotit un simplu aventurier chiar de către colegii lui profesori ai școlii Șc. Ludwig Răduț.

Profesorul a oțet racheții, o corușă din sîmțuri era dintr-un de mică, în pozitie verticală în sîmțurile metalice respective în mica rampă de lansare.

Cu ajutorul unei țije metalice a dat foc costului și-l montat la capătul de jos al rachetei. Profesorul s-a îndepărtat. În momentul cînd placheta a ajuns la încălzitură s-a oțet un sunet șurdat, și racheții a dispărut lăsînd în urma ei o cîră de fum alb.

Fig.4 Pagina 146 a manuscrisului

Serviciul sa uitat spre cer, zicand: Am reusit !.

Toți acei care au participat la această epocă: demonstrațiile, sau uitat unui la altui ridicând din umeri părăsind mica platformă fără prea mare entuziasm.

Tot din familie știu că mai târziu a fost chemat în Germania în calitate de consultant de către casa de filme U.F.A. la turnarea unui film intitulat „Frau Luna”. Cu această ocazie nu au dispărut întregi documentele, întorcându-se în țară, foarte dezamăgiți.

În timpul celui de al doilea război mondial a fost cooptat cu întreaga familie și dus în Germania. Împreună cu un alt mare specialist pe nume Werner von Braun, au construit rachetele V₁ și V₂ utilizate în primul război împotriva Angliei.

În război Hermann Obenth a fost dus în USA împreună cu toți marii științivi ai țării. Se construiește și se perfecționează noi tipuri de rachete și bombe nucleare de tipul celor ce au fost lansate în Japonia.

A funcționat mulți ani, ca profesor de fizică la Școala St. Ludwig Roth având cu el ca elevi și copii de români cum au fost, frații Giniș, George Tegan, Emil Burzo, Octavian Blășu, frații Mihai și alții.

În casa în care a locuit cu întreaga familie din Șoseaua Sibului, Statul Român a amenajat în cinstea lui un Muzeu, un cu sunt amplasate o mare parte din creațiile sale în original și, alte multe documente de neegalat în lume, purtându-i numele de „Muzeul Hermann Obenth”, inclusiv și o străzică. În fața muzeului o mare racheta sta de strașcă în amintirea lui.

Fig.5 Pagina 147 a manuscrisului

Cu o relevanță specifică românească apreciem pe toți aceia care au adus un deosebit aport prin tot ce au făcut pentru binele tuturor neținând cont de anumite prejudecăți politice sau o altor criterii discriminatorii. Popule și operele lor au fost de bun augur fiind mult apreciate pentru ideile lor creative rămânând ca fapte istorice și de orientare, chiar dacă făceau parte dintr-o altă etnie, fiind prietenii loiali ai poporului român, de care suntem mândrii de faptul lor.

Orășul nostru le-a răspălat și le-a onorat așa cum se cuvine cu muzee și cu denumirea de străzi cu numele lor.

- Strada, Hermann Obenth
- Strada, Stefan Ludwig Roth
- Strada, Michael Weiss
- Strada, Toppelhaus Jurentius
- Strada, Henkerus Johann
- Strada, Schaeus
- Strada, Petruș Jandor
- Strada, Dudaș György

Fig.6 Pagina 148 a manuscrisului

20 DE ANI DE LA INAUGURAREA LA MEDIAȘ A CASEI MEMORIALE „HERMANN OBERTH”

- *In 1994, on the occasion of 100 years from Oberth's birth at Mediaș (Romania) Hermann Oberth's Memorial House was inaugurated as a sign of value and in the memory of the scholar. 20 years from the event the local philatelists have marked and kept alive the memory of Hermann Oberth by their philatelic articles, which are presented in this column.*
- *Im Jahre 1994, 100 Jahre nach Oberth's Geburt, wurde in Mediaș als Zeichen der Wertschätzung und zum Gedenken an den Wissenschaftler das Hermann-Oberth-Gedenkhaus eingeweiht. Anlässlich des 20. Jahrestages der Einweihung erinnerten die Mediașer Briefmarkensammler mit ihren Ganzsachen an die Leistung des berühmten Raketenpioniers.*

Anul acesta, la 25 iunie 2014 se împlinesc 120 de ani de la nașterea savantului Hermann Oberth, părintele zborurilor spațiale. Mai puțin cunoscut este faptul că tot în acest an se împlinesc 20 de ani de la inaugurarea în municipiul Mediaș a Casei Memoriale „Hermann Oberth”.

Hermann Oberth s-a născut la Sibiu la 25 iunie 1894, dar prima parte a vieții a petrecut-o mai mult la Sighișoara și ulterior la Mediaș unde a activat timp de 14 ani ca profesor la gimnaziul Stephan Ludwig Roth din localitate. În orașul de pe Târnava, pe lângă activitatea didactică, profesorul Oberth a continuat cercetările sale asupra rachetelor, realizând primele experimente în domeniu. Astfel în anul 1935 a reușit să lanseze prima rachetă experimentală cu combustibil lichid, Mediașul devenind a patra localitate din lume după Auburn, Berlin și Moscova de unde și-au luat zborul primele rachete precedesoare ale celor din zilele noastre. În același timp, tot la Mediaș, în perioada 1925-1928, profesorul Oberth a scris celebra sa lucrare „*Căile navigației spațiale*” pe care a publicat-o în vara anului 1929, acum 85 de ani. Despre această carte, renumitul pionier al tehnicii aerospațiale R.Essnault - Pelterie (Franța) a afirmat că este „*Biblia astronautilor științifice*”.

Inaugurarea la Mediaș, în anul 1994 a Casei Memoriale „Hermann Oberth”, a reprezentat încununarea cu succes a unor eforturi multiple, la care s-a adăugat și o serie de demersuri și acțiuni întreprinse de filateliștii medieșeni în decursul timpului. În acest sens, Cercul filatelic din Mediaș s-a numărat printre puținii inițiatori de acțiuni privind omagierea filatelică a savantului Hermann Oberth.

Trebuie menționat în primul rând faptul că la data de 11.01.1981, din inițiativa unor pasionați filateliști medieșeni a luat ființă în cadrul cercului filatelic Gruparea de filatelie tematică „*Cosmofila - Hermann Oberth*”. Această grupare a organizat la Mediaș în toamna aceluiași an prima expoziție filatelică din țară dedicată exclusiv tematicii „*cosmos*”. Alte ediții ale expozițiilor filatelice organizate sub genericul „*Cosmofila*” au avut loc în anii următori precum 1982, 1985, 1987 și 1991. Începând cu anul 1981, cu ocazia expozițiilor menționate, au fost realizate numeroase piese filatelice (plicuri, ștampile ocazionale, aniversare și comemorative, cărți maxime, etc.). Aceste materiale au marcat filatelic, printre altele, unele realizări și momente importante legate de viața și opera savantului, dintre care menționez câteva: lansarea la Mediaș a primei rachete cu combustibil lichid, invenții cunoscute ca motorul conic și oglinda cosmică, semnătura olografă a lui Oberth, pagina de titlu și supraperta primei reeditări a lucrării „*Căile navigației cosmic*” și altele.

Profesorul Hermann Oberth a cunoscut și a apreciat activitatea filateliștilor din Mediaș. Pe o carte poștală expediată în data de 20.04.1983 din Feucht (Germania), unde era stabilit și avându-l ca destinatar pe inimosul filatelic medieșan M.Velicogl, savantul scria: „*Dragă domnule Velicoglu! Vă foarte mulțumesc pentru informațiile dvs./ Vă doresc dvs., Asociației dvs., expozițiilor dvs și activităților dvs. viitoare, mult succes./ Cu cele mai sincere salutări/ H.Oberth*”. Textul original este redactat în limba germană, iar semnătura expeditorului este olografă (fig.1 și fig.2).

Cu tot curajul lor de care au dat dovadă în acele vremuri, nu de puține ori, filateliștii medieșeni s-au confruntat cu situații care uneori au fost chiar dificile.

Așa cum arăta un cunoscut filozof român, în acea perioadă Ceaușescu, prin propaganda partidului, a micșorat semnificativ indicele de individualitate existent în societatea românească. Cu alte cuvinte, era aproape imposibil ca o personalitate să poată fi omagiată, aniversată, comemorată, etc., oricât de importantă sau remarcabilă ar fi fost aceasta.

În anul 1984, materialele filatelice realizate de filateliștii grupării „*Cosmofila*” pentru aniversarea a 90 de ani de la nașterea savantului, în final au fost neaprobat, iar tirajul acestora, pregătit a intra în circuitul filatelic, a fost distrus din dispoziția organelor regimului acelor vremuri. În același timp, ca o măsură suplimentară și cu efect decisiv, a fost și hotărârea Comitetului Executiv al A.F.R. (Asociația Filateliștilor din România) conform căreia gruparea de filatelie tematică „*Cosmofila Hermann Oberth*” din Mediaș a fost desființată. Mai multe detalii se găsesc în articolul subsemnatului „*Hermann Oberth - materiale filatelice interzise*” (vezi Curierul Filatelic Nr.162, Iulie- Septembrie 2011).

Un alt moment semnificativ pe care doresc să-l evoc, este cel care a avut loc în anul 1989 când, la inițiativa unor filateliști medieșeni, s-a intervenit în repetate rânduri la primarul de atunci al municipiului Mediaș, astfel încât acesta a fost în final de acord și chiar a sprijinit ca Secțiunea de astrofilatelie a Expoziției internaționale de filatelie „*Aeromfila '89*” să fie găzduită de casa din Mediaș în care a locuit profesorul Oberth cu familia sa. Este vorba de imobilul în care ulterior, după numai câțiva ani, a fost inaugurată Casa Memorială. În condițiile regimului comunist, momentul evocat a reprezentat un mare succes, mai ales că au fost depuse eforturi inimaginabile pentru disponibilizarea parțială a imobilului respectiv. Filateliștii medieșeni au sperat că în spațiul respectiv, prin eludarea parțială a unor legi aflate atunci în vigoare, va fi organizat un viitor muzeu dedicat lui Hermann Oberth având ca denumire „*Secția de știință și tehnică aerospațială*” și care urma să aparțină de Muzeul municipal din Mediaș. Dar totul a rămas numai la faza de intenție, deci o iluzie nerealizată.

Speranța pentru un viitor muzeu H.Oberth în Mediaș nu a fost abandonată. Astfel în revista sibiană Curierul Filatelic am publicat două articole pe care le-am intitulat după cum urmează: Pledoarie pentru un muzeu astrofilatelic „*Hermann Oberth*” (vezi Curierul Filatelic Nr.26, Mai 1992) și respectiv Semnale privind viitorul muzeu „*Hermann Oberth*” din Mediaș (vezi Curierul Filatelic Nr.34, Ianuarie 1993). Prin toate aceste texte, am pledat cu tărie pentru îndeplinirea acestui deziderat (fig.3 și fig.4).

După evenimentele din decembrie 1989, prin conjugarea multor eforturi, visul a devenit realitate. Menționez în primul rând eforturile Asociației Sașilor Transilvăneni din München, ale Agenției Spațiale Române, ale Forumului Democrat al Germanilor din Mediaș-România, precum și sprijinul foarte important al Primăriei Mediaș și al Aviației Militare. În cadrul festivităților organizate cu prilejul comemorării Centenarului nașterii savantului Hermann Oberth, la Mediaș a fost inaugurată Casa Memorială „*Hermann Oberth*”. Inaugurarea s-a făcut în prezența unui numeros public, iar ca invitați de onoare au fost prezenți d-na Erna Roth-Oberth (fiica savantului), astronautul american John Mc Bride, cosmonautul rus Oleg Makarov, primul cosmonaut român ing. Dumitru Dorin Prunaru, precum și Hans Barth, biograful oficial al savantului (fig.5). Acest moment a făcut parte dintr-un amplu program organizat la Mediaș și care a mai inclus printre altele un Simpozion internațional dedicat lui Hermann Oberth, dezvelirea unui bust al savantului și a unei plăci comemorative, precum și acordarea numelui profesorului Hermann Oberth Școlii Generale nr.9 din localitate. Menționez că în cadrul simpozionului subsemnatul a prezentat un material intitulat „*Hermann Oberth oglindit în filatelia mondială*”.

Cu ocazia acestor evenimente, Cercul Filatelic din Mediaș a realizat două plicuri filatelice. Pe unul din plicuri sunt reproduse fațada Casei Memoriale și un medalion cu portretul lui Oberth. Plicul a fost francat

cu marca poștală (CMPR 4999) având în imagine racheta cu trei trepte a lui H.Oberth. Pentru obliterare, s-a aplicat o șampilă specială având ca desen fațada imobilului și textul "*Inaugurarea / Casei Memoriale H.OBERTH / MEDIAȘ, Str. H.Oberth nr.23*". Pe plicul reprodus în fig.6 se pot distinge și semnăturile în facsimil ale invitațiilor de onoare prezenți la eveniment.

Al doilea plic (fig.7), reproduce pagina de titlu a cărții „*Căile navigației spațiale*”, scrisă de savant la Mediaș, precum și supracoperta primei reeditări realizată la București în anul 1974. Plicul a fost francat cu aceeași marcă poștală ca și primul, iar obliterarea poartă ampreta unei ștampile comemorative dedicate Centenarului nașterii lui H.Oberth. Ambele plicuri și ștampile au fost machetate de către Margareta Rusu, o talentată tehniciană. Documentul cu care a fost aprobată, realizarea și utilizarea celor două ștampile este reprodus în fig.8.

În încheiere, îmi exprim convingerea că aniversările și comemorările anului 2014, vor oferi prilejul realizării unor materiale filatelice inspirate de personalitatea lui Hermann Oberth - părintele zborurilor spațiale, materiale care să continue tradiția filateliștilor medieșeni în acest domeniu.

Bibliografie

Stoia Romeo Lucian – „*Aspecte din viața filatelică medieșană*”, Mediaș 2009

Liviu Pintican- Juga - Colecția personală „*Hermann Oberth*”

* * * - Colecția revistei „*Curierul Filatelic*”, Sibiu

Fig.1

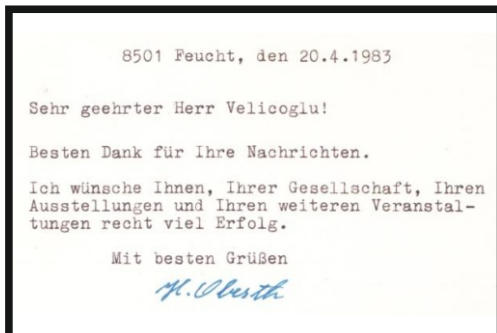

Fig.2

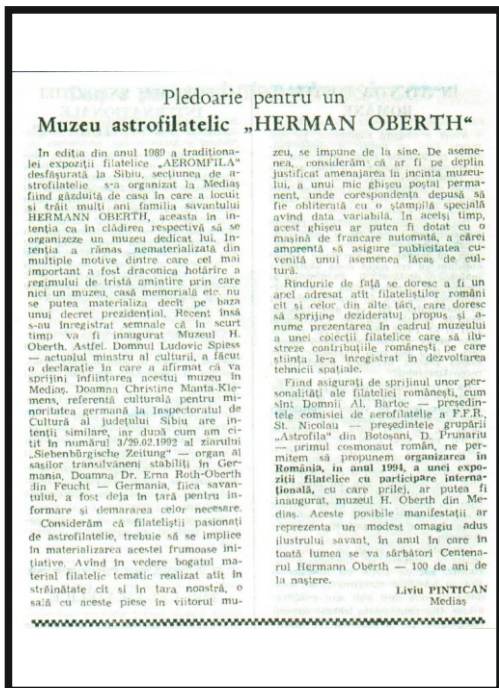

Fig.3

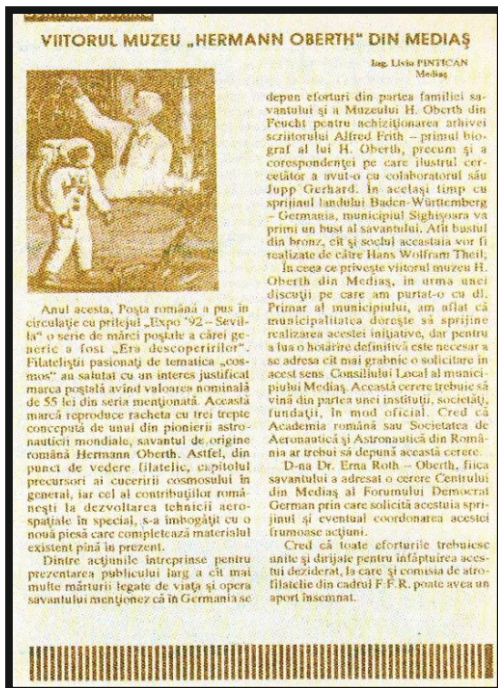

Fig.4

Fig.5

Fig.6

Fig.7

Fig.8

HERMANN OBERTH - MATERIALE FILATELICE INTERZISE

- *In 1984, on the occasions of Hermann Oberth's 90th birthday, the philatelists of Mediaș tried to showcase a philatelic exhibition with a cancelled envelope with an anniversary stamp applied, but the communist regime of Romania forbade the action and implicitly the philatelic materials dedicated to the event. The column presents the story of that sad event.*
- *Im Jahre 1984, anlässlich des 90. Geburtstags Hermann Oberths, planten die Mediascher Briefmarkensammler eine Ausstellung und sie beabsichtigten einen mit einem Jubiläums-Stempel versehenen Gedenkumschlag anzufertigen, jedoch verbot die kommunistische Regierung Rumäniens diese Aktion und somit auch das gesamte diesem Ereignis gewidmete philatelistische Material. Die Geschichte dieses unseligen Ereignisses bildet das Thema des vorliegenden Beitrags.*

La începutul anului 1981, în viața culturală a municipiului Mediaș a avut loc un eveniment de seamă fiind vorba de înființarea grupării filatelice tematice „*Cosmofila Hermann Oberth*”. Conducerea acestei grupări a fost încredințată inimosului filatelist medieșan Mihai Velicoglu. Unul din principalele obiective în activitatea grupării l-a constituit organizarea expozițiilor filatelice tematice „*Cosmofila*”.

Începând cu anul 1981, edițiile acestor expoziții au reprezentat competiții foarte reușite la care au fost expuse cele mai valoroase colecții din țară a căror tematică a fost cosmosul, iar ulterior și astrofilatelia.

În anul 1984 această activitate a primit o grea lovitură datorită unui eveniment care în perioada acelor ani era de neacceptat. Iată pe scurt povestea celor întâmplate:

Având în vedere că în anul 1984 se împlineau 90 de la nașterea savantului Hermann Oberth, filateliștii medieșeni au hotărât organizarea unei expoziții aniversare. De fapt se dorea ca ediția din acel an a expoziției „*Cosmofila*” să fie dedicată aniversării savantului.

Printre materialele ce urmau să fie realizate cu prilejul expoziției s-a numărat și plicul omagial a cărui imagine includea portretul savantului, desenul schematic al unei rachete și formula fundamentală a zborului rachetelor. Plicul urma să fie francat cu marca de 1 leu din emisiunea „*25 de ani de cosmonautică, 1957 -1982*” și obliterat cu o ștampilă specială de formă rotundă având ca reprezentare centrală bustul savantului, precum și milesimile 1894-1984, apoi inscripția „*Hermann Oberth -90 de ani de la naștere*” - 3125 Mediaș și data de 25.06.84. Ziua datei ștampilei corespundea cu ziua de naștere a savantului. Pe plic urma să fie aplicată și ștampila de zi a Oficiului Poștal Mediaș 1. Ștampila specială urma să fie aplicată în două variante, cu tuș de culoare neagră și respectiv cu tuș de culoare roșie.

În acele vremuri, pentru tipărirea plicurilor și realizarea ștampilei speciale era obligatoriu ca în prealabil machetele respective să fie aprobate de către organele locale și județene de partid și de stat. Au fost obținute fără nici o dificultate aprobările de la organele municipale, fiind sprijiniți atât de către doamna prof. Boilă Doina - secretar cu probleme de propagandă în Comitetul Municipal PCR Mediaș, cât și de către domnul prof. Ilie Nemeș, fost președinte al Comitetului Municipal de Cultură din Mediaș.

Trebuie să afirm și cu acest prilej că aceste persoane, în toată perioada în care au ocupat funcțiile respective, au susținut fără nici o rețineră activitatea filatelică din municipiul Mediaș.

Revenind la momentul 1984, crezând că aprobările de la organele de partid județene se vor obține fără nici o problemă, și pentru a nu se ajunge într-o criză de timp, organizatorii expoziției au apelat la regretatul filatelist Gh.Hendrea din Alba Iulia, președintele de atunci al Asociației Filateliștilor din județul Alba, care prin relațiile pe care le-a avut la tipografia din acel oraș și dând dovadă de un real curaj a procedat la tipărirea atât a plicurilor cât și la confecționarea ștampilei respective (turnată în zinc). Având realizate aceste materiale, în zilele premergătoare expoziției s-a trecut la francarea și obliterarea unui număr de 100 plicuri ce urmau să fie puse în circulație cu ocazia vernisajului expoziției filatelice „*Cosmofila 84*”. Trebuie să menționez faptul că nu se cunoaște nici azi numărul exact al plicurilor pe care s-a aplicat ștampila cu tuș negru și respectiv tuș roșu.

Între timp, Tovarășa B.E. secretară cu propagandă la Comitetul Județian PCR Sibiu nu a binevoit să aprobe machetele materialelor pe care le-am prezentat și manifestându-și zelul comunist, a dispus formarea unei comisii având în componență trei persoane din conducerea Asociației filateliștilor din județul Sibiu (domnii I.Opriș,- președinte, I.Vonica-responsabil financiar și încă o persoană), care s-a deplasat la Mediaș, a confiscat de la M.Velicoglu toate materialele realizate pentru expoziție, iar apoi a trecut la distrugerea acestora (plicurile prin ardere, iar ștampila prin practicarea cu ajutorul unei pile eficiente a unor "șanțuri" adânci de forma unei cruci). Distrugerea materialelor a fost consemnată într-un proces verbal care probabil a fost prezentat celei care a dispus acest „masacru”.

Deși am încercat mai multe demersuri, nici până azi nu am reușit să găsec răspuns la cel puțin două întrebări: cum s-a aflat la Sibiu de realizarea fără apobare a materialelor respective și ce posibile repercursiuni au avut de suportat pe de o parte cei ce au dat aprobările la nivelul municipiului Mediaș, iar pe de altă parte persoanele din Alba Iulia care au fost implicate în această acțiune.

Cu toate cele petrecute, câteva exemplare din aceste plicuri au scăpat de la „masacrul” la care au fost supuse. Printre acestea se numără și exemplarele reproduse în figurile 1a și 1b și care astăzi constituie adevărate rarități.

Revenind la faptele descrise trebuie spus că represaliile nu au încetat. În revista „*Filatelia*” nr.7/1984 a apărut anunțul Comitetului executiv al AFR prin care s-a făcut cunoscut faptul că „*pentru încălcarea dispozițiilor referitoare la realizarea unor ștampile și tipărirea plicului ocazional dedicat programatei expoziții Cosmofila 84 (care nu se mai organizează), Gruparea tematică Cosmofila de la Mediaș (resp.Mihai Velicoglu) a fost desființată pe data de 29 mai 1984, iar materialele confiscate, urmând a se recupera sumele cheltuite*”.

În ceea ce privește dispozițiile încălcate, acestea aveau în vedere faptul ca „*machetele pentru plicuri, ștampile, ilustrate maxime, cataloage filatelice (ale unor expoziții) și alte tipuri de materiale, trebuie să fie aprobate de organele locale de partid și de stat și de conducerea AFR (în cazul ștampilelor și aprobarea Direcției Generale a Poștei și Telecomunicațiilor). Fără aceste aprobări nu se pot realiza sau tipări nici un fel de materiale*”

Legat de aceste plicuri, recent am avut surpriza ca un prieten filatelist din Germania să-mi procure, de pe un site de vânzări filatelice „*on line*” plicul pe care îl prezint în fig.2. Privind cu atenție acest plic se poate observa că imaginea lui este identică cu cea a plicurilor din anul 1984; plicul este francat cu o marcă poștală de 3 bani (!) din seria poștală de mărci uzuale emisă în anul 1960 (CMPR 1972), neavând pe verso nici o francatură de completare până la valoarea tarifului poștal din acea perioadă (1leu); ștampila prezintă în imagine bustul savantului, textul HERMANN OBERTRH/1894-1984 și amprenta unei ștampile de zi a Oficiului Poștal Mediaș, purtând data de 25/Iun/84, inclusiv codul poștal 3125. Această piesă este total necunoscută. Fiind vorba de o ștampilă din Mediaș și fiind un bun cunoscător a pieselor filatelice autentice realizate în acest oraș, am toată convingerea că este vorba de o ștampilă neaprobată, deoarece propunerile de ștampile se făceau numai prin intermediul cercului filatelic. Pot afirma cu certitudine că avem de a face, fără nici un dubiu, de un fals grosolan. Deși poate nu este relevant, mai fac doar precizarea că ofertantul acestei piese a fost o persoană din Cluj Napoca.

Referitor la cele întâmplare mai trebuie spus că în toată această întâmplare, filateliștii medieșeni nu au fost susținuți în nici un fel, cu toate că I. Opriș - președintele AFJ Sibiu era la acea dată membru în Comitetul Executiv al AFR. Se pare că hotărârea de desființare a grupării Cosmofila din Mediaș s-a luat la Sibiu, iar Comitetul Executiv al AFR s-a conformat aprobând această decizie.

Întrucât filatelia tematica Hermann Oberth oferă multe surprize plăcute doresc în continuare să prezint câteva piese deosebit de interesante, care fac parte din corespondența pe care profesorul Oberth

a purtat-o cu Mihai Velicoglu, cel care a inițiat și coordonat gruparea de filatelie tematică „*Cosmofila*”.

În figurile 3 și 4 sunt redată două plicuri tip „*imprimat*”, ambele francate cu marca de 10 bani din emisiunea de mărci uzuale din anul 1973 (CMPR 3258). Primul plic este obliterat cu frumoasa ștampilă realizată la Mediaș în cinstea cosmonautului român Dumitru Prunariu. Ștampila reproduce bustul cosmonautului, textul „*OMAGIU/primului cosmonaut/român/cpt. Dumitru Prunariu*” și amprenta unei ștampile circulare de zi „*MEDIAȘ / 27.09.81 / 3125*”. De menționat că ziua de pe data ștampilei coincide cu ziua de naștere a cosmonautului român. Pe plic este scris de mâna savantului, în original, următorul text: „*Mă bucur, că un Român a avut ocazia să sboare în cosmos. H.Oberth*” (Am păstrat ortografia originală).

Al doilea plic este asemănător cu primul cu excepția ștampilei speciale care este de formă rotundă, în centrul căreia este desenul unui cap de cosmonaut, din profil, cu privirea spre dreapta, apoi un simbol al traiectoriei de lansare a unei rachete, precum și textul „*Expoziția filatelică /Cosmofila /3125- Mediaș*” și data 27.09.81. Mâna savantului a scris pe acest plic următorul text: „*Sint fericit că în țara mea de naștere există preocupări pentru cosmonautică.H.Oberth*”.

Pe ambele plicuri este aplicată și ștampila de zi a Oficiului Poștal 1 Mediaș.

Următoarea piesă (fig.5a și 5b) este o carte poștală expediată în data de 20.04.1983 din Feucht – Germania, orașul de domiciliu al savantului, în România. Francatura este formată din două mărci poștale vest germane (Mi 847 și Mi 1131), obliterare cu cunoscuta ștampilă circulară utilizată în acea perioadă la minighișeul poștal care funcționa în incinta Muzeului Hermann Oberth. Pe lângă date referitoare la localitate, cod poștal, data, ștampila reproduce și bustul savantului. Pe verso, textul redactat în limba germană este dactilografiat, numai semnătura apărând în original. Traducerea în limba română a acestui text este următoarea:

"Stimate domnule Velicoglu! Vă mulțumesc pentru veștile Dumneavoastră! Vă doresc dumneavoastră, asociației voastre, expozițiilor și viitoarelor manifestări, mult succes. Cu cele mai bune salutării, H.Oberth." Cartea poștală ilustrată (fig.6a) reproduce alb/negru portretul savantului, semnătura în facsimil și textul - Părintele zborului spațial, în limba germană. Pe verso (fig.6b) se află francatura formată din două mărci poștale vest germane uzuale (Mi 847 și Mi 900) obliterare cu aceeași ștampilă ce a fost aplicată și pe piesa din figura 5a. Ilustrata a fost expediată în România la data de 20.03.1986. Pe lângă adresa destinatarului, pe verso se află scris un text dactilografiat, redactat de această dată în limba română, precum și semnătura expeditorului în original. Acest text este următorul :

„Stimate domnule Velicoglu / Pentru condoleanțele expimate familiei mele Vă mulțumesc foarte mult! Deasemenea pentru strădaniile dvs.de a face mai bine cunoscute contribuțiile mele în țara mea de origine! Cu deosebită stimă/ al Dvs.H.Oberth " Cred că este vorba de condoleanțele pe care M.Velicoglu le-a transmis familiei Oberth cu prilejul morții ginerelui savantului.

Am scris aceste rânduri având convingerea că ele vor contribui la cunoașterea unor momente zbuciumate pe care viața filatelică și filateliștii din Mediaș au fost nevoiți să le trăiască în perioada regimului communist

Bibliografie

Stoia Romeo Lucian - *"Aspecte din viața filatelică medieșană"*, Mediaș 2009

Liviu Pintican Juga - Colecția personală *"Hermann Oberth - părintele zborurilui spațial."*

Fig.1-a

Fig.1-b

Fig.2

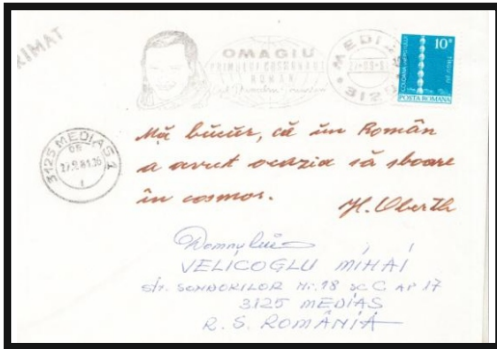

Fig.3

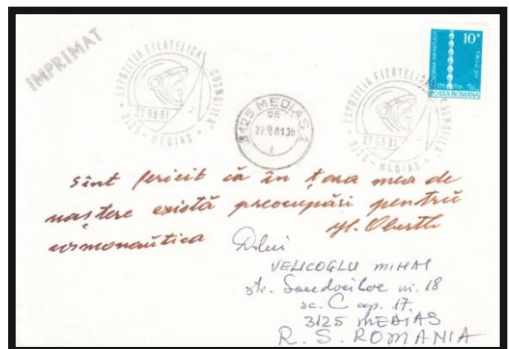

Fig.4

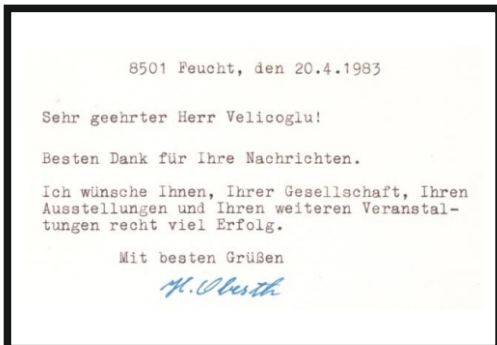

Fig.5-a

Fig.5-b

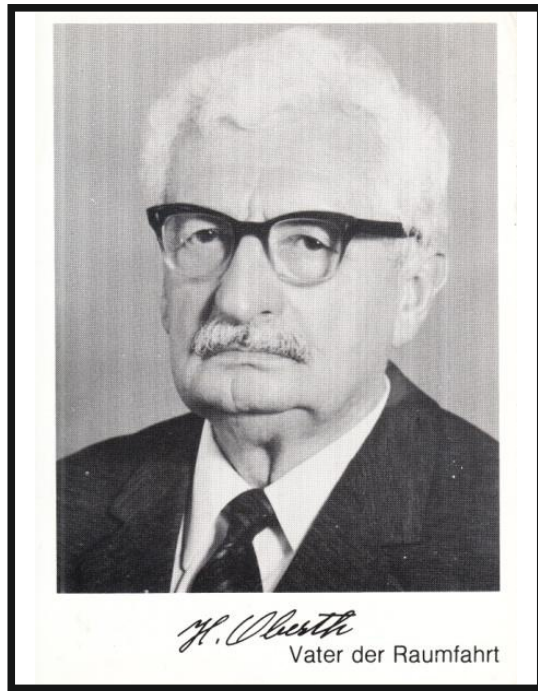

Fig.6-a

Fig.6-b

90 DE ANI DE LA PREMIERA FILMULUI „FEMEIA ÎN LUNĂ”

- *In 1929 the first science-fiction movie in the world had the premiere, a movie made by the UFA film studios of Berlin by Director Fritz Lang, who was scientifically assisted by Professor Hermann Oberth of Mediasch. During the test made with a “real” rocket there was an accident and Oberth was hurt, but the accident led to the discovery of a very important technical-physical phenomenon that actually contributed to the discovery of the so called „helical engine”, later used to build rockets. On the occasion of 90 years from the premiere of the movie that had an international success, the philatelists of Mediasch have issued an envelope and a special stamp which are reproduced in this column.*
- *Im Jahre 1929 fand die Premiere des Stummfilms „Die Frau im Mond”, des ersten wissenschaftlich-fantastischen Films der Welt statt. Er wurde in den UFA Filmstudios in Berlin unter der Regie von Fritz Lang und mit der wissenschaftlichen Beratung durch Hermann Oberth aus Mediasch gedreht. Zur Vorbereitung der Filmwerbung experimentierte Oberth mit einer „wirklichen” Rakete. Dabei ereignete sich ein Unfall, bei dem er sich erheblich verletzte. Während dieser Versuche gewann er aber auch wichtige wissenschaftliche Erkenntnisse, deren Ergebnis letztendlich die Erfindung der Kegeldüse war, ein bis heute eingesetztes Bauprinzip für Raketentriebwerke. Aus Anlass des 90. Jahrestages der Uraufführung dieses Films, der weltweit großen Erfolg hatte, brachten die Mediascher Briefmarkensammler einen Gedenkbriefumschlag und einen Sonderstempel heraus, die in dem vorliegenden Beitrag vorgestellt werden.*

În acest an 2019 s-au împlinit 90 de ani de la premiera filmului „Femeia în Lună” realizat de cunoscutul regizor de film Fritz Lang. Încă din anul 1928, Fritz Lang l-a angajat pe profesorul (încă) medieșean Hermann Oberth să asigure funcția de consultant științific. Pentru acest film, în studiourile UFA Berlin, Oberth a conceput un cosmodrom și o rachetă care conform specialiștilor, principal s-a deosebit foarte puțin de navele spațiale actuale. Este mai puțin cunoscut faptul că în timpul încercărilor cu racheta „adevărată” a avut loc un accident care a dus la rănirea lui Oberth, dar care totodată l-a ajutat pe consultant să ajungă la o descoperire hotărâtoare: *auto-ruperea picăturilor în procesul arderii*, un fenomen tehnico-fizic a cărui cunoaștere a făcut posibilă ulterior construcția așa numitelor motoare de rachete. Experimentul a presupus atașarea unui ajutoraj convergent la o cameră de ardere de formă conică, formă după care Oberth și-a denumit invenția motor conic. În anul 1930 Oberth și-a prezentat ajutorajul conic și în final a obținut un certificat științific pentru primul motor de rachetă cu combustibil lichid. Un an mai târziu, Oficiul Român de Invenții a brevetat, sub numărul 19516 din 6 martie 1931, invenția lui Oberth „*Procedeu și dispozitiv de combustie rapidă*”. Este vorba de fenomenul de auto-rupere a picăturilor de combustibil în procesul de ardere, descoperit la încercările sale cu racheta în studiourile de film UFA din Berlin.

La 15 octombrie 1929 (unele surse indică alte date) a avut loc la Berlin premiera filmului Femeia în Lună. Numărându-se printre ultimele pelicule mute de lung metraj, filmul a cucerit pe toată lumea având un răsunet internațional, fiind prezentat și în România (nu se cunosc amănunte). Succesul s-a datorat faptului că pentru prima dată au fost prezentate decolarea unei rachete, apoi zborul de la Pământ la Lună, precum și deplasările celor trei astronauți pe suprafața Lunii. Indiscutabil, acesta este primul film științifico-fantastic din lume dedicat zborului cosmic.

Cercul filatelic din Mediasch a realizat un plic special care reproduce afișul de prezentare a filmului și o ștampilă specială pe care este reprodus și bustul lui Hermann Oberth fig.1, ambele dedicate împlinirii a 90 de ani de la premiera în anul 1929 a filmului Femeia în Lună. Și acest moment se alătură celorlalte momente aniversare care au avut loc în acest an sub genericul „2019 – ANUL HERMANN OBERTH”.

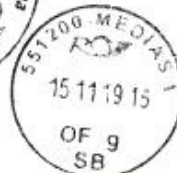
90 de ani de la premiera, in anul 1929,
a filmului **Femeia in Luna**
Regia: Fritz Lang - Consilier stiintific: Hermann Oberth

Prin colaborarea la acest film, Hermann Oberth a descoperit
și ulterior a brevetat "Motorul raket" utilizat la construcția rachetelor.

ROMANIA
Comisiunea Romana
Artistică 12

(1) Depozit în Registrul
Artistic al Statului
România - București
(2) Depozit în Registrul
Artistic al Statului
România - București
Comisiunea Romana
Artistică 12

Solade Nicolae
Jtr. Octavion Gogo 45
550370 SIBIU.
jud. Sibiu.

Fig.1

35 DE ANI DE LA ZBORUL PRIMULUI ROMÂN ÎN COSMOS DUMITRU PRUNARIU ȘI HERMANN OBERTH

- *Dumitru Prunariu was the first Romanian to fly in space, in 1981, with the Russian cosmonaut Leonid Popov in the Soviet Program „Intercosmos”. The Romanian cosmonaut had a special relation with Hermann Oberth as he was concerned with showing the world Oberth's contribution to exploring extraterrestrial space. There are numerous philatelic articles that show the relation of the two, and they are presented in this column.*
- *Dumitru Prunariu ist der erste Rumäne, der im Jahre 1981 an der Seite des russischen Kosmonauten Leonid Popov, im Rahmen des sowjetischen Programms „Intercosmos, in das Weltall geflogen ist. Der rumänische Weltraumfahrer hatte ein besonderes Verhältnis zu Hermann Oberth und war bemüht, dessen Beitrag zur Erforschung des Weltraums in der Welt bekannt zu machen. Der Artikel präsentiert die philatelistischen Objekte, die dem Verhältnis der beiden gewidmet sind.*

În luna mai 2016 s-au împlinit 35 de ani de la zborul primului român în spațiul extraatmosferic. Cosmonautul român Dumitru-Dorin Prunariu, alături de cosmonautul rus Leonid Popov, în cadrul programului sovietic Intercosmos, a efectuat primul său zbor extraterestru la bordul navei cosmice Soiuz-40. Lansarea a avut loc în data de 14 mai 1981, iar întoarcerea pe Pământ în data de 22 mai 1981. Durata zborului a fost de 7 zile, 20 de ore și 42 de minute. În timpul zborului circumterestru, nava Soiuz-40 s-a cuplat cu complexul orbital Saliut 6 – Soiuz T6 în care se aflau cosmonauții ruși Vladimir Kovalionok și Viktor Savinih. Pe toată durata zborului au fost parcurși 5.260.000 km, Pământul fiind înconjurat de 125 de ori.

Prin zborul său, Dumitru Prunariu a continuat tradiția românească privind dorința de zbor confirmată și în domeniul explorării spațiului cosmic. Astfel sibienii Conrad Haas și Hermann Oberth ocupă poziții de referință în istoria cercetării spațiului extraterestru. Primul a inventat racheta în trepte, iar cel de al doilea a pus bazele teoretice ale zborului interplanetar.

Hermann Oberth, considerat pe bună dreptate părintele zborurilor spațiale, prezintă în anul 1922 în prefața lucrării sale *“Racheta în spațiul planetar”* cele patru teze pe care le-a elaborat și care s-au dovedit a fi fundamentul zborului cosmic.

În anul 1981, zburând în cosmos, Dumitru Prunariu a devenit primul și singurul român care a verificat și demonstrat valabilitatea celei de a treia teze a savantului în care se precizează că *“Este posibilă construirea unor mașini concepute astfel încât oamenii să poată călători la bordul lor”* în spațiul extraterestru.

Prima întâlnire a cosmonautului român cu ilustrul savant a avut loc în anul 1982 la Moscova, cu prilejul Simpozionului *“25 de ani de la lansarea primului satelit artificial al Pământului”*.

În anul 1984, la Salzburg, la al XXXIII-lea Congres al Societății Germane de Rachete, cosmonautului român i-a fost conferită Medalia de Aur a acestei organizații. Înalta distincție i-a fost înmănată personal de către savantul Hermann Oberth.

După anul 1982, întâlnirile dintre cei doi au fost frecvente, profesionale și de suflet, atât la Feucht (Germania), cât și la diferite simpozioane și alte manifestări legate de astronaucă.

Există câteva piese filatelice care confirmă această relație de suflet dintre Dumitru Prunariu și Hermann Oberth.

Fig. 1 - Pe un plic realizat la Mediaș cu ocazia primei ediții a expoziției filatelice *“Cosmofila '81”*, obliterat cu o frumoasă ștampilă dedicată cosmonautului român, apar în facsimil rândurile care exprimă sentimentul de care savantul a fost marcat de realizarea lui Dumitru Prunariu: *“Mă bucur că un Român a avut ocazia să zboare în cosmos. H. Oberth”*. (Am respectat grafia originală).

Fig. 2 - Pe un plic similar, tot din anul 1981, savantul notează (facsimil): *“Sunt fericit că în țara mea de naștere există preocupări pentru cosmonautică. H. Oberth”*.

Fig. 3 - Pe cartonul omagial realizat la Salzburg în anul 1984 cu prilejul celui de al XXXIII-lea Congres al Societății Germane de Rachete și care a fost obliterat cu o ștampilă prin care se consemnează cea de a 90-a aniversare a zilei de naștere a lui Hermann Oberth, pe lângă semnătura savantului, mai apar semnăturile cosmonauților Sigmund Jahn (RDG), Bertalan Farkas (Ungaria) și Dumitru Prunariu (România). Lipsește semnătura cosmonautului Ulf Mehbald (RFG). Ideea realizării unei asemenea piese deosebite, cu semnăturile cosmonauților din aceste state alături de semnătura sa, a fost a lui Hermann Oberth care a dorit să aducă și în acest mod un omagiu acestor țări pe care, în viziunea sa, le consideră patriile sale.

Fig.4 - Un frumos plic realizat de Clubul filatelic „*Baricada*” din București în anul 1994, cu prilejul Centenarului nașterii savantului Hermann Oberth. Pe imaginea monocoloră (albastră) a plicului este reprodusă o fotografie a celor doi, făcută la Feucht în 28 iunie 1989. Ștampila specială a fost aplicată la Sibiu – localitatea de naștere a savantului și unde a fost organizat un Simpozion dedicat importantului jubileu-Centenarul nașterii lui Hermann Oberth. Pe plic, în facsimil, apar semnăturile lui Dumitru Prunariu și Erna Oberth-Roth, fiica savantului, prezenți la eveniment.

Fig.5 - Carte maximă realizată la Mediaș în anul 2001 pe un suport alb-negru ce reproduce aceeași fotografie prezentată anterior (Fig.4), dar cu clișeu inversat. Marca poștală este din colița apărută în anul 1996, dedicată expoziției mondiale de filatelie ESPAMER'96, dar și celor 15 ani trecuți de la primul zbor al unui român în cosmos. Obliterarea s-a făcut cu o ștampilă specială aplicată la Mediaș și care a marcat împlinirea a 20 de ani de la zborul cosmonautului român.

În acest an, când s-au împlinit 35 de ani de la zborul în cosmos a primului român Dumitru-Dorin Prunariu, Cercul filatelic din Mediaș a realizat un plic special (Fig. 6) având ca imagine o fotografie alb-negru care surprinde un moment în care Hermann Oberth și Dumitru Prunariu acordă autografe cu ocazia prezenței lor la Moscova, în anul 1982. Plicul a fost francat cu marca poștală de 1 leu din emisiunea „*Ceasul florilor*”, apărută în anul 2013, obliterată cu o ștampilă specială aplicată la Oficiul poștal nr. 1 Mediaș, în data de 20.05.2016. Ștampila respectivă, dedicată zborului cosmonautului Dumitru Prunariu, a marcat și Simpozionul organizat de Asociația Culturală „*Mediașul Nostru*” în colaborare cu Cercul filatelic Mediaș și Casa Gazelor Naturale în cinstea acestui eveniment.

Machetele ștampilei și a plicului au fost realizate de dl. ing. Ovidiu Ilieș căruia îi adresez și pe această cale cuvenite mulțumiri.

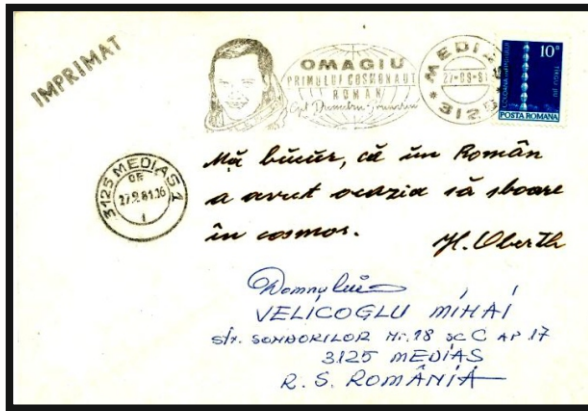

Fig.1

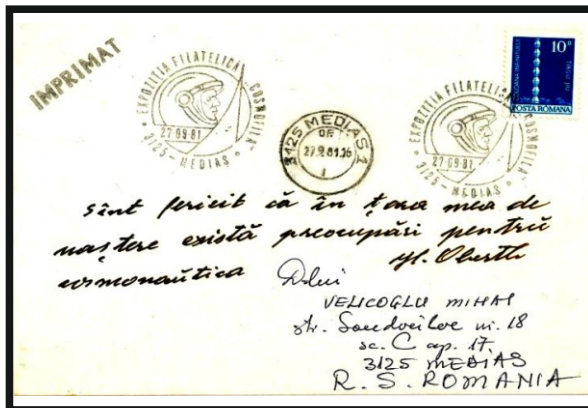

Fig.2

Fig.3

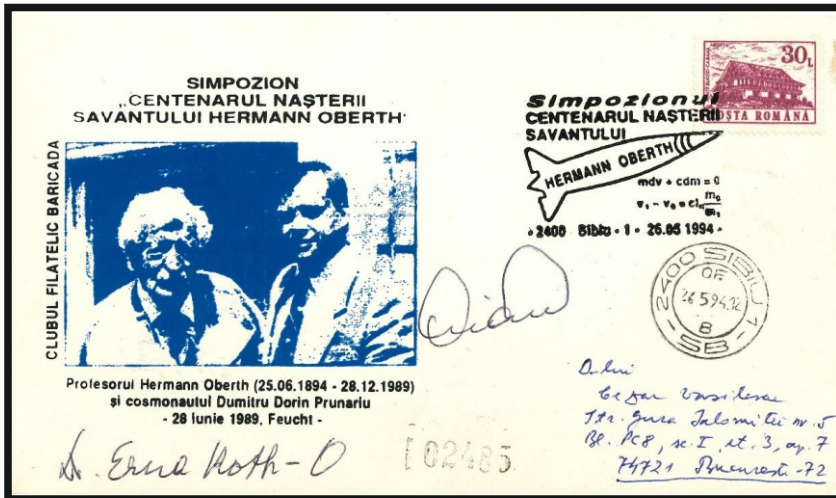

Fig.4

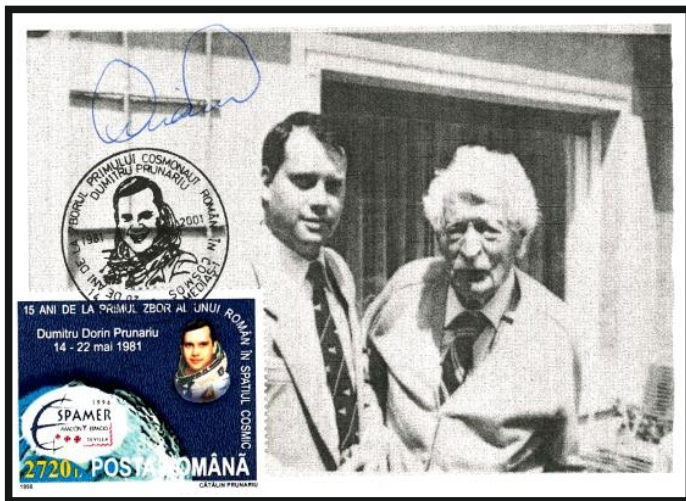

Fig.5

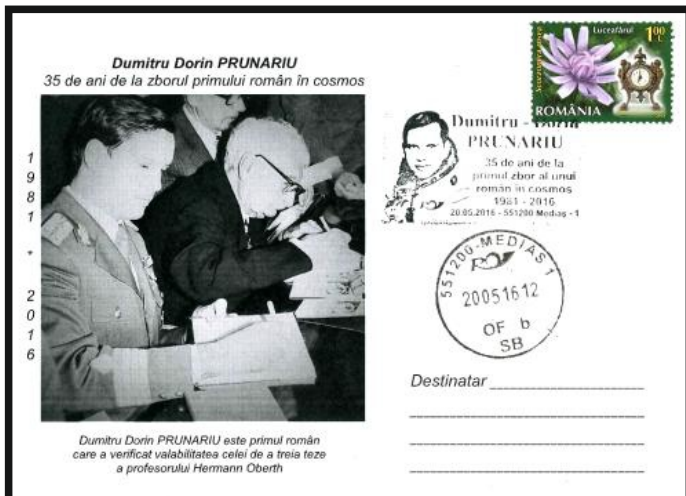

Fig.6

MĂRCI POȘTALE PERSONALIZATE DEDICATE SAVANTULUI HERMANN OBERTH

- *The image of Professor Hermann Oberth was reproduced on several issues of personalized postmarks, issued in several countries. The column presents those stamps issued by 2015.*
- *Das Bild Hermann Oberths wurde auf mehreren personalisierten Briefmarkenausgaben wiedergegeben, die in verschiedenen Ländern der Welt erschienen sind. Der Artikel präsentiert die bis zum Jahre 2015 erschienenen Briefmarken.*

De o bună perioadă de timp, serviciile poștale din mai multe țări oferă clienților posibilitatea realizării unor mărci poștale personalizate. Dacă pentru majoritatea amatorilor asemenea servicii reprezintă o oportunitate de a marca unele sărbători (Crăciunul, Anul Nou, Ziua Îndrăgostiților, etc.) precum și evenimente personale sau familiale (Zile de naștere, Căsătorie, Ceremonia Botezului și altele), pentru filateliștii pasionați, aceste servicii oferă posibilitatea realizării unor piese filatelice legate de tematica lor de colecționare. Asemenea piese au în general un tiraj relativ redus, de ordinul zecilor sau sutelor de exemplare, fiind dificil de procurat de către marea masă a filateliștilor interesați. Se pot face multe comentarii care pot conduce la concluzii pro și contra despre aceste mărci personalizate, privite din punct de vedere filatelic. În acest articol nu mi-am propus o asemenea analiză, dar consider că ar fi oportună lansarea unei inițiative pentru o dezbatere pertinentă privind mărcile poștale personalizate în raport cu filatelia.

În cele ce urmează încerc să trec în revistă câteva piese personalizate al căror subiect este profesorul Hermann Oberth, ilustru savant de renume mondial, părintele zborului interplanetar, care s-a născut în Transilvania, la Sibiu la 25.06.1894 și a decedat în Germania, la Nürnberg, în 28.12.1989.

În prezentarea mea voi încerca să respect cronologia de apariție a pieselor respective.

1. Pentru început vă propun un grupaj de patru timbre personalizate realizate în regim privat în Austria. Aceste timbre au fost machetate de către Detlev van Ravenswaay, un renumit autor de lucrări în domeniul Artei Spațiale. Cele patru timbre reproduc portrete fotografice ale profesorului Hermann Oberth în nuanțe de alb și maro sau sepia. Câteva informații tehnice sunt de menționat:

Fig. 1a. - indicativ: AT-P598-VP;
- data apariției: 15.10.2004;
- tiraj: 200 exemplare;
- valoare nominală: 0,55 euro;
- text: *"Prof. Hermann Oberth / 110. Geburtstag (A 110-a zi de nastere) / VAN RAVENSWAAY SPACE ART"*.

Fig. 1b. Imaginea reprezintă un prim plan din fotografia reproducă pe marca din Fig. 1.c.

- indicativ: AT-P977-VP;
- data apariției: 04.04.2005;
- tiraj: 400 exemplare;
- valoare nominală: 0,55 euro;
- text: *"van Ravenswaay Space Design / Prof. Hermann Oberth"*.

Fig. 1c. Pe timbru este reproducă o poză a savantului făcută în una din încăperile Muzeului Hermann Oberth din Feucht (Germania). Nu dețin informații referitoare la indicativul emisiunii și tirajul.

- data apariției: anul 2005 (probabil 04.04);
- valoarea nominală de 0,55 euro;
- text: *"VAN RAVENSWAAY SPACE ART / Prof. Hermann Oberth"*.

Fig. 1d. Imaginea timbrului reproduce un portret al savantului, coperta cărții *"Die Rakete zu den*

Planetenräumen“ (Racheta în spațiul planetar), publicată de Hermann Oberth în anul 1923 la editura Oldenbourg din München, precum și macheta rachetei V2 (A4), lansată cu succes la 3 octombrie 1942 la Peenemünde. Grupajul este completat de textul „Hermann Oberth, 1894 – 1989”, scris cu litere gotice.

- valoarea nominală este de 55 eurocenți.

Nu dețin informații privind indicativul emisiunii, tirajul acesteia și nici data apariției.

De menționat că pe două din mărcile prezentate (Fig. 1.b și Fig. 1.c), numele profesorului apare scris cu litere de culoare roșie, iar textul în totalitate, pe cele trei piese, prin aspectul său parțial sau total, dă impresia unor supratipare aplicate pe imaginile perspective. Pe marginea de jos a fiecărui timbru apar acronimele OSD (Österreichische Staatsdruckerei) ale Imprimeriei Austriece de Stat. Pe toate timbrele apare denumirea țării emitente ÖSTERREICH (AUSTRIA), dar lipsește cuvântul „poșta”. Acesta (Post.at) poate fi găsit numai pe manșeta de sus a colilor în care au fost tipărite aceste timbre, în format de 20 de exemplare / coala (Fig. 2). Toate mărcile sunt adezive fiind gumate pe verso.

2. Recent am întâlnit o altă piesă apărută sub egida aceluiași van Ravenswaay și cu siguranță machetată de acesta. Este vorba despre un plic cu marca fixă personalizată, realizat în Germania. Termenul folosit de către poșta germană pentru asemenea produse este cel de „*plusbrief-individuell*”. Există și cărți poștale cu marca fixă personalizată, acestea fiind denumite „*pluskarte-individuell*”. (Ce util ar fi un Dicționar filatelic actualizat cu numeroasele „*neologisme*” care odată cu dezvoltarea unor noi tehnologii, dar și prin diversificarea serviciilor, au fost preluate și au devenit uzuale în activitatea poștală și inerent în filatelie).

Revenind la plicul menționat, marca fixă prezintă imaginea unei rachete pe un fundal de cer albastru cu nori. Imaginea poate sugera și o vedere parțială a Terrei văzută din spațiu. Ca text, pe timbru, pe lângă denumirea poștei (Deutsche Post) precum și site-ul „*www.plusbrief-individuell.de*” se mai distinge următoarea inscripție: „*PEENEMÜNDE/Wiege der Raumfahrt*” („*Leagănul navigației spațiale*”), precum și un cod tip „*QR code*”. Plicul este completat în partea stângă, în colțul de sus cu o imagine frumoasă, imagine în culori a globului pământesc văzut din cosmos. Atât pe marca fixă cât și pe imaginea plicului este menționată deja cunoscuta firmă VAN RAVENSWAAY / Art&Space (Fig. 3).

De remarcat este și faptul că plicul a fost obliterat (nu întâmplător) în data de 03.10.2009 cu ștampila de zi a oficiului poștal din localitatea germană Peenemünde, localitate menționată și pe marca fixă personalizată. Probabil că unii cititori se vor întreba de ce consider că acest plic remarcabil, realizat în condiții grafice deosebite, își găsește locul într-o colecție dedicată profesorului Hermann Oberth. Răspunsul se regăsește în următoarele considerente prezentate succint:

La Peenemünde, unde a funcționat „*Centrul german de cercetare și dezvoltare a rachetelor balistice*”, a lucrat și Hermann Oberth, începând cu anul 1941;

La 3 octombrie 1942, la Peenemünde a fost lansată racheta Agregat 4 (A4), fiind mai cunoscută sub denumirea de V2. Racheta a depășit limitele atmosferei terestre ridicându-se la o altitudine de 84,5 km., confirmând într-un totu prima teză din cele patru concepte esențiale pentru astronautica mondială pe care Hermann Oberth le-a formulat în introducerea cărții sale „Racheta în spațiul planetar”, apărută în anul 1923. Această teză are următoarea formulare: „*În viitor va fi posibilă construirea unor aparate capabile să se ridice mai sus decât atmosfera terestră*”.

La construcția acestei rachete au fost utilizate 95 de soluții tehnice și descoperiri descrise de Hermann Oberth în lucrările sale. Această realizare de succes, care a deschis era călătoriilor extraterestre, poate fi considerată ca fiind „*leagănul navigației spațiale*”. Data ștampilei poștale aplicată pe plicul descris, marchează împlinirea a 67 de ani (o cifră „*nerotundă*”) de la evenimentul respectiv. Explicația constă în faptul că autorul a dorit și a reușit aproape în extremis, să oblitereze acest

plic, cu ștampila localității Peenemünde, având în vedere ca în data de 21.10.2009, oficiul poștal din această localitate și-a încetat activitatea, iar ștampila respectivă nu a mai fost utilizabilă.

3. În anul 2014 s-au împlinit 120 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth, ocazie cu care o inițiativă privată a dus la realizarea unei mărci poștale personalizate la poșta locală privată Biber Post Magdeburg din Germania. Marca poștală autocolantă are valoarea nominală de 0,48 euro (Fig. 4). Imaginea reproduce în policromie portretul savantului după una din cele mai reușite fotografii cunoscute. Pe timbru mai apar un cod de bare, inclusiv numeric, un număr de telefon și denumirea poștei (Biberpost). Trebuie semnalat faptul că pe această marcă poștală nu apare denumirea țării, în acest caz fiind vorba de Germania. Explicația constă în faptul că societatea fiind autorizată pentru activitatea de transport a corespondenței, ea are dreptul să-și tipărească timbre proprii numai cu condiția ca acestea să nu conțină și denumirea statului. Acest amănunt deosebește clar aceste timbre private de mărcile poștale emise de statul german. A fost realizat și un plic comemorativ având în partea stângă imaginea identică de pe marcă poștală personalizată. Plicul a fost francat cu timbrul respectiv și obliterat cu o ștampilă specială având data de 25 iunie 2014, data aniversării zilei de naștere a lui Hermann Oberth. Ștampila este circulară, iar textul ei *“Geschichte der Astronomie & Raumfahrt”* face referire la istoria astronomiei și a zborului spațial. Pe amprentă se mai pot distinge câteva semne zodiacale (Gemeni, Fecioară, Berbec, Taur), desenul unei rachete și a unui complex spațial, dar și portretele lui Iuri Gagarin, Konstantin Tiolkovski, Johannes Kepler și Niel Armstrong. Pe ștampilă nu apare nicio localitate și probabil, în mod similar cu lipsa denumirii statului de pe mărcile lor poștale și pe ștampilele unor asemenea poște locale, nu apar niciun fel de indicații de loc.

Legat de francatura acestui plic, la prima vedere pare să fie un plic insuficient francat în condițiile în care în anul 2014 tariful oficial al poștei germane pentru o scrisoare internă simplă a fost de 0,60 euro. În realitate aceste poște locale, din cauza concurenței, pot practica tarife inferioare celor oficiale, tarife evident reflectate și pe propriile mărci poștale (Fig. 5).

4. Tot la Biberpost a apărut o marcă poștală personalizată a cărui subiect este similar cu cel prezentat la piesa de la punctual “2”. Timbrul reproduce o imagine în alb/negru după o fotografie originală făcută în momentul lansării reușite a rachetei V2 la Peenemünde. Pe marca autocolantă de 0,45 euro (Fig. 6) apare textul *“Peenemünde 03. Okt. 1942”* și *“Erster / Start / in den / Kosmos”* (Primul start în Cosmos). De asemenea mai pot fi observate un cod de bare și același număr de telefon, urmat de denumirea poștei locale private Biberpost. Nu posed informații privind tirajul și data de apariție a acestui timbru.

Au fost realizate și minicarnete distincte cu un număr de câte două mărci autocolante identice din cele prezentate în Fig. 4 și respectiv Fig. 6. Pe coperta exterioară este reprodușă imaginea timbrului, iar pe coperta interioară un succint text de prezentare a personalității profesorului Hermann Oberth și respectiv a evenimentului din 1942 de la Peenemünde.

5. În toamna anului 2014 împreună cu dl. Harald Theiss, un bun prieten stabilit în Germania, am încercat un demers în urma căruia am realizat la poșta germană o marca poștală personalizată prin care am marcat *“25 de ani de la moartea profesorului Hermann Oberth”*. Timbrul reproduce o fotografie pe care personal am făcut-o la Casa Memorială Hermann Oberth din Mediaș. Pe imagine apare bustul savantului amplasat la intrarea în curtea lăcașului muzeal. Alte însemnări de pe marca poștală respectivă (Fig. 7) sunt următoarele: Deutsche Post, 60 (valoarea nominală exprimată în eurocenți), un cod tip *“QR code”*, textul *“25 Todestag von Hermann Oberth / 1894 – 2014”* și mențiunea BRIEFMARKE INDIVIDUELL. Această marcă poștală personalizată a apărut în data de 05.11.2014, într-un tiraj foarte mic, de numai 40 de exemplare, tipărite în două coli de câte 20 bucăți autocolante / coala (Fig. 8).

Cu ajutorul aceluiași prieten, am reușit să circulam câteva plicuri francate cu această marcă poștală personalizată și ce este mai important, am reușit să obținem obliterationa cu o ștampilă de zi a unui Centru (nr. 89) de cartare a corespondenței cu data de 28.12.2014 (ziua decesului lui Hermann Oberth). Subliniez acest fapt deoarece ziua de 28 decembrie din anul 2014, s-a nimerit să fie într-o zi de duminică, iar în Germania (ca și la noi), poșta nu este deschisă publicului, dar spre deosebire de situația din România, poșta din Germania lucrează inclusiv în zilele de duminică. Am reușit să obținem obliterationa cu data respectivă după mai multe încercări anterioare care ne-au dus la concluzia că toată corespondența depusă la o cutie poștală aflată în zona de activitate a centrului de cartare într-o zi de sâmbătă după prânz, este obliterationată numai a doua zi, respectiv în ziua de duminică. Toată această acțiune poate fi considerată un exemplu destul de reușit care poate puncta pozitiv la capitolul de contribuții personale ale unui filatelist în colecția sa. Imaginile de pe plic sunt în două variante: o variantă cu imaginea identică a timbrului personalizat (Fig. 9), iar cea de a doua, cu o imagine a intrării în curtea exterioară a Casei Hermann Oberth din Mediaș (Fig. 10).

Mărcile poștale personalizate fiind în general foarte puțin cunoscute, este posibil să existe și alte piese realizate deja și necunoscute nouă, motiv pentru care nu le-am semnalat în acest articol.

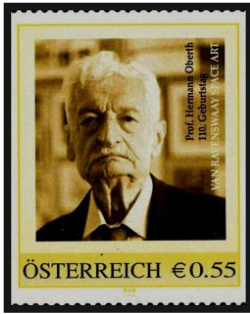

Fig.1-a

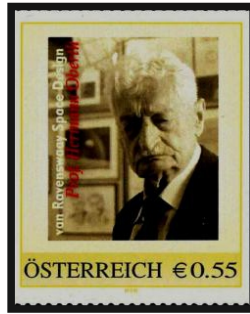

Fig.1-b

Fig.1-c

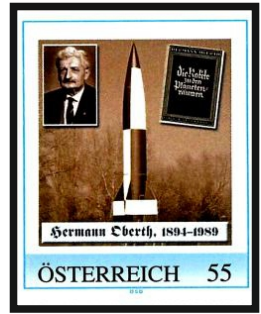

Fig.1-d

Fig.2

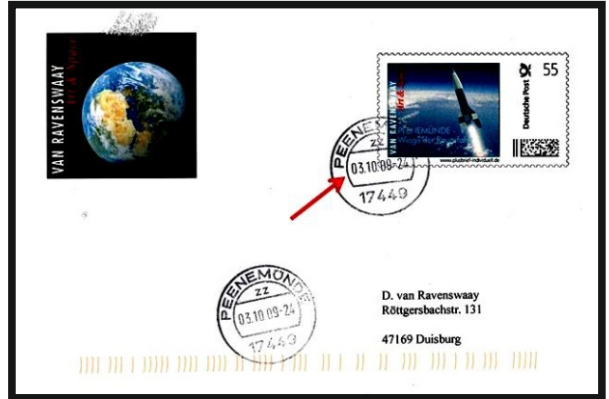

Fig.3

Fig.4

Fig.5

Fig.6

Fig.7

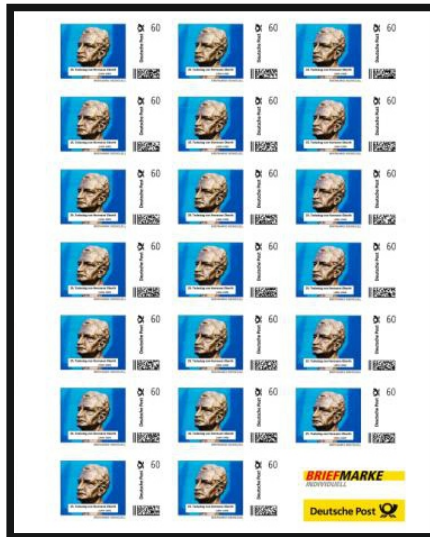

Fig.8

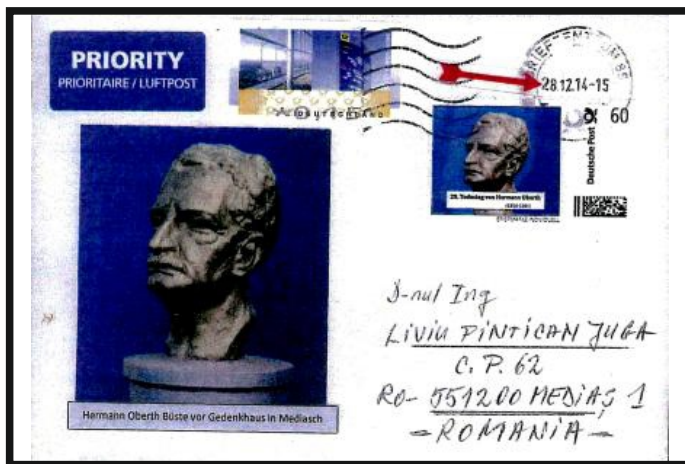

Fig.9

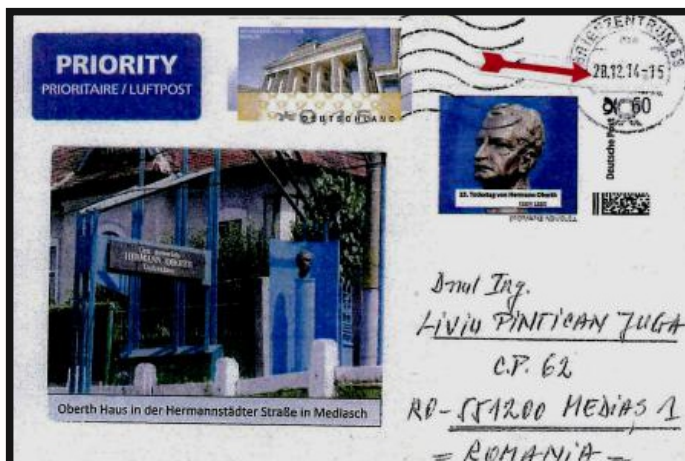

Fig.10

VINIETE DEDICATE LUI HERMANN OBERTH

- *Just as in the case of customized postmarks, there is a considerable number of vignettes that reproduce the portrait of Hermann Oberth. With no postage value, the vignettes have been issued on the occasion of some events presented in the column.*
- *Wie im Falle der personalisierten Briefmarken ist auch eine beachtliche Anzahl von Vignetten bekannt, die das Bildnis Hermann Oberths wiedergeben. Ohne Wertangabe und daher nicht zur Frankatur bestimmt, wurden die Vignetten anlässlich bestimmter Ereignisse ausgegeben, die in diesem Beitrag besprochen werden.*

„Hermann Oberth a fost primul care, legat de ideea unei adevărate călătorii în spațiul cosmic, a pus mâna pe rigla de calcul și a prezentat concepte și proiecte de construcție prelucrate numeric. El descrie cu claritate profetică toate elementele esențiale ale rachetelor noastre de astăzi, pe care unii contemporani le consideră adesea drept invenții ale ultimilor ani. În afară de aceasta, el a dezvoltat bazele teoretice pentru principiul și modul de lucru al rachetelor cu combustibil lichid, precum și metodele de comandă ale acestora”. Aceste rânduri au fost scrise de Wernher von Braun, părintele programului spațial Apollo, într-un Cuvânt înainte apărut la una din biografiile pe care Hans Barth în calitate de biograf oficial a dedicat-o savantului.

Viața și activitatea lui Hermann Oberth face obiectul multor emisiuni și piese filatelice cunoscute în toată lumea de numeroși filателиști. Mai puțin cunoscut este faptul că renumitului savant îi sunt dedicate mai multe viniete și că disciplina care se ocupă cu studiul și colecționarea vignetelor poartă numele de *Erinofilie*. O definiție cuprinzătoare a termenului de vignetă am găsit-o în volumul *Filatelie* de la A la Z, autor Marcel Dinescu, conform căreia *Vinieta este o figurină de mici dimensiuni, cu sau fără valoare nominală, de regulă alăturată unei mărci poștale, de cele mai multe ori egală ca dimensiune cu aceasta și care continuă, completează sau întregește grafic și artistic tema reprodusă pe marca poștală*. Vinietele detașate de marca poștală se consideră că nu au valoare filatelică. Trebuie menționat faptul că viniete pot fi considerate și unele etichete adezive, dantelate sau nedantelate emise în scopul aniversării sau comemorării unor evenimente deosebite și nu numai. Exemplare aplicate și obliterate pe scrisori circulate sunt destul de rare. Este de subliniat un aspect foarte important: cu sau fără valoare nominală, vinietele nu au putere de francare. Cele cu valoare nominală sau cele distribuite contracost au fost emise cu scopul colectării unor fonduri având diferite destinații. În decursul timpului am identificat mai multe tipuri de viniete al căror subiect și imagine au legătură cu profesorul Oberth și pe care le prezint în continuare.

1. Mărci poștale cu viniete.

Acest tip de viniete sunt de obicei machetate în coli sau minicoli de timbre. Caracteristic acestui tip de machetare este faptul că numărul vignetelor este mult mai mic decât numărul mărcilor poștale, uneori într-o coală existând o singură vignetă. În cazul colilor cu mai multe vignete acestea pot fi identice ca imagine, sau diferite una de cealaltă. Numărul vignetelor din coală fiind mai mic decât numărul mărcilor poștale face ca numărul mărcilor cu viniete să fie mai mic și implicit mai valoroase.

- Primele două mărci poștale din lume dedicate lui Hermann Oberth au fost puse în circulație în anul 1966 de către poșta statului Paraguay (Mi 1561, Mi 1564). Forma de machetare prezintă în partea stângă câte o vignetă identică pentru fiecare rând orizontal. Fiecare vignetă are mărimea timbrului la care este atașată. Marginea verticală a vignetei este nedantelată, iar celelalte trei margini sunt dantelate. Pe vignetă, pe un fond de culoare albă este reprodusă sigla Societății germane pentru rachete. (Fig. 1a și 1b).

→ În figura 2 este reprodusă o coală emisă în anul 1973 de poșta emiratului Ajman (component al federației Emiratelor Arabe Unite). Această emisiune este dedicată istoriei explorării spațiului cosmic.

Coala include un număr de 8 mărci poștale și 8 viniete cu imagini diferite (Mi 2781-2788). Dispunerea vinietelor în coală pe ultimele două coloane fac ca cele de pe ultima coloană să nu poată fi atașate câte unei mărci poștale din coală. Prima vinieta de pe ultimul rând reproduce o imagine din profil a profesorului Hermann Oberth. Coala a fost tipărită atât în variantă dantelată cât și nedantelată.

→ O altă piesă filatelică interesantă este prezentată în figura 3. Aceasta este o minicoală apărută în Paraguay în anul 1983, formată din cinci mărci poștale identice (Mi 3605) și patru viniete diferite dispuse în cele patru colțuri ale colii. Imaginea timbrului reproduce o foarte cunoscută fotografie din anul 1930 făcută cu ocazia inaugurării primului rachetodrom din lume, lângă Berlin, la Reinickendorf. Pe lângă Hermann Oberth în imagine mai apar și alte persoane, cunoscuți colaboratori și discipoli de-ai lui Oberth precum Rudolf Nebel, Klaus Riedel, dar și mai tânărul pe atunci Wernher von Braun. Vinieta prezentă în colțul din dreapta sus este dedicată profesorului Hermann Oberth. Se observă că prenumele lui Oberth este scris incorect: „*Herman*” în loc de „*Hermann*”. Pe marginile verticale ale colii, în dreptul fiecărui rând orizontal apare câte un desen diferit care redă la dimensiuni mai mici desenele de pe cele patru viniete. Desenul din dreptul vinietei pe care apare portretul lui Oberth reprezintă proiectul unei stații spațiale permanente cu echipaj uman aflată pe o orbită extraterestră. Asemenea imagini aflate la margini de coală se numesc tabs-uri. Tabs-ul este definit ca fiind o completare ornamentală purtând imagini și/sau inscripții la o parte din mărcile poștale ale unor emisiuni. De obicei se regăsesc la margine de coală, verticală și/sau orizontală.

→ În anul 1999, în Elveția a apărut o minicoală de opt mărci poștale (Mi 1706) dispuse pe patru rânduri orizontale. Pe fiecare rând între cele două mărci poștale se găsesc două câmpuri de dimensiuni diferite, disponibile pentru a se realiza viniete personalizate. În figura 4 este prezentată o asemenea coală la care au fost tipărite două viniete diferite. Prima vinieta este dedicată eclipsei totale din 11.8.1999, iar pe cea de a doua, pe lângă vehiculul lunar apare și portretul lui Hermann Oberth.

→ O minicoală specială din Australia apărută în anul 1999 cuprinde 20 de mărci poștale identice cu o hologramă din emisiunea dedicată anului 2000, noului mileniu (Yv 1784), dispuse pe patru coloane. Între fiecare coloană, în dreapta fiecărui timbru se află o vinieta personalizată. Una din variantele personalizate reproduce pe vinieta portretul savantului Hermann Oberth. În figura 5 este reprodusă o pereche dintr-o asemenea coală.

→ Emisiunea de mărci poștale românești din anul 2007, intitulată „*Personalități germane din România*” a fost machetată și în varianta de minicoli formate din câte 8 timbre identice și o vinieta amplasată în centrul, pe rândul secund. Valoarea de 2,10 Lei (Mi 6236) este dedicată lui Hermann Oberth, iar vinieta aferentă reproduce câteva desene din proiectele și prototipurile de rachete inventate de Hermann Oberth (Fig.6).

→ O situație diferită se poate constata la colița-bloc „*Europa*” apărută în România în anul 1994 (Mi 4980/81). Blocul din coliță (Fig.7) este format din două mărci poștale diferite și două viniete diferite. Prima marcă poștală este dedicată lui Hermann Oberth (1894 – 1989) pentru a comemora aniversarea a 100 de ani de la nașterea acestuia. Vinieta prezintă silueta navei spațiale Hermes. Indiscutabil profesorul Oberth este unul din cei care prin conceptele și invențiile sale a contribuit la realizarea zborurilor spațiale și implicit și la construcția vehiculelor care efectuează zboruri extraterestre.

2. Colițe cu viniete dantelate.

În general colița așa cum este cunoscută în filatelie este o coală de hârtie de dimensiuni mici pe care sunt tipărite una sau mai multe mărci poștale dantelate sau nedantelate și pe care pe spațiul de margine se pot găsi imprimate ornamente sau inscripții legate de tema, mesajul sau scopul emisiunii. În cazul variantei cu mai multe timbre se mai folosește și termenul de coliță - bloc. În mod similar cu definiția

enuțată se cunosc colițe care în locul mărcilor poștale au numai viniete cu sau fără valoare nominală. După cronologia de apariție am reușit să identific următoarele colițe cu viniete:

→ În anul 1972 firma Ikarus care are ca obiect de activitate construcția mijloacelor rutiere de transport, inclusiv pentru transportul rachetelor, a organizat o expoziție pentru care în scop publicitar a fost realizată o coliță suvenir cu o vinieta dantelată pe care sunt reproduse portretele unor pionieri ai zborului spațial precum Hermann Oberth, Werher von Braun și Rudolf Nebel (Fig.8).

→ În anul 1977 a fost organizată la Berlin a 6-a ediție a tradiționalei expoziții filatelice internaționale „*Luposta Berlin '77*”, prilej cu care s-a tipărit o impresionantă coliță-suvenir cu trei viniete dantelate, cu valori nominale și imagini diferite, dar care la rândul lor, în partea inferioară, fiecare mai are câte o vinieta cu text explicativ pentru fiecare personalitate prezentă (Fig. 9a). Se poate afirma că avem de a face cu „*o vinieta cu vinieta*”. Pe vinieta de 30 pfeningi apare Ferdinand von Zeppelin, constructorul celebrelor dirijabile care îi poartă numele. Valoarea de 40 de pfeningi este dedicată profesorului Hermann Oberth, iar vinieta de 50 pfeningi îl prezintă pe inginerul Hans Grade, pionier al aviației germane. Au fost realizate și un număr limitat de viniete de lux de forma unor cartoane filatelice care reproduc numai vinieta cu portretul profesorului Oberth de pe colița prezentată și logo-ul expoziției (Fig.9b).

→ În anul 1961 Societatea Germană de Rachete (DRG –Deutsche Raketen Gesellschaft înființată în anul 1957) și-a modificat denumirea în Societatea Hermann Oberth (Hermann Oberth Gesellschaft E.V.). Aniversarea împlinirii a 20 de ani de la înființarea acestei noi societăți a fost marcată filatelic prin emiterea la Bremen (Germania) a unei frumoase colițe cu o vinieta dantelată, având o valoare nominală de 20 pfeningi (Fig.10).

3. Viniete de tip etichete.

Portretul savantului Hermann Oberth poate fi întâlnit și pe câteva viniete de forma unor etichete adezive nedantelate tipărite în România cu ocazia unor evenimente deosebite. Astfel, primele două viniete (Fig.11a și 11b) au apărut la Sibiu fiind aplicate pe un plic deosebit, dedicat savantului în anul 2011. Piesa filatelică face parte din setul de plicuri realizate sub genericul „*Nume românești pe cer*” și prezintă orbita asteroidului 9253 descoperit în anul 1971 și căruia începând cu anul 1999 i-a fost atribuit numele de Oberth. O altă vinieta a fost tipărită în anul 2014 cu ocazia Expoziției filatelice Aeromfila 2014, organizată la Sibiu și care a aniversat 120 de ani de la nașterea savantului (Fig.11c). În anul 2019, la împlinirea a 25 de ani de la inaugurarea la Mediaș, în anul 1994, a Casei Memoriale Hermann Oberth, pe plicul filatelic realizat cu acel prilej s-a aplicat și o vinieta pe care este reprodus bustul lui Oberth existent la poarta de intrare în curtea muzeului (Fig.11d).

O altă categorie de viniete tip etichete pot fi considerate și etichetele pentru *poșta prin rachete*. Acestea sunt etichete cu caracter particular aplicate pe corespondența destinată unor lansări particulare de rachete cu sau fără sprijinul poștei de stat. Prima lansare de rachete cu transport de corespondență a avut loc în anul 1931 în Austria. Aceste etichete pot fi dantelate sau nedantelate, de diferite mărimi și forme, tipărite în coli, blocuri sau alte variante de machetare. Cele mai cunoscute sunt din Austria, Germania, Franța, Olanda, SUA. În figurile 12a și 12b prezintă două colițe bloc cu patru viniete nedantelate, respectiv cu câte două viniete diferite, fără valoare nominală pentru fiecare bloc. Colițele au fost emise în Olanda în anul 1964, în localitatea Oldenzaal și respectiv 1968, la Amsterdam. Aceste viniete au fost folosite pentru francarea corespondenței destinate poștei prin rachete. Pe manșeta fiecărei colițe este inscripționată denumirea societății HERMANN OBERTH – GESELLSCHAFT.

După deschiderea în localitatea Feucht (Germania), în anul 1971, a Muzeului Hermann Oberth, în incinta acestuia a funcționat un birou poștal unde corespondența depusă era obliterată cu ștampilele poștale speciale. Pe corespondența expedită de la muzeu în regim „*recomandat*” s-a utilizat și aplicat

o etichetă poștală de serviciu personalizată care pe lângă litera R, numărul trimiterii poștale, codul poștal și denumirea localității, mai avea și textul „*Hermann Oberth-Museum*”(Fig.13). Și această etichetă poate fi considerată o vinietă legată de Hermann Oberth.

Cele prezentate mai sus oferă un bun exemplu pentru a demonstra cum un capitol adiacent filateliei poate oferi un bogat material de studiu care să completeze în mod fericit, cu piese deosebite, colecții de filatelie tematică dedicate diverselor domenii de colecționare.

Fig.1-A

Fig.1-B

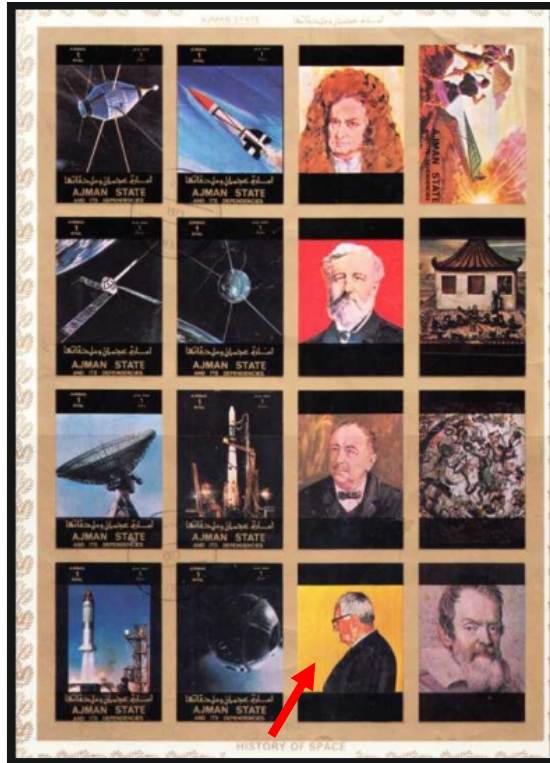

Fig.2

Fig.3

Fig.4

Fig.5

Fig.6

Fig.7

Fig.8

Fig.9-A

Fig.9-B

Fig.10

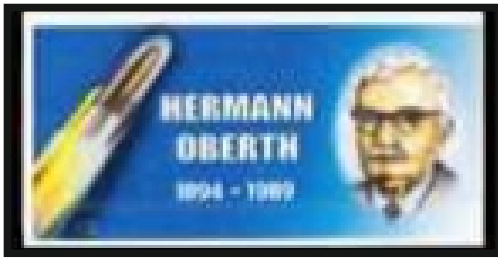

Fig.11-A

Fig.11-B

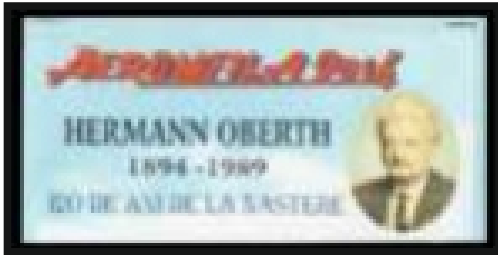

Fig.11-C

Fig.11-D

Fig.12-A

Fig.12-A

Fig.13

HERMANN OBERTH DESPRE FILATELIE

- *The column presents some observations that Hermann Oberth has made regarding the philately in general and regarding the cosmonautics theme in philately.*
- *Im Artikel werden einige Ansichten Hermann Oberths zur Philatelie im Allgemeinen sowie zur Thematik Weltraumfahrt in der Philatelie vorgestellt.*

Un recent document (Fig.1) pe care l-am primit de la un bun prieten și pasionat filatelist din Germania, Harald Theiss, m-a determinat să scriu aceste rânduri. În documentul respectiv redactat la Feucht (Germania) în 3 octombrie 1981, profesorul Oberth face o referire directă la colecțiile filatelice. Ulterior, în urma unor informații primite de la Muzeul „Hermann Oberth” din Feucht, am aflat că de fapt rândurile respectivă au fost destinate în totalitate filateliștilor, ele reprezentând un „Cuvânt înainte” la un album filatelic cu un bogat conținut de plicuri și ștampile speciale realizat de către Hermann E. Sieger din Lorh (Germania), un cunoscut filatelist și comerciant în lumea și piața filatelică germană. Conform mențiunii din subsolul paginii, produsul filatelic s-a constituit într-un „Album oficial al Societății Hermann Oberth”. De asemenea, în urma cercetărilor pe care le-am făcut, am mai aflat că autorul acestei idei se pare că a fost președintele Societății menționate, dr. A.F. Staats, care a apelat la această modalitate în încercarea sa de a readuce numele lui Hermann Oberth în atenția celor care realizează emisiuni de mărci poștale și a colecționarilor de timbre. Revenind la Prefața menționată se poate observa că în prima parte a textului, profesorul Oberth prezintă cele patru teze fundamentale ale zborului spațial pe care el le-a formulat încă din anul 1922 în prefața primei sale cărți „Racheta în spațiul planetar” (Die Rakete zu den Planetenräumen). Consider că aceste teze pentru un filatelist pasionat de tematica Hermann Oberth pot reprezenta o variantă de structurare a unei colecții cu o asemenea temă. Din acest motiv doresc să le prezint succint, ele fiind următoarele:

1. La stadiul tehnicii actuale (1922 n.a.) este posibilă construirea unor mașini capabile să se ridice deasupra atmosferei terestre. (Primul experiment reușit a avut loc la 3.X.1942 la Peenemunde – Germania, n.a.).

2. Prin îmbunătățirea acestor mașini, ele vor învinge forța gravitațională a Pământului și vor putea ajunge la viteze cu care vor putea zbura independent în spațiul cosmic. (Prima reușită a fost realizată la 4.X.1957 de către primul satelit artificial al pământului – Sputnik 1, n.a.).

3. Se vor putea construi mașini care să transporte în spațiul cosmic oameni în condiții de siguranță. (La 12.04.1961, rusul Iurii Gagarin a fost primul om din pume care a zburat în spațiul cosmic, n.a.).

4. Se vor construi mașini a căror folosire ca aparate de zbor pot aduce omenirii beneficii inclusiv economice.

Apoi după câteva comentarii și considerații generale referitoare la cele întâmplate în deceniile care au urmat, inclusiv confirmarea corectitudinii tezelor sale, Oberth se adresează direct filateliștilor: „Salut ideea de a onora pe această cale într-o colecție filatelică istoria, prezentul și viitorul călătoriilor spațiale. Colecțiile (filatelice n.a.) sunt o oglindă a vieții și vor fi întotdeauna o expresie esențială a vieții generațiilor viitoare, călătoria în spațiu având o tot mai mare semnificație și importanță”.

În acest context, trebuie să completez că se mai cunosc două corespondențe pe care le-am prezentat în articolul „Hermann Oberth – materiale interzise”, trimise de profesorul Oberth filatelistului medieșean Mihai Velicoglu. Este vorba de un plic din anul 1981 și o carte poștală din anul 1983. Textele cu referire la filatelie sunt următoarele: „Sînt fericit că în țara mea de naștere există preocupări (filatelice,n.a.) pentru cosmonautică. H.Oberth” și respectiv „...Vă doresc dumneavoastră, asociației dumneavoastră, expozițiilor și viitoarelor manifestări, mult succes. Cu cele mai bune salutări, H.Oberth”

Primul text se referă la expoziția filatelică Cosmofila'81 de la Mediaș unde au fost expuse numai colecții a căror tematică a fost cosmonautica. În al doilea text se face referire la Gruparea (asociația) de filatelie tematică „*Cosmofila Hermann Oberth*” de la Mediaș și la expozițiile filatelice viitoare ale acesteia.

Dacă demersul domnului dr. A. F. Staats de a readuce numele lui Hermann Oberth în atenția colecționarilor de timbre a avut sau nu succes, pot să afirm în cunoștință de cauză că din acel an 1981, pe lângă numeroasele emisiuni de mărci poștale având subiecte legate de Hermann Oberth s-au mai realizat sute de plicuri filatelice, ștampile speciale și alte piese specifice filateliei în multe țări din lume. Făcând un studiu asupra unor piese filatelice apărute în diverse țări și luând în considerare numai următoarele categorii de piese filatelice: mărci poștale individuale, mărci poștale personalizate, timbre cu viniere, timbre cu supratipar, colițe, blocuri și viniere independente autocolante, am ajuns la câteva rezultate foarte sugestive. Principalele concluzii ale studiului au arătat că până în anul 2019 inclusiv, în lume au apărut în total un număr de 62 piese cu o tematică legată de Hermann Oberth. Numărul țărilor emitente de pe toate continentele este de 25. De remarcat, printre altele, este și faptul că țara cu cele mai multe emisiuni poștale având această tematică este statul Paraguay, cu 16 piese. În acest clasament, România ocupă un onorabil loc doi, cu 11 piese din categoriile menționate. Mai multe informații sunt prezentate în anexa acestui material.

În încheiere vreau să apreciez preocuparea și interesul pe care profesorul Hermann Oberth le-a manifestat față de filatelie în general și față de colecțiile filatelice tematice din domeniul cosmonauticii în special.

ȚĂRI CARE AU PUS ÎN CIRCULAȚIE EMISIUNI DE MĂRCI POȘTALE DEDICATE LUI HERMANN OBERTH

LEGENDĂ:

T	timbru
TP	timbru personalizat
TV	timbru cu viniere
TS	timbru cu supratipar
C	coliță
B	bloc de timbre
V	viniere

Continent/Țară	T	TP	TV	TS	C	B	V	Total
1. EUROPA								
1.1 AUSTRIA	3							3
1.2 ELVEȚIA			1					1
1.3 GERMANIA		3			1	1		5
1.4 ROMÂNIA	4		1		1	1	4	11
1.5 PORTUGALIA	1							1
1.6 UCRAINA		1						1
Total 1	8	4	2		2	2	4	22

2. ASIA								
2.1 EMIRATUL AJMAN				1				1
Total 2				1				1

3. AUSTRALIA și OCEANIA								
3.1 AUSTRALIA		1						1
3.2 MICRONEZIA	1							1
Total 3	1	1						2

4. AMERICA DE NORD								
4.1 SF. VICENȚIU și GRENADINE	1							1
4.2 GUYANA	1							1
Total 4	2							2

Continent/Țară	T	TP	TV	TS	C	B	V	Total
5. AMERICA DE SUD								
5.1 BOLIVIA					2			2
5.2 PARAGUAY	1		3	4	6	2		16
Total 5	1		3	4	8	2		18

6 AFRICA								
6.1 CIAD	1							1
6.2 COASTA DE FILDEȘ						1		1
6.3 GABON						1		1
6.4 GHANA	1							1
6.5 GUINEA	2				1			3
6.6 LIBERIA					1			1
6.7 MALAWI					1			1
6.8 MALI						1		1
6.9 R.MALGAȘĂ	1							1
6.10 R.CENTRAFRICANĂ	1				1	1		3
6.11 R.CONGO					1			1
6.12 RWANDA	2							2
Total 6	8				5	4		17

RECAPITULAȚIE:			
Nr.crt.	Continent	Nr. țări	Nr. piese
1.	Europa	6	22
2.	Asia	1	1
3.	Australia și Oceania	2	2
4.	America de Nord	2	2
5.	America de Sud	2	18
6.	Africa	12	17
TOTAL GENERAL (1+2+3+4+5+6)		25	62

Prof. a. D. Dr. hc. mult.

Hermann Oberth

VORWORT

Im Jahre 1923 schrieb ich in der Einleitung meines Buches "Die Rakete zu den Planetenräumen":

1. Beim heutigen Stande der Wissenschaft und der Technik ist der Bau von Maschinen möglich, die höher steigen können als die Erdatmosphäre reicht.
2. Bei weiterer Vervollkommnung vermögen diese Maschinen derartige Geschwindigkeiten zu erreichen, daß sie - im Ätherraum sich selbst überlassen - nicht auf die Erdoberfläche zurückfallen müssen und sogar imstande sind, den Anziehungsbereich der Erde zu verlassen.
3. Derartige Maschinen können so gebaut werden, daß Menschen (wahrscheinlich ohne gesundheitlichen Nachteil) mit emporfahren können.
4. Unter gewissen wirtschaftlichen Bedingungen kann sich der Bau solcher Maschinen lohnen. Solche Bedingungen können in einigen Jahrzehnten eintreten.

Heute kann ich rückschauend die Richtigkeit meiner damaligen Thesen und die Verwirklichung dieser Gedanken bestätigen.

Daß ich die Landung von Menschen auf dem Mond noch erlebe, habe ich damals schon gehofft. Meine Erwartungen aber übertrafen die erfolgreichen unbemannten Flüge zu den Planeten Merkur, Mars, Jupiter und Saturn.

Die Erforschung und Erschließung des Weltraums durch den Menschen ist ein Vorhaben, dessen Konsequenzen wir auch heute noch nicht voll ermessen können.

Trotz aller Erfolge steht die Raumfahrt erst am Anfang des Weges, der zu den Sternen führen wird.

Den Gedanken, diesen Weg - Geschichte, Gegenwart und Zukunft der Raumfahrt - in einer philatelistischen Dokumentation zu würdigen, begrüße ich. Sammlungen sind ein Spiegel des Lebens, und ein wesentlicher Ausdruck des Lebens künftiger Generationen wird die immer größere Bedeutung und Wichtigkeit erlangende Raumfahrt sein.

Dabei ist zu hoffen, daß die unendliche Weite des Raumes, seine Erforschung und Erschließung und die dafür zu erbringenden Gemeinschaftsleistungen der ganzen Menschheit die Fehden und Zwiste auf der Erde vergessen lassen.

Der menschliche Geist und die menschliche Unternehmungslust werden in der Raumfahrt - in der ohne Zweifel ein wesentlicher Teil der Zukunft der Menschheit liegt - ein unendliches und friedliches Betätigungsfeld finden.

Feucht, am 3. Oktober 1981

H. Oberth
(Hermann Oberth)

CONRAD HAAS (1509 – 1579) - 440 DE ANI DE LA MOARTE

- *Conrad Haas is an exceptional forerunner of the scholar Hermann Oberth. He lived in medieval Sibiu and left a manuscript (Varia II 374) that he wrote between 1529 and 1569, and contains the results of the experiments he made along four decades. A genius inventor, he was one of the firsts in the world to experiment multiple rockets with three ignition stages, with delta steering stabilizers and ballistic fuels. The column presents the articles the Romanian philately has dedicated to this Renaissance man that has made a visible impact on many scientific discoveries in the entire world where Professor Hermann Oberth, father of cosmic flight, has a well-deserved first place.*
- *Conrad Haas ist ein echter Vorgänger des Weltraumforschers Hermann Oberth. Im mittelalterlichen Hermannstadt lebend, hinterließ er eine zwischen 1529 und 1569 entstandene Handschrift (Signatur Varia II 374 im Hermannstädter Staatsarchiv), welche die Ergebnisse seiner im Laufe von vier Jahrzehnten unternommenen Versuche mit Raketen enthält. Der geniale Erfinder ist der bisher weltweit erste, von dem bekannt ist, dass er mit Mehrstufenraketen experimentiert hat, die mit Richtungsstabilisatoren vom Typ Delta ausgestattet waren und mit ballistischem Treibstoff angetrieben wurden. Der Beitrag stellt die philatelistischen Objekte vor, welche die rumänische Philatelie diesem Zeitgenossen der Renaissance gewidmet hat, dessen Erfindungen ebenso zu den bedeutenden Errungenschaften der Menschheit gehören wie die geniale Leistung des Weltraumpioniers Hermann Oberth.*

Una din personalitățile de seamă din istoria Sibiului este CONRAD HAAS, renaștivist care și-a pus o amprentă vizibilă în dosarul marilor descoperiri științifice ale lumii. De obârșie austriacă, s-a născut în anul 1509 în localitatea Dornbach de lângă Viena. Devenind pirotehnician, guard de artilerie și specialist în fabricarea tunurilor, a fost trimis în Transilvania unde a devenit șeful Arsenalului Militar din Sibiu. Între 1529 – 1569 el a scris un manuscris de o valoare inestimabilă intitulat Kunstbuch (manual despre arte). Documentul face parte integrantă a Coligatului de la Sibiu, indexat cu codul de arhivă Varia II 374 și cuprinde însemnările cu rezultatele experiențelor pe care Haas le-a înfăptuit timp de patru decenii. Manuscrisul a fost descoperit în anul 1962 la Arhivele Statului din Sibiu. Inventator de geniu, Conrad Haas a experimentat – primul în lume – rachetele multiple cu trei trepte de aprindere, cu stabilizatori de direcție de tip delta și combustibili balistici.

Filateliștii sibiieni au marcat 440 de ani de la moartea lui Conrad Haas prin realizarea unei ștampile speciale utilizată în data de 10.10.2019 la Oficiul Poștal 1 din Sibiu și a două plicuri, imaginile acestora reproducând policolor una din paginile Coligatului de la Sibiu cu un desen al rachetei cu trei aprinderi succesive și racheta bumerang (Fig.1) și respectiv monumentul aflat în curtea din București a Bibliotecii Academiei Române dedicat memoriei lui Conrad Haas (Fig.2).

Deoarece mai mulți filateliști mi-au cerut informații despre piesele filatelice existente, dedicate lui Conrad Haas, prezint în continuare, foarte succint o listă cu aceste materiale cunoscute de subsemnatul.

PIESE FILATELICE ROMÂNEȘTI DEDICATE LUI CONRAD HAAS:

→ Plic filatelic și ștampilă specială realizate la Mediaș în 05.07.1987. Desenul plicului și al ștampilei prezintă cunoscutele săgețile de foc.

→ Marca poștală de 50 bani din anul 1989;

→ Expoziția filatelică „*INTERASTROFILEX '90*” de la Botoșani: Plic și ștampilă specială din data de 10.11.1990. Ilustrată maximă (cu aceeași ștampilă);

→ Set de 6 cărți poștale având codurile 0158-0163/90 sepia;

→ Idem, 6 cărți poștale cu aceleași coduri, în culoare albastră;

→ Plic filatelic „*Aeromfila '90 IAS!*” unde apare și numele lui Conrad Haas, data ștampilei fiind 12.09.1990;

→ Plic filatelic și ștampilă specială realizate la Arad, data fiind 13.10.1994 sub genericul Jubileu Conrad Haas 1509-1579 (Pe plic și ștampilă sunt reproduse săgețile de foc). De reținut faptul că există plicuri obliterate atât cu o ștampilă cu text corect cât și cu o ștampilă greșit machetată, numele fiind scris greșit HASS în loc de varianta corectă HAAS!;

→ Mai există o ilustrată apărută într-un set de imagini apărut la Sibiu dedicate unor personalități din România. Apare pe o carte poștală ilustrată denumirea Europrofiles și numele Konrad Haas 1529-1572(!), cu litera „K” în loc de „C”;

→ Două plicuri și o ștampilă specială cu data de 10.10.2019 care au marcat 440 de ani de la moartea lui Conrad Haas.

În încheiere vreau să menționez și frumoasa medalie realizată la Botoșani în anul 1990, în trei variante de material și culoare cu ocazia expoziției filatelice „*Interastrofilex '90*”.

Fig.1

Fig.2

HERMANN OBERTH OMAGIAT DE „FUNDAȚIA CULTURALĂ BARTOC”

- *The Bartoc Cultural Foundation in Bucharest has organized over the years events and actions dedicated to Hermann Oberth. The tireless engineer Dan Alexandru Bartoc, the head of the foundation, has had several initiatives to pay tribute to the scientist Hermann Oberth in the article are presented those made in 2019, when the 125th anniversary of the birth of the illustrious scientist and 90 years since the premiere of the film "Woman in the Moon" to which Oberth was scientific consultant. Another achievement was the establishment of the "Hermann Oberth Trophy", which was awarded by the Foundation to the winning team in one of the classes of the World Space Modeling Championship, held in Romania in 2021. Other achievements related to the work in the field of philately are also presented.*
- *Die Bartoc-Kulturstiftung in Bukarest hat im Laufe der Zeit zahlreiche Veranstaltungen organisiert, die dem Raketenforscher und Erfinder Hermann Oberth gewidmet waren. Initiator dieser Ehrungen war der umtriebige Ingenieur Dan Alexandru Bartoc, der Leiter der Stiftung. Im vorliegenden Beitrag werden die Ehrungen aus dem Jahre 2019 vorgestellt, anlässlich der 125. Wiederkehr von Oberths Geburt, 90 Jahre seit dem Erscheinen von „Wege zur Raumschiffahrt" und 90 Jahre seit der Erstaufführung des Films „Die Frau im Mond", für den Oberth wissenschaftlicher Berater war. Dazu kam die Stiftung der „Hermann-Oberth-Trophäe" für die Siegermannschaft in einer der Klassen der Weltmeisterschaft im Raketenmodellbau, welche im Jahre 2021 in Rumänien ausgerichtet wurde*

HERMANN OBERTH s-a născut la 25 iunie 1894 la Sibiu, devenind alături de Țiolkovski și Godard, pionierul și creatorul astronauticii și a bazelor tehnice și științifice ale călătoriilor spațiale. Lucrarea sa „Racheta în spațiul planetar”, publicată în 1923 cu cele patru teze fundamentale ale zborului extraterestru, dar mai ales cea din anul 1929, intitulată „Căile navigației spațiale”, considerată „Biblia astronauticii”, este apreciată ca fiind opera fundamentală a științei și tehnicii spațiale, iar autorul lor, savantul Hermann Oberth, părinte al zborurilor cosmice. Ambele lucrări au apărut la editura Oldenbourg din München. Despre acest precursor al astronauticii, cosmonautul român Dumitru-Dorin Prunariu a făcut precizarea că „Deși pomenit în general al treilea în pleiada pionierilor tehnicii rachetelor, Hermann Oberth rămâne totuși cel mai important prin adevăratul impuls dat pentru realizarea practică a mărețului proiect al omenirii pe care îl reprezintă zborul cosmic”, iar Wernher von Braun, coordonatorul programului spațial american spunea despre opera lui Oberth ca ea „reprezintă fundamentul științific pe care s-a sprijinit dezvoltarea tehnică a astronauticii”.

FUNDAȚIA CULTURALĂ BARTOC, prin numeroasele acțiuni și evenimentele pe care le-a organizat de-a lungul timpului, a contribuit la valorificarea în țară și în lume a patrimoniului cultural și științific românesc prin promovarea unor personalități cu merite deosebite în diferite domenii de activitate. Una dintre aceste personalități a fost savantul de renume mondial Hermann Oberth, ilustru precursor al astronauticii mondiale. Astfel din inițiativa fundației, anul 2019, când s-au aniversat 125 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth și 90 de ani de la apariția lucrării „Căile navigației spațiale”, a fost denumit generic „2019 – Anul Hermann Oberth”. În acel an, fundația a realizat Medalia Recunoștinței Hermann Oberth, conferită unor instituții și personalități române și străine care au contribuit la păstrarea în memorie și răspândirea în lume a vieții și activității lui Hermann Oberth. Medalia a fost acordată și filateliștilor participanți la expoziția filatelică națională cu participare internațională AEROMILA 2019 organizată la Sibiu la pregătirea și desfășurarea căreia fundația a avut un aport însemnat. Medalia din bronz galben, redă în centrul aversului portretul savantului Oberth, iar în dreapta și stânga acestuia, milesimele „1894” (anul nașterii) și „1989”(anul decesului). Pe bordura delimitată de două cercuri concentrice, în partea superioară este scris „125 DE ANI DE LA NAȘTEREA PROFESORULUI”, iar în partea inferioară „HERMANN OBERTH” (Fig.1.1). Pe marginea de jos a umărului drept se află două inițiale ale gravorului, dificile de identificat. Pe revers, în zona centrală superioară este reproducă coperta originală a cărții lui Oberth „Căile navigației spațiale” publicată în anul 1929 la editura Oldenbourg din München. Pe coperta reproducă apare textul „HERMANN OBERTH/ WEGE ZUR RAUM SCHIFAHRT/ OLDENBOURG

MÜNCHEN UND BERLIN”, iar ca desen, o rachetă în poziție oblică. În partea de jos este reprodusă sigla „AEROMFILA 2019” urmată de textul „SIBIU 23 – 25 IUNIE/EDIȚIA 35”. Pe bordura circulară este scris 90 DE ANI DE LA APARIȚIA LUCRĂRII „CĂILE NAVIGAȚIEI SPAȚIALE” (Fig.1.2). De asemenea, fundația a fost prezentă la Sesiunea științifică pe care Academia Română a organizat-o la București pentru comemorarea savantului Hermann Oberth. Cu acest prilej, fundația a realizat un plic special și o ștampilă aniversară, ambele adecvate evenimentului (Fig.2). Pe plic este reprodus portretul savantului încadrat pe trei laturi de texte, după cum urmează: în partea de sus, „ACADEMIA ROMÂNĂ / Sesiune științifică / HERMANN OBERTH / 125 DE ANI DE LA NAȘTERE / București, 20 mai 2019”, în partea de jos, pe trei rânduri „Profesorul Hermann Oberth (1894-1989), prin tezele / formulate referitoare la zborul spațial a contribuit / definitoriu la prima aselenizare din istoria omenirii / (20 iulie 1969)”, iar pe latura verticală din stânga, „Fundația Culturală Bartoc”. Plicul a fost obliterat cu o ștampilă aniversară rotundă aplicată la Oficiul Poștal București 63. În centru se află bustul lui Oberth și textul identic cu cel scris pe plic în partea de sus a imaginii. Pe lângă sigla poștei, pe ștampilă mai apare și sigla cercului filatelic bucureștean „Centenar 2018”, cel care, alături de fundație a fost inițiatorul ștampilei respective. O altă realizare deosebită a fundației a fost inițierea unei frumoase plachete care reproduce coperta originală a cărții „Căile navigației spațiale” publicate de Oberth în anul 1929 (Fig.3). Placheta montată pe o placă de cristal a fost oferită de Fundația Culturală Bartoc sub titulatura „Trofeul Hermann Oberth” câștigătorului Campionatului european de rachetomodele, organizat de România la Buzău în anul 2019.

În anul 2021, tot la Buzău, România a fost gazda Campionatului Mondial de rachetomodele. De această dată, pentru cinstirea memoriei lui Hermann Oberth, Fundația Culturală Bartoc a instituit un nou trofeu transmisibil care, începând cu ediția din România va reveni la fiecare întrecere mondială echipei câștigătoare de la clasa S7 seniori. La ediția din 2021, prima echipă câștigătoare a trofeului a fost echipa Poloniei. „Trofeul Hermann Oberth”(Fig.4), este un bust al savantului, turnat în bronz și montat pe un suport de lemn de forma hexagonală, autor fiind artistul Daniel Petria. Pe o placa de pe suprafața frontală a suportului este scris „Hermann Oberth – Romania / Trophy / Founded 2021”, iar deasupra scrisului mai apare în poziție oblică desenul unei rachete create de Oberth. Cu ocazia acordării pentru prima dată a acestui trofeu, fundația a realizat și un plic special obliterat cu o ștampilă ocazională (Fig.5). Imaginea plicului prezintă trofeul respectiv, iar deasupra acestuia textul „2021 FAI S WORLDCHAMPIONSHIPS / FOR SPACE MODELS / senior and junior / OCTOBER 2-8, 2021 – BUZĂU, ROMANIA”. Sub imaginea plicului este scris textul care apare și pe placa trofeului, iar pe latură verticală din stânga, „FUNDAȚIA CULTURALĂ BARTOC”. Pe ștampilă, în centru, apare bustul savantului sub care semicircular este scris „TROFEUL / HERMANN OBERTH – ROMANIA”, iar pe conturul circular de sus „CAMPIONATUL MONDIAL DE RACHETO-MODELE. Ștampila a fost aplicată în data de 08.10.2021 la Oficiul Poștal BUZĂU 7, Ghișeu 1.

Aflat mulți zeci de ani în fruntea Comisiei filatelice de aerofilatelie din cadrul A.F.R./F.F.R., încă din anul 1983, domnul Alexandru Dan Bartoc a fost preocupat de inițierea unor evenimente și realizarea unor piese filatelice dedicate savantului Hermann Oberth. Pentru toate aceste remarcabile realizări consider că este necesară o recunoaștere mai aprofundată a eforturilor și contribuțiilor depuse de dânsul pentru a promova în țară și în lume valorile tehnice și culturale ale unor români cu merite deosebite în diferite domenii de activitate, și a aportului adus la crearea unei imagini pozitive a României pe mapamond.

Fig.1.1 ; 1.2

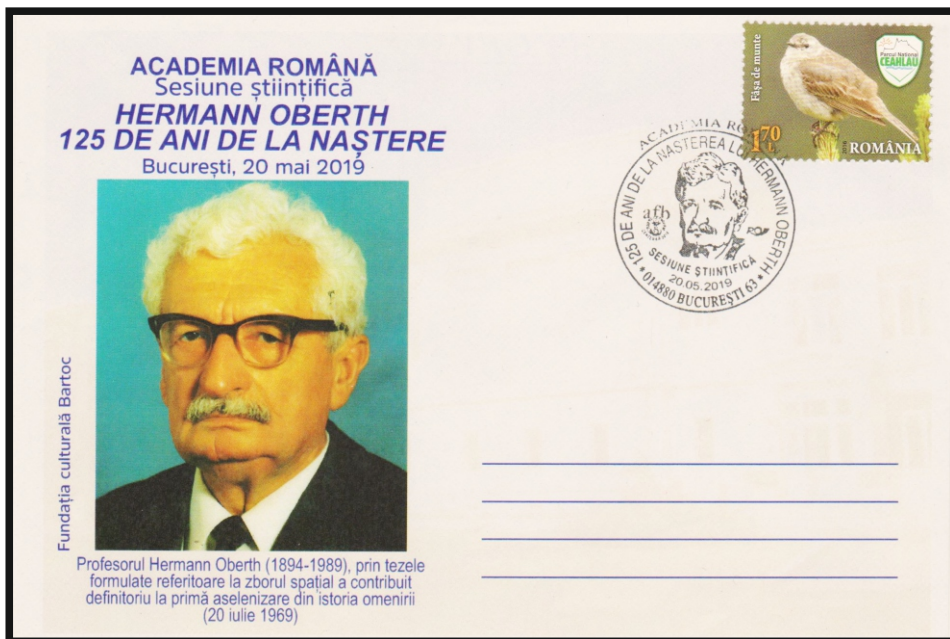

Fig.2

Fig.3

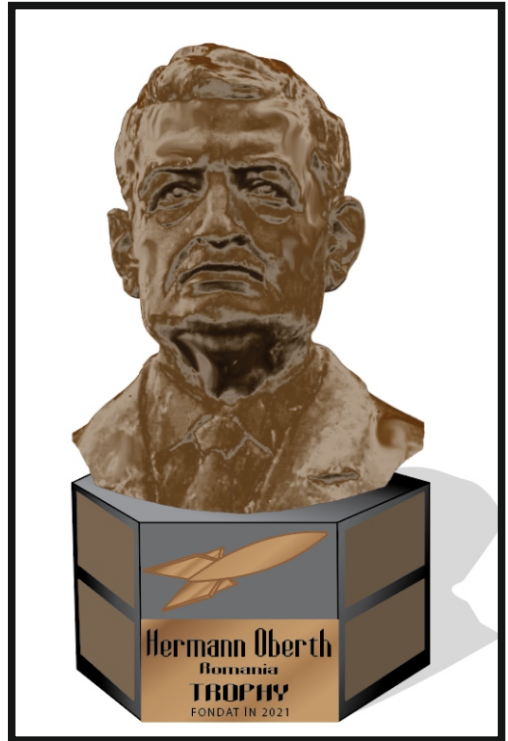

Fig.4

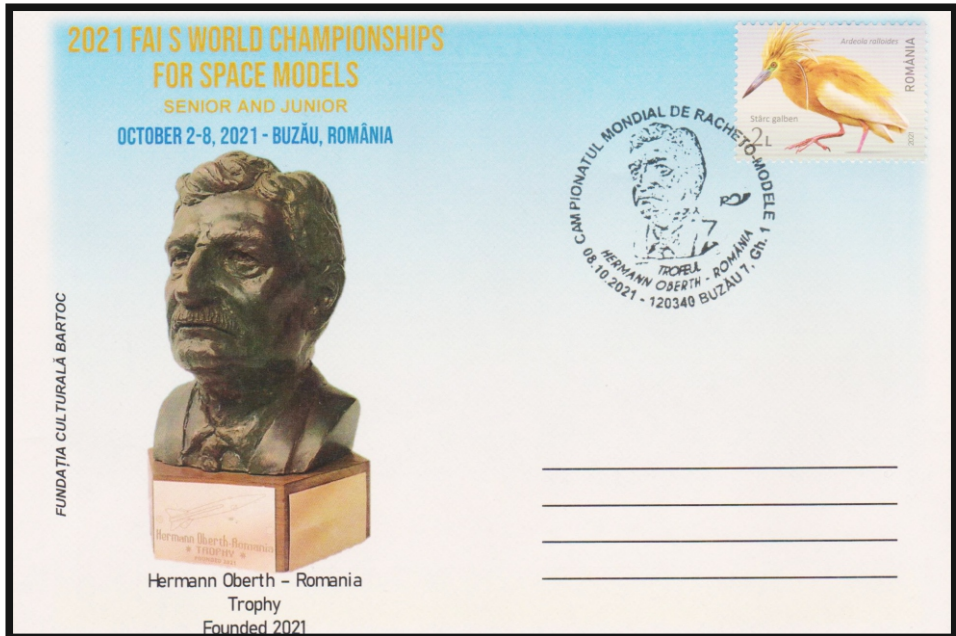

Fig.5

O INTERESANTĂ CARTE POȘTALĂ EXPEDIATĂ DE PROFESORUL HERMANN OBERTH ÎN ANUL 1941, DE LA DRESDA LA MEDIAȘ

- *The article presents a postcard that Hermann Oberth sent in 1941 from Dresden (Germany) to the Presbytery of the Evangelical Church CA in Mediaș (Romania), to which the Stephan Ludwig Roth Evangelical High School belonged and where Oberth had been a teacher. In a typewritten text, signed in holograph, Oberth states that he is resigning from his teaching post for the reasons he gave in several letters he had sent previously (these reasons refer mainly to the refusal of the German Reich authorities to allow him to return home, the imposition of German citizenship and the obligation to perform military service, which for Oberth, by order, meant serving in Peenemünde).*
- *Im Artikel wird eine Postkarte vorgestellt, die Hermann Oberth im Jahre 1941 aus Dresden (Deutschland) dem Presbyterium der evangelischen Kirche AB aus Mediasch (Rumänien) geschickt hat, dem auch das evangelische „Stephan Ludwig Roth“ Gymnasium unterstellt war, in dem Oberth als Lehrer tätig gewesen war. In maschinengeschriebenem Text mit eigenhändiger Unterschrift bringt Oberth dem Presbyterium zur Kenntnis, dass er, aus den in mehreren vorigen Briefen bereits erwähnten Gründen, auf seine Stellung als Lehrer verzichtet. Diese Gründe beziehen sich hauptsächlich auf die Weigerung Behörden des Deutschen Reichs, die Rückkehr Oberths in seine Heimat zu genehmigen. Oberth war gezwungen worden, die deutsche Staatsbürgerschaft anzunehmen und zugleich zum Militärdienst in Peenemünde verpflichtet worden.*

Recent am avut privilegiul să pot consulta în arhivă existentă la Biserica Evanghelică C.A. din Mediaș, fondul cu documente legate de profesorul Hermann Oberth. Din secțiunea ce cuprinde o bogată corespondență, încă de la început mi-a atras atenția o carte poștală deosebită pe care încerc să o prezint în acest articol. În prealabil consider că este absolut necesar să mă refer succint la contextul istoric și la activitatea profesorului Oberth din perioada anilor 1938 – 1940 când s-a generat o corespondență pe care Oberth a fost nevoit să o poarte cu oficialitățile din Mediaș de care aparținea la acea vreme Gimnaziul Evanghelic C.A. „Stephan Ludwig Roth” din localitate și unde Oberth fusese profesor încă din anul 1925. Această unitate de învățământ era o școală confesională și ea aparținea de Biserica Evanghelică C.A. (Confesiunea Augustană) din Mediaș, condusă de un Prezbiteriu care era un consiliu parohial al bisericii locale cu membri aleși din rândul enoriașilor săi. Astfel, în vara anului 1938, Hermann Oberth a fost chemat la Viena pentru o misiune de cercetare la Institutul Politehnic din capitala Austriei, motiv pentru care a fost nevoit să solicite un concediu de studii pentru o durată de doi ani. Ulterior el a fost transferat la Institutul Politehnic din Dresda, dar între timp izbucnise și al doilea război mondial, astfel că Oberth se hotărâse să se întoarcă acasă la Mediaș. Cererea lui nu a fost acceptată, răspunsul de refuz fiind următorul: „Nu vă mai putem lăsa să părăsiți Reichul atâta timp cât nu sunteți cetățean german, căci în ciuda tuturor măsurilor de păstrare a secretelor, ați aflat deja prea multe...”. Trebuie să amintesc faptul că în 1937, profesorul Oberth fusese invitat la Berlin unde s-a întâlnit cu Welter Dornberger, conducătorul militar al Centrului german de cercetare și dezvoltare a rachetelor balistice de la Peenemünde. Încă nebănuind nimic și în naivitatea sa, Oberth a răspuns la tot ce nemții informați de realizările sale, voiau să afle de la el. După refuzul primit la Dresda, a urmat anul 1941 când lui Hermann Oberth i s-a dat cetățenia germană, fiind apoi obligat să efectueze serviciul militar, iar prin ordin, chemat să activeze la Peenemünde. Deoarece numele său adevărat era prea cunoscut pe plan mondial, șeful securității i-a pus un nume conspirativ, denumindu-l Fritz Hann. Concediul de studii aprobat pentru perioada 1.09.1938 – 31.08.1940 expirase. În două scrisori din data de 18.06.1941, una oficială și una privată (Fig.1 și Fig.2), ambele adresate directorului școlii din Mediaș de unde plecase, Oberth solicita acordarea unui nou concediu pentru durata de un an motivând că „*datorită războiului și a importanței lucrului pe care îl prestez acum, îmi este foarte greu să mă întorc, dar după război m-aș întoarce cu plăcere în patrie*”. În a doua scrisoare, el a cerut informații despre situația din țară afirmând din nou că după război ar vrea să se întoarcă acasă deoarece „*omul aparține patriei sale*”. Într-o altă scrisoare din data de 7.07.1941 (Fig.3), adresată conducerii școlii din Mediaș, Oberth informează

că în data de 3.07.1941 el a devenit cetățean german, motiv pentru care renunță la postul pe care îl deținea la Gimnaziul Evanghelic C.A. „Stephan Ludwig Roth”. În arhivă nu s-au păstrat și plicurile în care au fost expediate aceste trimiteri poștale. După scrisorile pe care le-am prezentat, cronologic urmează o carte poștală scrisă de Oberth la Dresda în 15.8.1941 (Fig.4 și Fig.5), adresată Prezbiteriului Bisericii Evanghelice C.A. din Mediaș, prin care își exprimă regretul că scrisoarea sa din 7.07. 1941 nu a ajuns și la acest Prezbiteriu și reafirmă renunțarea sa la postul avut la școala respectivă. Textul este dactilografiat, iar la final poartă semnătura olografă a profesorului. Adresa destinatarului, dactilografiată de Oberth, este „An das löbliche/ Evang. Presbiterium A.B./ Medias Mediasc / Rumänien/ Stadtpfarrhaus/ Parohia Lut.” (Onorabilului/ Prezbiteriu Evanghelic/ Mediaș/ Romania/ Casa parohială/ Parohia Luterană). Semnificația acronimelele A.B. în germană este „Ausburger Bekenntnis” care în română devin C.A., respectiv Confesia Augustană. Cartea poștală a fost francată cu două mărci poștale uzuale de 15 și respectiv 40 pfeningi, cu efigia lui Paul von Hindenberg (al doilea Președinte al Republicii de la Weimar) din seria emisă de poșta Reichului German în anul 1933. Obliterarea s-a făcut cu o ștampilă de zi a oficiului poștal 32 din Dresda, purtând data de 15.8.41. Pe fața cărții poștale mai sunt vizibile două notații olografe ale lui Oberth făcute cu un creion cu mina de culoare albastră: „Einschreiben” (Recomandat) și „Flugpost” (Poșta aeriană). Și într-adevăr sunt vizibil aplicate cele două etichete de serviciu cu chenar și litera R în culoare roșie pentru „recomandat” și respectiv cea de culoare albastră pentru „poșta aeriană”. Mai există o ștampilă puțin lizibilă, a cenzurii militare germane, aplicată cu tuș roșu. Este o ștampilă de formă rotundă, cu diametrul de 35 mm, având textul circular „Obercommando der Wehrmacht” (Înaltul Comandament al Wehrmacht-ului), iar în mijloc, cunoscuta acvilă ce ține în gheare un inel cu zvastica nazistă. Ca elemente specifice sosirii în România pe această carte poștală se disting în primul rând următoarele amprente: a) ștampila cu data de 31.AUG.941 a oficiului poștal al Gării de nord din București, serviciul „recomandate sosite externe”, din păcate, suprapusă parțial atât pe francatură cât și pe ștampila oficiului de plecare; b) ștampila de sosire aplicată la oficiul poștal din Mediaș în data de 2.SEP.941; c) o ștampilă de formă dreptunghiulară, cu o mică extindere inferioară, cu textul liniar „CENZURAT”. Este o ștampilă de cenzură a autorităților române, aplicată la Sighișoara, unde era reședința județului Târnava Mare. Legat de numeroasele indicative numerice pot face următoarele precizări și supoziții: indicativul L41758 aplicat cu tuș roșu, este numărul dat trimiterii prin poșta aeriană, litera L fiind acronimul cuvântului german „Luftpost”; indicativul 87 înscris într-un cerc este indicativul cenzorului român care a cenzurat corespondența respectivă; indicativul din partea stângă jos, scris cu cerneală de culoare neagră, este numărul de înregistrare a corespondenței în registratura destinatarului; alte numere trecute cu creionul, se pare că au fost notații de arhivă. Celelalte numere neidentificate, după mărimea, grosimea și forma cifrelor pot fi grupate în două categorii: într-o primă categorie ar fi indicativele 43219 și 01101, care presupun că au fost aplicate la plecarea din Germania, iar într-o altă grupă, indicativele 984, 239, 6907, care se aseamănă cu poansoanele personale ale unor cenzori sau factori poștali români. În încheiere consider că informațiile prezentate în acest articol reprezintă un episod important care a influențat în mod decisiv viața și activitatea ulterioară a savantului Hermann Oberth, iar cele de istorie poștală pot fi completate și cu alte precizări.

Bibliografie

1. *** Arhiva Bisericii Evanghelice C.A. Mediaș, Fondul Hermann Oberth.
2. Barth Hans, Hermann Oberth Titanul navigației spațiale, Ed. Kriterion, București, 1975.
3. Pintican-Juga Liviu, Unele considerații privind Istoria poștală a Mediașului, Ed. Studis, Mediaș, 2021.
4. Pintican-Juga, Liviu Poșta română în Transilvania după Unirea de la 1 Decembrie 1918, în perioada de tranziție, în „*Mediașul și Marea Unire – Studii*”, ed. Crisserv, Mediaș, 2018.

Institut für Kraftfahrwesen
Dresden A 24, George-Bährstr. 1 c

An die

Direktion der Stefan Ludwig Roth-Schule

Mediasch

Geehrte Direktion!

Wie ich höre, ist es vielleicht nicht unmöglich, im Hinblick auf die Kriegsverhältnisse und die Wichtigkeit der Arbeit, die ich hier leiste, mir die Stelle an Ihrer Anstalt noch ein Jahr lang offen zu halten.

Ausgenblicklich kann ich schwer von Deutschland fort. Nach dem Kriege aber wäre ich gerne in meine Heimat zurückgekehrt. Sollte es daher möglich sein, so bitte mich noch für ein weiteres Jahr zu beurlauben.

Mit ausgezeichnetster Hochachtung

H. Oberth.

Fig.1

Herrn

Direktor Prof. Julius Duldner

Mediasch

Lieber Freund!

Von Herrn Stadtpfarrer Römer erfahre ich, daß mir in Anbetracht der Kriegsverhältnisse und der Wichtigkeit der Arbeit, die ich hier leiste, meine Stelle vielleicht noch ein Jahr lang offen gehalten werden könnte. Wenn diese Nachricht zutreffen sollte, wäre ich Dir dankbar, wenn Du das beiliegende Gesuch an die zuständige Stelle weiterleiten würdest. (Ich erfahre hier fast nichts aus der Heimat und weiß daher nicht einmal, ob wir noch der Lesdeskirche unterstehen).

Jetzt könnte ich sehr schwer nach Hause. Nach dem Kriege würde ich aber gerne wieder heimgekehrt, denn der Mensch gehört nun einmal in seine Heimat.

Grüße bitte die Kollegen von mir.

Ich wäre dankbar, wenn einer der Kollegen mir schreiben würde wie jetzt unsere Lage sind. Ich hätte, sie sollten den Gehilfen der rumänischen oder gar der Kollegen im Reich angezogen werden, trifft das zu?

Hersliche Grüße
Dein
H. Oberth.

*Bleibst gesund das auch unser Gedächtnis!
Kund aus in. für. 1941*

Fig.2

Prof. Hermann Oberth
Technische Hochschule Dresden
Dresden A 24 George-Bährstr. 1 c

7.7.41.

An die übliche

Direktion der Stefan Ludwig Rothschule

Mediasch

Ich Entensunterfertiger bin am 3 Juli 1941 deutscher Reichsbürger geworden und werde nach menschlichem Ermessen hierfort ständig in Deutschland arbeiten.

Ich danke daher von meiner Stelle an der Stefan Ludwig Rothschule ab und bitte, mich aus dem Verbands Ihrer Angestellten zu entlassen.

Für das bisher gereigte Entgegenkommen danke ich Ihnen und verbleibe

mit vorzüglicher Hochachtung
Ihr ergebener

H. Oberth.

Fig.3

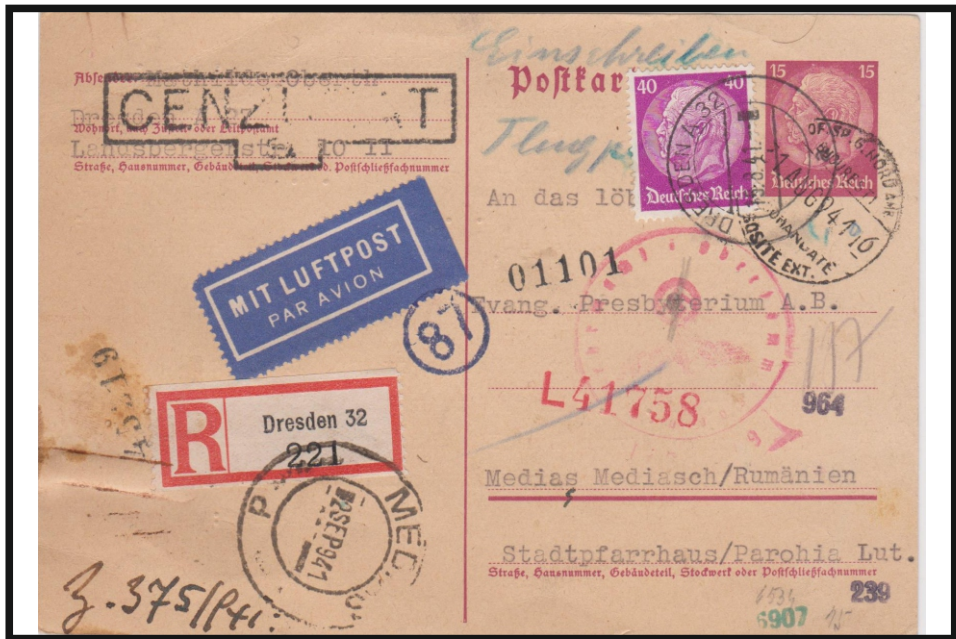

Fig.4

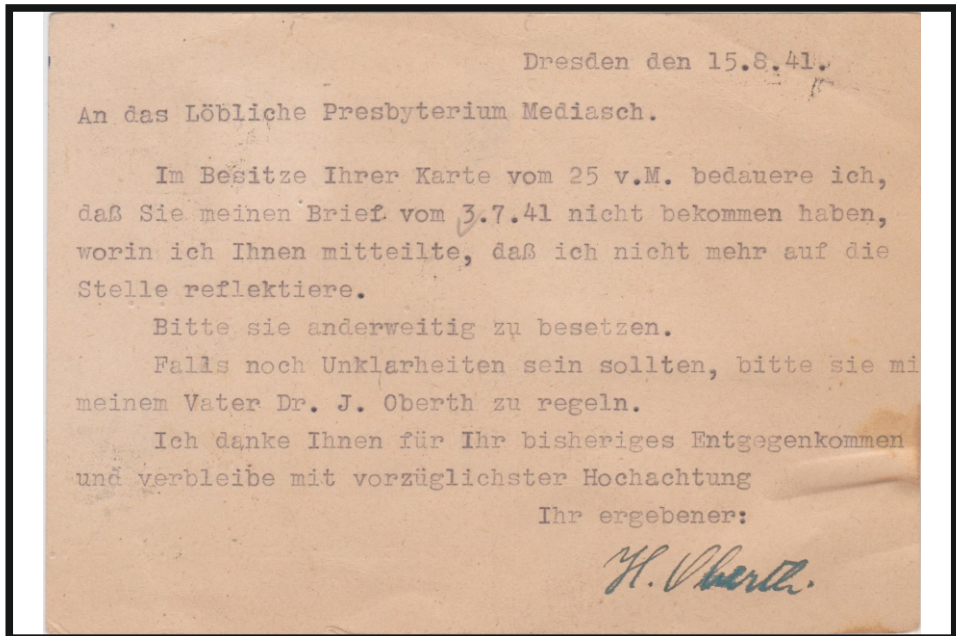

Fig.5

HERMANN OBERTH ÎN MEDALISTICĂ

- *After a brief introduction on medal collection as branch of numismatics and a few biographic points on Professor Hermann Oberth, the article presents chronologically by issue date all known medals, plates and coins dedicated over time to the illustrious scholar. The article is structured in two main chapters, one presenting all the Romanian items and a different one presenting all the items issued abroad. Each chapter ends with a brief set of conclusions.*
- *Nach einer kurzen allgemeinen Schilderung der Medaillenkunde als der Numismatik zugehöriger Zweig und einiger biographischer Einzelheiten über Hermann Oberth werden in dem Beitrag sämtliche bekannten Medaillen, Plaketten und Münzen, die in Laufe der Zeit dem berühmten Raketenforscher gewidmet wurden, in chronologischer Folge ihres Erscheinens präsentiert. Der Text des Artikels ist in zwei große Kapitel gegliedert, von denen eines alle rumänischen Stücke umfasst, und ein anderes, in dem die in anderen Ländern geprägten Stücke präsentiert werden.*

Medalistică este o ramură a numismaticii care, ca știință auxiliară a istoriei, se ocupă cu studiul monedelor și medaliilor, respectiv a tipurilor acestora, descrierea lor, a materialelor din care sunt confecționate, precum și a împrejurărilor, motivelor și scopului pentru care acestea au fost emise. În același timp, *medalia* este o distincție cu adevărat populară și de cel mai larg acces public și privat, comun și personal. *Medalia* în general este o piesă confecționată din diferite metale, de obicei de formă rotundă, gravată cu figuri și inscripții în relief. Emiterea de medalii este o practică ce își are originea în tradiția antichității medievale.

Medalia reprezintă un prețios izvor istoric care transmite contemporanilor și urmașilor lor informații legate de aniversarea, comemorarea sau marcarea unor evenimente sau personalități, imagini din trecut, chipuri ale unor personalități politice, artistice, culturale, științifice, sportive, etc. În același timp, medaliile asigură difuzarea unor informații într-un limbaj plastic contribuind la aprofundarea cunoașterii istorice și lărgirea orizontului de cultură. Mesajul lor au un aport lăudabil la cinstirea unor personalități, la popularizarea unor evenimente și păstrarea vie a acestora în memorie. Compozițiile gravate pe avers, sau cele de pe reversul medaliilor, reliefează prin mijloace variate diferite aspecte legate de ilustre personalități din numeroase domenii, compoziții încadrate în arta heraldicii precum stemele și blazoanele, monumente, edificii arhitecturale, reproduceri de artă și altele. Nu în ultimul rând, medaliile contribuie la formarea gustului pentru frumos. Se poate spune că *medalia* este o distincție cu adevărat populară, cu cel mai larg acces public și privat, comun și personal.

După destinația sa, o medalie poate să fie ocazională, aniversară, comemorativă, jubiliară, omagială, inaugurală, de merit, academică, științifică, filatelice, culturală, sportivă, etc. Practic *medalia* este un obiect de formă circulară, sau de alte forme. Ea mai poate să fie unificată, sau cu ambele fețe lucrate. O medalie poate fi confecționată dintr-o varietate de materiale precum cele de tombac (care este un bronz moale având în compoziție 80-90% cupru și până la 18% zinc), cupru, alamă, zinc, aluminiu, nichelină, dar și din tombac placat cu argint sau aur. Într-un tiraj mai redus se pot realiza și medaliile integrale din metal prețios, aur sau argint. Mai pot fi întâlnite și medaliile din rășini speciale sau ceramică, din porțelan sau faianță și chiar medaliile bimetale asemănătoare cu monedele de acest tip. Pentru o medalie, dimensiunile definitorii sunt: diametrul și grosimea exprimate în milimetri și greutatea exprimată în grame. La prezentarea unei medalii mai trebuie precizat anul de emisie, tirajul ei și autorul sau gravorul acesteia. Dacă majoritatea elementelor de mai sus sunt relativ ușor de identificat, tirajul este mai dificil de stabilit, pentru că de cele mai multe ori nu se dispune de informații precise în acest sens. Mai trebuie să menționez și faptul că pe multe medaliile sau plachete nu apar inițialele autorilor și a gravurilor, fapt ce îngreunează identificarea numelor acestora.

HERMANN OBERTH s-a născut în data de 25 iunie 1894 la Sibiu și a încetat din viață la 28 decembrie 1989 la Nürnberg (Germania). Este considerat cel mai important pionier al științei zborurilor spațiale și

al tehnicii rachetelor. Cu lucrările sale „Racheta în spațiul planetar” (1923) și „Căile navigației spațiale” (1929) a creat bazele științifice ale unei noi tehnologii, ce a permis zborul în spațiul interplanetar. În lucrările sale, Oberth a descris aproape fiecare concept de zbor spațial, realizat până azi: de la primele rachete și sateliți, până la aselenizarea pe lună; de la sondele spațiale interplanetare și de la navele spațiale pentru zboruri multiple până la stația orbitală internațională cu echipaj uman.

I. MEDALII, PLACHETE ȘI MONEDE LOCALE ROMÂNEȘTI DEDICATE SAVANTULUI HERMANN OBERTH

În prezentarea pieselor din această secțiune am preferat să optez pentru criteriul cronologiei de apariție, fără a face grupaje distincte între medaliile, plachetele sau monedele pe care le-am inclus în acest capitol. La fiecare poziție am încercat să prezint toate informațiile de care am dispus la momentul redactării acestui material. În cazul pieselor de tip unifață am reprodus în imagini numai aversul acestora, iar pentru cele cu prelucrări pe ambele fețe, atât aversul cât și reversul lor. Piesele care urmează să fie prezentate sunt următoarele:

1. Medalie unifață de mari dimensiuni, având diametrul (D) de 105 milimetri (mm), grosimea (G) de 5 milimetri (mm) și greutatea (M) de 205 grame (g), realizată din bronz galben, rugos, așa cum a rezultat din forma de turnare, cu o bordură circulară în relief de 3 mm. În jumătatea stângă este reliefată efigia savantului din profil, cu privirea spre stânga, precum și numele acestuia, „HERMANN OBERTH”, scris sub forma unui arc de cerc situat spre marginea jumătății din dreapta a medaliei. Între aceste două elemente se vede simbolul unei ramuri de laur (Fig.1.1). Medalia a fost inițiată cu ocazia primei ediții a expoziției filatelice „Cosmofila” organizată la Mediaș de către cercul filatelic din localitate, în anul 1981. Se cunosc și exemplare identice ale medaliei, de culoare argintie, executate însă din aluminiu eloxat. Confecționarea medaliei s-a făcut la Întreprinderea Automecanica din Mediaș, după o machetă avându-l ca autor pe filatelistul local Mihai Velicoglu, cel care în același an a înființat Gruparea de filatelie tematică „COSMOFILA HERMANN OBERTH”.

2. Medalie filatelică realizată în anul 1982, cu prilejul expoziției filatelice „Cosmofila”, ediția a doua. Medalia este realizată din zamac (un aliaj de zinc, aluminiu, magneziu și cupru), eloxat cu o tentă de nuanță gri. Principalele caracteristici sunt: D= 60 mm, G= 4,74 mm și M= 38 g. Pe avers (A) imaginea prezintă profilul unui cap de cosmonaut și o mână cu o ramură de laur. Pe un arc de cerc din zona din dreapta sus este scris denumirea evenimentului COSMOFILA, iar pe bordura circulară de 5 mm textul „EXPOZIȚIE DE FILATELIE TEMATICĂ MEDIAȘ -HERMANN OBERTH” (Fig. 2.1). Pe revers (R), în centru sunt trecute acronimele AFR (Asociația Filateliștilor din România) și anul 1982, toate încadrate de două ramuri de lauri. Pe zona de sus și de jos, este o inscripție semicirculară cu textul „CERCUL FILATELIC MUNICIPAL – MEDIAȘ” (Fig. 2.2).

3. Se cunosc și exemplare identice ca imagine cu medalia de la poziția 2, executate din tombac, eloxat cu cupru care îi conferă o tentă roșiatică, având aceleași caracteristici, cu excepția greutății, care pentru această variantă este de 134 g. (Fig. 3.1 și Fig. 3.2). Aceste medalii au fost gravate la Uzina Mecanică Gaz Metan din Mediaș, după un desen realizat de același Mihai Velicoglu.

4. Medalie din bronz, având culoarea galbenă, cu aspect frumos, fără rugozități vizibile, având caracteristicile: D = 60 mm, G = 4,7 mm și M = 103 g. Pe avers, pe bordura circulară de 5 mm se poate citi textul HERMANN OBERTH *1894 IUNIE 25*, iar în centrul medaliei apare portretul marelui savant (Fig.4.1). Pe revers se află aceeași bordură circulară cu textul „EXPOZIȚIA FILATELICĂ COSMOFILA '83” SIGHIȘOARA. Pe dreapta, pe un segment de cerc având lățimea de 5 mm, se vede spațiul destinat gravării numelui medaliatului. Pe mijloc, în jumătatea stângă apare imaginea unei rachete în zbor, în poziție verticală, iar sus, în dreapta rachetei, este trecută perioada expoziție „25 – 30.06.1983” (Fig. 4.2).

Medalia a fost inițiată de către AFR filiala Mureș.

5. Plachetă din bronz, de culoare galben auriu, de formă dreptunghiulară, având dimensiunile de 80 x 60 mm, grosimea de 4,2 mm și greutatea de 179 g, prezintă la mijloc, în jumătatea dreaptă, bustul savantului Hermann Oberth. În partea stângă din jumătatea superioară, în poziție oblică este redată macheta unei rachete în zbor. Ca text, pe plachetă, în colțul din stânga sus apare inscripția „60 ANI”, iar în partea de jos textul „HERMANN OBERTH / SUSȚINE LUCRAREA / „RACHETA SPRE SPAȚIILE INTERPLANETARE” / LA UNIVERSITATEA DIN CLUJ”. La baza bustului, în stânga acestuia mai este scrisă data „23 MAI 1923”. Pe spatele plachetei este trecut textul „ASOCIAȚIA FILATELIȘTILOR / DIN ROMANIA / COMISIA AEROFILATELICĂ”, cea care a inițiat realizarea acestei frumoase plachete (Fig. 5.1 și Fig. 5.2). Pe brațul din dreapta se disting inițialele S.G. aparținând cu siguranță machetatorului al cărui nume nu l-am identificat.

6. Pentru marcarea aceluiași eveniment, a fost realizată o plachetă identică cu cea precedentă, având ca diferență textul care de această dată este scris în limba germană. Greutatea este de 176 g. Am mai observat o diferență de culoare, în acest caz nuanța fiind mai roșiatică, ceea ce indică faptul că în compoziția aliajului, proporția prezenței cuprului față de cea a zincului a fost mai mare decât în varianta de la punctul precedent. Textul respectiv este următorul: 60 JAHRE / SEIT DER VERTEIDIGUNG / VON HERMANN OBERTHS DIPLOMARBEIT / „DIE RAKETE ZU DEN PLANETENRÄUMEN” / AN DER UNIVERSITÄT / CLUJ - RUMÄNIEN / 23 MAI 1923 (Fig. 6.1). Placheta este unifață, pe revers neavând nici un text. Nu se cunosc informații privind realizarea acestei plachete. Se poate observa faptul că denumirea orașului este în limba română, Cluj, în loc de Klausenburg, amănunt ce poate conduce la concluzia că, foarte probabil, și această plachetă să fi fost realizată în România. Se pare că ea a fost distribuită numai în Germania.

7. Plachetă prelucrată pe ambele fețe, din bronz, de culoare galbenă, cu dimensiunile de 79,6 x 60,4 mm, grosimea de 4 mm și greutatea de 142 g, prezintă pe avers un dirijabil construit dintr-o învelitoare impermeabilă, umplută cu gaz mai ușor decât aerul, de care era atașată o nacelă. Lansat la Paris la 21 noiembrie 1783, balonul a ajuns în troposferă, deasupra plafonului de nori. Textul care însoțește această imagine este „200 ANI / DE LA PRIMUL / VOIAJ AERIAN / 1783 – 1983. ASOCIAȚIA FILATELIȘTILOR DIN ROMÂNIA / COMISIA AEROFILATELICĂ” (Fig. 7.1). Pe revers, sub genericul textului din partea de sus „REALIZĂRI AERONAUTICE/ROMÂNEȘTI” și respectiv în partea de jos „1783 BICENTENARUL AERONAUTICII 1983”, sunt evocate următoarele evenimente: Un balon care s-a ridicat în aer în anul 1783 și care constituie primul pas al tendinței de cucerire a atmosferei; Anul 1906, când Traian Vuia, cu un aparat de construcție proprie, reușește să se desprindă de suprafața pământului; Anul 1910, când atât Aurel Vlaicu cât și Henri Coandă au făcut progrese remarcabile în modernizarea industriei aeronauticii; Hermann Oberth, cel care în anul 1923 publică lucrarea sa „Racheta în spațiul planetar”; În anul 1981, cosmonautul român Dumitru Dorin Prunariu, cu o rachetă sovietică, Soiuz 40, reușește să ajungă în spațiu extraatmosferic, făcând înconjurul pământului de mai multe ori; iar avionul Rombac 1-11 a fost, la acea perioadă, o importantă realizare de concepție românească (Fig. 7.2).

8. Plachetă formată dintr-o medalie din bronz galben, rugos, așa cum a rezultat din procesul de turnare, unifață, având aversul ca formă și imagine identice cu aversul medaliei prezentate la punctul 4 și care fiind aplicată pe un suport orizontal de lemn de culoare brună, cu dimensiunile de 99,3 x 121,5 x 10,9 mm a devenit, o plachetă. Pe acest suport, în partea inferioară mai este aplicată o bandă metalică, din alamă, de 81 x 18,7 x 1,65 mm pe care este gravat pe două rânduri următorul text: „PLACHETĂ OMAGIALĂ/HERMANN OBERTH” (Fig.8.1). Această piesă a fost confecționată la Mediaș în anul 1984, când savantul Hermann Oberth împlinea 90 de ani de viață. Filateliștii din Mediaș au dorit să organizeze

o expoziție filatelice „Cosmofila” dedicată acestei aniversări, însă câteva acțiuni din perioada pregătirii evenimentului au dus la intervenția organelor represive ale regimului comunist care au dispus atât anularea expoziției, cât și confiscarea și distrugerea materialelor filatelice pregătite (plicuri, ștampila aniversară, afișe). Totul a culminat cu desființarea oficială de către A.F.R. a Grupării de filatelie tematică „Cosmofila Hermann Oberth”. Fiind prezent la acele momente dureroase din viața filateliștilor medieșeni, mă surprinde și acum, după aproape patruzeci de ani, faptul că plachetele pregătite tot atunci pentru evenimentul respectiv au scăpat de „malaxorul” cenzurii comuniste.

9. Medalie din bronz turnat, acoperit electrolitic în galben auriu, cu rugozitate de matriță și fața parțial lustruită, având caracteristicile următoare: D = 60 mm, G = 3,5 mm, M = 82 g, prezintă pe avers, la mijloc, în poziție verticală figura unui om cu brațele întinse, sub care apare o pelerină (în formă de penaj), lăsând impresia unor aripi. Sub mâna stângă se poate citi: „75 ani / primul zbor VLAICU-1/COANDĂ-1”, iar sub mâna dreaptă: „50 ani / racheta / OBERTH”. În partea de jos a reversului medaliei apare textul „AVIA-COSMOFILA '85 / MEDIAȘ - DEVESELU / ROMÂNIA”. Pe circa două treimi din circumferința superioară, pe o bordură de 2 mm este scris textul: „EXPOZIȚIE FILATELICĂ TEMATICĂ BILATERALĂ”. Partea inferioară este completată cu două ramuri de lauri care se înmănunchează (Fig. 9.1). Vreau să precizez că menționarea savantului Oberth în ansamblul imaginii de pe revers se referă la împlinirea în anul 1985 a 50 de ani de când acesta lansase cu succes, în anul 1935, la Mediaș, o rachetă experimentală care a reprezentat al patrulea experiment reușit din lume, după cele de la Auburn (E.Godard, 1926), Berlin (R.Tiling, J.Winkler, 1931) și Nahabino (lângă Moscova, 1933). Pe suprafața reversului medaliei se mai poate identifica imaginea parțială a Selenei cu cratere, în spațiul căreia se imaginează apariția rachetei lui Oberth. În mijloc apare un satelit artificial (după desen este Sputnik 1), iar în dreapta, imaginea celor două aparate VLAICU 1 și COANDĂ 1. În partea inferioară se înmănunchează două ramuri de lauri, deasupra cărora se află un dreptunghi de 30 x 4 mm, destinat scrierii numelui și prenumelui medaliatului. Pe partea superioară, ordonat pe patru rânduri apare textul „A.F.R. / FILIALA JUDEȚULUI OLT / GRUPAREA COSMOFILA MEDIAȘ / 16 -26.06.1985”. Pe circumferința reversului se poate citi textul : 17.06.1910 - PRIM ZBOR - 16.12.1910 - ZIUA AVIAȚIEI R.S.R. și „50 DE ANI DE LA LANSAREA PRIMEI RACHETE EXPERIMENTALE” (Fig 9.2). Această medalie, cu același avers și același revers, a mai fost executată și în alte două variante, la care diferă numai materialul din care au fost confecționate, precum și greutatea lor. Astfel, prima este din bronz turnat, acoperit electrolitic cu nichel/crom, lustruită, de culoare argintie, cu greutatea de 80 g., (Fig. 9.1.1 și Fig. 9.2.1), iar cea de a doua, din bronz turnat, acoperit electrolitic cu cupru, lustruită, de culoare roșiatică, având greutatea de 88 g. (Fig. 9.1.2 și Fig. 9.2.2.). Este de menționat un amănunt privind menționarea pe medalie a Grupării Cosmofila Mediaș, după un an de la desființarea sa oficială. Se pot face speculații. Ori machetele au fost pregătite cu mult timp în urmă de către filiala Olt, la o data când gruparea din Mediaș mai ființa, sau pur și simplu avem de a face cu o „neglijență” curajoasă a inițiatorilor acestei medalii. Legat de culorile acestor medalii, auriu, argintiu și roșiatic, acestea sugerează rangul madaliilor acordate exponatelor filatelice prezente în expoziția, respectiv Aur, Argint sau Bronz.

10. Medalie din bronz galben, cu o ușoară patină de oxidare din anul 1989, având D = 50,1 mm, G = 3,6 mm, M = 57 g, prezintă pe revers, în partea centrală a jumătății inferioare un om în costum de astronaut, în stânga acestuia modulul lunar al misiunii Apollo 11, cel care în 1969 a ajuns pe lună, iar în spațiul din dreapta sus, portretul savantului Hermann Oberth. În zona centrală superioară, este scris pe patru rânduri, textul „H.OBERTH / TEORETICIAN / AL ZBORULUI / INTERPLANETAR”, în partea stângă jos, textul „20 ANI / DE LA / PRIMUL PAS / PE LUNĂ / 21.07.196”. Pe circumferință, între două cercuri concentrice, pe două treimi din partea superioară este scris textul „EXPOZIȚIA FILATELICĂ AEROMFILA '89 1 - 7. IX

1989", iar în partea inferioară „MEDIAȘ SIBIU” (Fig.10.1). Pe reversul medaliei, în zona centrală stânga apare cunoscutul turn al bisericii evanghelice din Sibiu, iar în stânga sus imaginea unui dirijabil de tip Zeppelin deasupra căruia este scris „LZ 127/16.OCT.1929”. Întreaga compoziție dă impresia unei imagini în care Zeppelinul survolează Sibiul trimițându-ne cu gândul la momentul petrecut în anul 1929. În partea centrală dreapta, este scrisă pe cinci rânduri, ruta urmată de celebrul Zeppelin LZ 127 în zborul său balcanic din 1929: „FRIEDRICHSHAFEN – ZEMUN – SOFIA – BUCUREȘTI – BRAȘOV – SIBIU – FRIEDRICHSHAFEN”. La baza desenului bisericii menționate, apare denumirea orașului – SIBIU. Între două cercuri concentrice de pe circumferință, la fel ca pe avers, este scris următorul text: „60 DE ANI DE LA ZBORUL AEROPOȘTAL CU ZEPPELINUL PE RUTA BALCANICĂ” (Fig. 10.2). De observat că „ZEPPELINUL” este scris cu o singură literă „P”, corect fiind „ZEPPELINUL”, cu două litere „PP”.

11. Plachetă din bronz de culoare roșiatică, cu o patină ușor închisă, realizată tot electrolitic, fără urme de rugozitate, datând din anul 1994, cu dimensiunile de 61,4 x 46,5 x 3,3 mm și greutatea de 88,4 grame, unifață, pe aversul căreia, în partea dreaptă apare portretul savantului Oberth, în spațiul din stânga, în poziție oblică, desenul unei rachete cu trei trepte. Ca text, pe marginea de sus este scris „CENTENAR – HERMANN OBERTH / 1894-25-VI-1994”, pe marginea de jos „EXPOZIȚIA FILATELICĂ SIBIU”, iar în centrul zonei inferioare, cunoscutele formule „ $mdv-cdm=0$ și $v_1-v_0=c \ln m_0/m_1$ ”. (Fig. 11.1). Aceste formule matematice stabilite de Oberth, reprezintă ecuația fundamentală a tehnicii rachetelor, prezentată în lucrarea sa “Racheta spre spațiul planetar”, din anul 1923. Imaginea de pe această plachetă reproducere, aproape fidel, imaginea de pe marca poștală de 1 leu, din emisiunea „25 de ani de cosmonautică 1957 – 1982”, apărută în ianuarie 1983.

12. Medalie realizată la Monetăria Statului în anul 2017, când Mediașul a împlinit 750 de ani de la prima atestare documentară. Medalia a fost confecționată din tombac argintat și patinat. Diametrul este de 37 mm, grosimea de 4 mm și greutatea de 32.6 grame. Pe avers apare portretul savantului în stânga acestuia desenul unei rachete și formulele $mdv-cdm=0$ și $v_1-v_0=c \ln m_0/m_1$, iar ca text în partea de sus, arcat este scris „HERMANN OBERTH 1894 – 1989” (Fig.12.1). Pe revers este reproducă clădirea actualului liceu „Stephan Ludwig Roth”, edificiu important al orașului, unde savantul a fost profesor timp de peste 10 ani în perioada interbelică. Imaginea este completată în partea de sus cu textul „750 DE ANI DE LA PRIMA ATESTARE/DOCUMENTARĂ”, apoi în zona din stânga jos, stema actuală a municipiului, iar la baza clădirii denumirea MEDIAȘ (Fig.12.2). Medalia a fost difuzată numai într-un album filatelic realizat de Romfilatelia într-un tiraj de 450 de exemplare numerotate, împreună cu emisiunea de mărci poștale prezentată pe o coliță-bloc nedantelată care reunește cele patru mărci dedicate acestui jubileu.

13. Medalie din tombac eloxat, de culoare argintie, cu o ușoară patină neagră realizată electrolitic, fără asperități sesizabile, din anul 2014, având $D = 50,1$ mm, $G = 3,6$ mm și $M = 48$ g. unde pe avers în zona centrală este portretul lui Hermann Oberth, iar în stânga și dreapta acestuia, milesimele „1894 și 1989”, anii nașterii și morții savantului. Sub portret, în forma unui arc de cerc este scris numele „HERMANN OBERTH”. Pe o bordură circulară cu lățimea de 5 mm, în partea superioară, este scris textul „120 DE ANI DE LA NAȘTERE”, iar în partea inferioară „SIBIU” (Fig.13.1). Pe revers în jumătatea superioară se pot observa milesimele „1894-2014”, dar și logo-ul care marchează aniversarea companiei aeriene române „TAROM / 60 DE ANI”. În jumătatea inferioară se distinge și sigla expoziției „AEROMFILA 2014 / EDIȚIA A XXIX-a / 25-29 iunie 2014”. Pe bordura circulară, mai este scris în partea superioară, textul EXPOZIȚIA FILATELICĂ NAȚIONALĂ, iar pe arcu inferior, denumirea orașului „SIBIU” (Fig.13.2).

Se cunosc câteva exemplare într-o variantă identică realizate din tombac eloxat, de culoare galben auriu, fără patină, lucioasă (Fig.13.1.1 și Fig.13.2.1).

14. Medalie din tombac eloxat, de culoare galben auriu, având $D = 59,9$ mm, $G = 3,3$ mm și $M = 69$ g.,

realizată în anul 2014. Trebuie precizat faptul că aversul medaliei este identic cu cel descris la medalia de la punctul 13, dar la o scară mărită, bordura circulară și portretul prezentând o ușoară asperitate față de restul suprafețelor care sunt lucioase (Fig.14.1). Pe revers se poate citi „CLUBUL / NUMISMATIC / „MIHAI EMINESCU” și acronimele C.M.N. (Cercul Militar Național din București) (Fig.14.2). Preluarea aversului medaliei precedente, pe lângă facilitarea execuției machetei, se poate justifica și prin faptul că savantul Hermann Oberth s-a născut la Sibiu, în anul 1894.

15. Medalie din bronz galben, oxidat parțial electrolytic, procedează care redă o patină cu nuanță întunecată, realizată de către Fundația culturală Bartoc din București, în anul 2019. Caracteristicile medaliei sunt următoarele: D = 59,1 mm, G = 4,2 mm, M = 91 g, având în centrul aversului portretul savantului Oberth, iar în dreapta și stânga acestuia, milisimele „1894” și „1989”. Pe bordura delimitată de două cercuri concentrice, în partea superioară este scris „125 DE ANI DE LA NAȘTEREA PROFESORULUI”, iar în partea inferioară „HERMANN OBERTH” (Fig.15.1). Pe marginea de jos a umărului drept se află două inițiale ale gravorului, dificile de identificat. (Dacă prima inițială pare să fie litera D, a doua se reduce la două linii verticale care ar putea fi sau două litere H, un H sau un N?). Pe revers, în zona centrală superioară este reprodusă coperta originală a cărții lui Oberth „Căile navigației spațiale” publicată în anul 1929 la editura Oldenbourg din München. Pe coperta reprodusă apar „HERMANN OBERTH/ WEGE ZUR RAUM SCHIFFFAHRT/ OLDENBOURG MÜNCHEN UND BERLIN”, iar ca desen, o rachetă în poziție oblică. În partea de jos este reprodusă sigla „AEROMFILA 2019” urmată de textul „SIBIU 23 – 25 IUNIE / EDIȚIA 35”. Pe bordura circulară este scris 90 DE ANI DE LA APARIȚIA LUCRĂRII „CĂILE NAVIGAȚIEI SPAȚIALE” (Fig.15.2). Fundația Culturală Bartoc a oferit această medalie sub denumirea MEDALIA RECUNOȘȚINȚEI „HERMANN OBERTH”.

16. Placheta unifață, din bronz de culoare galbenă cu oxidare electrolytică parțială, având o tentă ușor întunecată, acordată de Fundația Culturală Bartoc sub denumirea de „Trofeul Hermann Oberth Romania” la Campionatul European de Rachetomodelism, organizat de România în anul 2019. Pe aversul plachetei este reprodusă coperta originală a lucrării profesorului Oberth, Căile navigației spațiale, descrisă în detaliu la punctul 14, cu completarea că în colțul din stânga jos mai apare și anul „1929”(Fig.16.1). Dimensiunile plachetei sunt de 58 x 84,5 x 3 mm, iar greutatea este de 118 g. Forma finală a trofeului a fost realizată prin montarea plachetei pe un suport de cristal (cca 191 x 137 x 20 mm), încadrată pe cele trei laturi superioare de textul „CAMPIONATUL / EUROPEAN DE / RACHETOMODELISM”. Sub plachetă, în treimea inferioară, pe o bandă metalică de alamă, este gravat textul „TROFEUL / HERMANN OBERTH / ROMANIA”.

17. Plachetă privată, unifață, din ceramică (pământ roșu de olărit), realizată prin presare, în anul 2019, din inițiativă privată, la fabrica „Teracota” din Mediaș într-un tiraj de 20 de exemplare. Dimensiunile plachetei sunt de 75 x 57 x 4 mm, iar greutatea de 37 g. Pe fața plachetei, în spațiul format din două treimi superioare, dreapta este reprodus portretul lui Oberth, iar în stânga acestuia, desenul unei rachete în poziție oblică, direcționată spre dreapta. În treimea inferioară este scris „HERMANN OBERTH / 1894 - 1989” (Fig.17.1.1). Suprafața aversului poate fi întâlnită în două variante: glazurată cu un email ușor fuzibil de nuanță mai închisă și respectiv, neglazurată, având o nuanță mai deschisă (Fig.17.1.2), fără nicio altă protecție. Se mai poate observa faptul că imaginea acestei plachete, reproduce fidel imaginea, fără textul complementar, a celor două plachete prezentate la pozițiile 5 și 6.

18. Monede locale numite Sibcoin (cu trimitere la „fratele virtual” Bitcoin), realizate de Primăria municipiului Mediaș, în calitate de membru al Consorțiului „Sibiu Capitală Gastronomică europeană în anul 2019”. A fost emis un set de 4 monede, având fiecare câte o valoare nominală de o unitate. Dimensiunile sunt următoarele: D = 35,1 mm, G = 2,6 mm, M = 17 g. Materialul din care sunt executate

aceste monede este un oțel ușor, cele patru piese diferite, fiind diferențiate de nuanța rezultată în urma eloxării: cu crom/nichel având o culoare argintie (Fig.18.1.1 și Fig.18.2.1), cu cupru, având o culoare roșiatică, cu o ușoară tentă înnegrită, imitând o oxidare (Fig.18.1.2 și Fig.18.2.2), eloxată argintiu cu o tentă spre negru (Fig.18.1.3 și Fig.18.2.3), eloxată galben auriu (Fig.18.1.4 și 18.2.4). Ca elemente grafice, pe avers este prezentat profilul spre dreapta al savantului Herman Oberth, având în față cifra 1 ca valoare unitară, sub care este scris cuvântul „SIBCOIN”, iar sub acesta sigla evenimentului „Sibiu capitala gastronomică europeană”, în care se distinge o furculiță cu un mâner de forma unei trompete, iar deasupra o frunză care pare să fie de busuioc sugerând în opinia mea gastronomia cu mirodenii și muzica tradițională. Pe o bordură circulară cu lățimea de 4 mm, marcată de două cercuri concentrice apare în jumătatea superioară numele complet al profesorului, „HERMANN JULIUS OBERTH”, iar în jumătatea inferioară anul nașterii și morții acestuia, „1894 * 1989”. Pe revers, ca elemente grafice se cunosc două variante: pe prima (R1) este reprodusă stema oficială a municipiului Mediaș, iar pe a doua (R2) este prezentată o rachetă în poziție verticală, având în capătul de sus o stea, încadrată în stânga de un Soare, iar în partea dreaptă de o Lună. Sub elementul grafic principal, la ambele variante apare identic logo-ul și textul „SIBIU 2019 / EUROPEAN REGION / OF GASTRONOMY / MEDIAȘ”. Pe bordura similară cu cea de pe avers, în partea de sus este scris cuvântul „ROMANIA”, iar în spațiul a două treimi din zona inferioară, textul „SIBIU – POARTA DE SUD A TRANSILVANIEI”. Macheta după care s-au executat aceste monede a fost stabilită în urma unui concurs, organizat de Primăria municipiului Mediaș, câștigat de medieșeanul Emanuel Guliman. Cu regret trebuie să arăt că la execuție nu s-a ținut cont de macheta prezentată în negativ, astfel că efigia lui Oberth apare realizată în incizie, în loc să fie reliefată. Este o eroare gravă de execuție. Datorită acestei execuții, la prima vedere, figura efigiei este greu de identificat.

Din cele prezentate rezultă că practic există patru monede diferite având culori distincte, fiecare cu câte două subvariante generate de cele două imagini diferite de pe revers. În aceste condiții pot fi întâlnite un număr total de opt monede locale diferite.

19. În data de 18 iunie 2022, la București a avut loc Congresul Federației Filatelice Române, ocazie cu care domnul Alexandru Bartoc, neobositul și longevivul Președinte al Comisiei de aerofilatelie, înființată în anul 1970, a înmănat unor filателиști care s-au remarcat de-a lungul timpului în activitatea comisiei, o medalie deosebită realizată în anul 2020. În acel an s-au aniversat 50 de ani de la înființarea comisiei și totodată 50 de ani de la prima expoziție „Aeromfila”, dar datorită pandemiei nu s-a putut organiza o manifestare adecvată cu public și în prezența mai multor filателиști. Medalia realizată din tombac argintat, are diametrul de 60 mm, grosimea de 4 mm și greutatea de 80 grame. Pe avers, în zona centrală, sub forma unei mărci poștale dantelate este reprodusă o alegorie care sugerează evoluția zborului, fiind prezente un balon într-un voiaj aerian, o aeronavă de mari dimensiuni și o rachetă în momentul lansării ei în spațiu, toate pe un fundal de cer cu câțiva nori. Ca text apar acronimele AFR (Asociația Filателиștilor di România), și „23 APRILIE 1970/COMISIA DE AEROFILATELIE”. Pe treimea inferioară este scris „50 DE ANI DE LA PRIMA / AEROMFILA”. Pe bordura circulară mai este scris „50 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA COMISIEI DE AEROFILATELIE”. Acest text este finalizat în partea de jos cu o floare de colț, regina înălțimilor (Fig. 19.1). Pe avers într-o compoziție foarte complexă și bogată în detalii, inclusiv o execuție de foarte mare finețe pentru o medalie, se remarcă următoarele piese: în zona centrală stânga este reprodus reversul medaliei din anul 2019, dedicată savantului Hermann Oberth, descrisă la poziția 15. Urmează în centru reproducerea parțială a plachetei expoziției filatelice Aeromfila 86, dedicată aniversării a 100 de ani de la nașterea savantului român Henri Coandă. Se poate remarca partea din față a avionului cu reacție din anul 1910 creat de acesta. În zona din dreapta este reprodus un

fragment al unei ilustrate maxime din anul 1989 cu imaginea Zeppelinului LZ-127 survolând Bucureștiul pe deasupra Ateneului român. Se poate vedea și o parte din marca poștală, inclusiv ștampila cu care a fost obliterated. Întreaga compoziție este încadrată în partea de sus cu două rânduri de panouri de expunere utilizate la expozițiile filatelice (4 panouri pe primul rând și 6 pe rândul al doilea). În dreapta sus apare din nou aceeași floare de colț. Pe jumătatea circulară superioară, pe două rânduri este scris textul „MULȚUMIM PENTRU PROMOVAREA FILATELIEI/COMISIEI ȘI CELOR 20 DE GRUPE AEROFILATELICE” În partea de jos, orizontal este scris AEROMILA 2020/EDIȚIA 36/BUCUREȘTI. Pe zona circulară de jos apare data aniversară de înființare a comisiei „23 APRILIE 2020”. Cele două zone scise pe bordură sunt separate în dreapta și stânga de câte 8 puncte reliefate. Mai trebuie să menționez în stânga jos inițialele FCB ale Fundației Culturale Bartoc, inițiativa realizării acestei medalii deosebite (Fig. 19.2).

S-au realizat medalii identice confecționate din bronz.

Câteva concluzii:

Piese românești de medalistică și numismatică dedicate savantului Hermann Oberth și cunoscute până în prezent sunt în număr de 30 de piese, din care 22 sunt medalii, iar 8 sunt plachete, toate fiind realizate între anii 1981 – 2020. Am constata că un număr de 19 piese au fost realizate cu ocazia unor evenimente filatelice, 3 piese fiind realizate cu alte ocazii, în timp ce 8 bucăți sunt monede locale. Cele mai multe piese au apărut în anul 2019, când s-au aniversat 125 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth și 90 de ani de la apariția lucrării „Căile navigației spațiale”, considerată „Biblia astronauticii”.

Fără să greșesc, consider că toate medaliiile și plachetele menționate în acest articol pot fi incluse în patrimoniul medalistic românesc și că unele dintre acestea chiar reprezintă considerabile valori în domeniul numismatic.

I.MEDALII, PLACHETE ȘI MONEDE LOCALE ROMÂNEȘTI

Fig.1.1

Fig.2.1

Fig.2.2

Fig.3.1

Fig.3.2

Fig.4.1

Fig.4.2

Fig.5.1

Fig.5.2

Fig.6.1

Fig.7.1

Fig.7.2

Fig.8.1

Fig.9.1

Fig.9.2

Fig.9.1.1

Fig.9.2.1

Fig.9.1.2

Fig.9.2.2

Fig.10.1

Fig.10.2

Fig.11.1

Fig.12.1

Fig.12.2

Fig.13.1

Fig.13.2

Fig.13.1.1

Fig.13.2.1

Fig.14.1

Fig.14.2

Fig.15.1

Fig.15.2

Fig.16.1

Fig.17.1

Fig.17.1.1

Fig.18.1.1

Fig.18.2.1

Fig.18.1.2

Fig.18.2.2

Fig.18.1.3

Fig.18.2.3

Fig.18.1.4

Fig.18.2.4

Fig.19.1

Fig.19.2

II. MEDALII, PLACHETE ȘI MONEDE DEDICATE LUI HERMANN OBERTH, APĂRUTE ÎN ALTE ȚĂRI.

Și în acest capitol referitor la piesele de medalistică dedicate lui Hermann Oberth, apărute în alte țări, am preferat să respect în prezentare principiul cronologiei de apariție a acestora. Excepție fac numai medaliile la care nu am dispus de informații privind anul lor de apariție.

1. Prima medalie dedicată savantului Hermann Oberth a apărut în anul 1950 în Germania, la Stuttgart, fiind decernată până în anul 1968, de către Societatea pentru Cercetarea Spațială, unor personalități remarcate pentru merite deosebite în astronautica științifică și tehnologia rachetelor. Pe avers, în centru apare desenul unei nave spațiale, apoi ca text în partea semicirculară superioară „HERMANN-OBERTH – MEDAILLE”, iar în partea inferioară, pe două rânduri, „FÜR VERDIENSTE/UM DIE WELTRAUMFAHRT”. Traducerea textului este „Medalia Hermann Oberth pentru merite în zborul spațial” (Fig.1.1). Pe revers întâlnim, pe mai multe rânduri orizontale, textul german „GESSELLSCHAFT/FÜR WELTRAUM FORSCHUNG EV/STUTTGART/1950” (Fig.1.2), în traducere „Societatea pentru Cercetarea Spațială/Stuttgart/1950”. Pe partea de sus, se află o toartă mică ce presupune că medalia era acordată cu o panglică. Din păcate, această medalie am întâlnit-o numai reproducută în fotografii și nu am putut afla informații legate de material, greutate, diametru, grosime, tiraj, etc.

2. Medalie de argint din anul 1969, dedicată de Wernher von Braun savantului Hermann Oberth. Diametrul medaliei este de 40,4 mm, grosimea de 2 mm și greutatea de 27,6 grame. Pe avers este efigia savantului cu privirea spre stânga. În dreapta, lângă guler se află o semnătură neidentificată „OB” (Fig.2.1). Pe revers, pe opt rânduri apare următorul text: MONDLADUNG: „...HÖHEPUNKT/ZU DEM HERMANN/OBERTH DIE GRUND-/LAGEN UND VORAUS-/SETZUNGEN SCHUF”/WERNHER VON BRAUN/1969 (Fig.2.2). Traducerea acestui text este următoarea: „Aselenizarea...este punctul culminant pentru care Hermann Oberth a creat baza și premisele acesteia”, Wernher von Braun. Pe cant este poansonat CBN 1000, acronimele de la Carl Balmberger, Nürnberg, iar 1000 reprezintă conținutul de argint fin. Balmberger a fost o monetărie din Germania, care astăzi nu mai există.

3. Medalie de bronz, apărută în anul 1969, având diametrul de 38,8 mm, grosimea 2,7 mm și greutatea de 24,4 grame, având marginea striată. Pe aversul medaliei sunt prezentate efiile lui Wernher von Braun, Willi Ley și Hermann Oberth. În partea superioară, semicircular se află inscripția „PIONEERS OF SPACE AND ROCKETRY” (Pionieri ai zborurilor cosmice și tehnicii rachetelor) (Fig.3.1). Acești pionieri sunt printre cei care au contribuit la dezvoltarea în teorie și practică a tehnicii rachetelor. Dacă despre Oberth și Braun se cunosc multe informații, despre Willi Ley trebuie spus că el este un adevărat cronicar al dezvoltării timpurii a zborurilor cosmice. Cartea sa „Călătoria în spațiul cosmic” apărută la Viena în anul 1949 stă mărturie în acest sens. Pe reversul medaliei este înfățișată racheta Saturn precum și norul de gaze format la lansarea acesteia. Sus se vede inscripția semicirculară „FIRST MOON LANDING”, iar în partea de jos „JULY 20, 1969” (Prima aselenizare, 20 iulie 1969), (Fig.3.2). Contribuția celor trei la acest succes este datorată realizărilor lor deosebite de pe parcursul întregii lor vieți. Medalia a fost promovată în anul 1969 la Congresul Național Germano-American, fiind emisă de către Monetăria Franklin din SUA. Există informații că la acel eveniment, versiunea de bronz a medaliei s-a vândut cu 3,50 \$.

4. Medalia prezentată anterior (la poz.3) există realizată și în versiunea din argint având diametrul de 38,8 mm, grosimea de 2,73 mm și greutatea de 26,6 grame. Pe cant este marcat materialul (Ag), cu mențiunea Sterling-70P. Imaginile aversului și reversului sunt absolut identice cu cele ale variantei din bronz (Fig.4.1 și Fig.4.2).

5. Medalie de argint din anul 1969 ocazionată de a 75-a aniversare a zilei de naștere a lui Hermann Oberth. Medalia de argint, puritate 900, are diametrul de 35 mm, grosimea de 2 mm și greutatea de

(Fig.5.1), iar pe revers este prezentată o rachetă deasupra unei semiluni. Inscripția marginală circulară are următorul text: „DEM VATER DER WELTRAUMFAHRT – ZUM 75. GEBURTSTAG – 25. JUNI 1969. (Părintelui zborului spațial, la a 75-a aniversare a zilei de naștere - 25 iunie 1969). Deasupra ultimului punct de jos apare numărul 900 precizare ce indică conținutul de argint al materialului (Fig.5.2). Pe lângă varianta din argint au fost executate și variante din aur cu diametre și greutatea diferite, după cum urmează: a) diametru de 22.5 mm și greutatea de cca 8 grame, b) diametru de 35 mm și greutatea de 20 grame și c) diametru de 35 mm și greutatea de 30 grame. Medaliile au fost confecționate de firma Gerd Fiedler din Wuppertal (Germania), în colaborare cu Societatea Hermann Oberth.

6. În anul 1970, Societatea Hermann Oberth a instituit „Medalia de onoare Hermann Oberth” realizată din aur de puritate 900, având diametrul de 35 mm și greutatea de 18 grame. Pe avers apare portretul savantului cu privirea spre dreapta, sub care este scris Hermann Oberth (Fig.6.1), iar pe revers pagina de titlu a cărții „HERMANN OBERTH / RACHETA SPRE SPAȚIUL PLANETAR”. În partea inferioară mai este reprodușă semnătura în facsimil a lui Oberth și numărul 900. Pe margine este inscripționat circular textul „DEM FÖRDERER DER WELTRAUMFAHRT” (Celor care promovează zborurile cosmice) (Fig.6.2). Medalia a fost oferită în două variante: montată într-o montură cu un inel prin care a fost trecută o panglică tricoloră galben/roșu/negru, culorile tradiționale ale drapelului german sau într-o casetă originală, pe care se află o etichetă a firmei RETTENMAIER METALLVAREN 7070 SCHWÄBISCH GMÜND. Probabil că variantele au apărut în decursul timpului. Într-o imagine din anul 1970, medalia apare în varianta cu panglică, iar într-o altă imagine din anul 2012, aceeași medalie este prezentată într-o casetă, fără montura cu inel și panglică. De-a lungul timpului, această medalie a fost decernată unor personalități deosebite remarcate în cercetare, industrie, politică, publicistică, unor astronauți, etc. La festivitățile oficiale posesorii acestei medalii, poartă de obicei o insignă (pinul), care este din argint, cu email verde, având un ac lung de prindere. Imaginea insignei reproduce logo-ul Societății Hermann Oberth.

7. Medalie gen decorație realizată la Feucht (Germania) în anul 1972 cu ocazia unei sărbători populare tradiționale „Ziua drumeției”. Medalia are o formă atipică, fiind practic o placă eliptică verticală a cărei părți inferioare este secționată. Este de culoare argintie și o patină cu tentă neagră. De la dreapta la stânga această placă este subtraversată de o rachetă dintr-un material (probabil alamă) de culoare galben auriu. Pe marginea de sus are o tortiță de formă trapezoidală de unde, prin intermediul a două inele metalice de dimensiuni diferite și a unei benzi de mătase bicoloră verde/galben, având lățimea de 3,2 mm, medalia este legată de o baretă metalică dreptunghiulară de 38,4 x 16,25 x 1,50 mm. Baretă, în partea sa inferioară are practicată o fantă de 29,7 x 1,9 mm prin care trece panglica bicoloră menționată. Pe aversul medaliei este portretul savantului văzut din față, deasupra căruia curbat este scris textul „VATER DER RAUMFAHRT” (Părintele zborului spațial), iar pe latura inferioară, „PROF. H. OBERTH”. Pe baretă metalică apare pe două rânduri următorul text: „I.(Erste) INT.(Intenational) WANDERTAG / W.F. FEUCHT 1972” (Prima zi internațională a drumeției / Prietenii drumeției Feucht 1972), (Fig.7.1). Inițialele W.F. vin de la denumirea unei asociații sportive „Wanderfreunde Feucht”, care acum nu mai există. Baretă este prevăzută în spate cu un ac de prindere și fixare a medaliei. Denumirea asociației – „Prietenii Drumeției” – sugerează că participarea era deschisă oricărui doritor. Asociații similare există în multe localități din Germania și Austria. Pe reversul medaliei, de culoare aurie, apare inscripționat G. BREHMER / NÜRNBERG. Câteva dimensiuni sunt următoarele: Lungimea medaliei, inclusiv tortița, este de 43,2 mm, grosimea de 1,7 mm, greutatea întregului ansamblu este de 34 grame, lungimea rachetei, de 69,7 mm, iar lungimea întregului ansamblu, de 97 mm.

8. Medalie jubiliară de argint emisă în anul 1974, dedicată aniversării a 80 de ani de la nașterea lui

Oberth. Caracteristicile medaliei sunt: diametrul de 35,2 mm, grosimea de 2,32 mm și greutatea de 19,81 grame. Pe avers este efigia savantului cu profilul din dreapta sub care este scris HERMANN OBERTH (Fig.8.1). Pe revers s-a modelat cifra 80, o ramură de măslin și coperta primei cărți scrise de Oberth- „Die Rakete zu den Planetenräumen”, apărută în anul 1923 la editura Oldenbourg din München. Pe conturul circular, în partea superioară este inscripționat textul „HOG CONGRESS SALZBURG” (Congresul Societății științifice Hermann Oberth Salzburg, HOG fiind acronimele „Hermann Oberth Gesellschaft”), iar în partea inferioară „DEM VATER DER RAUMFAHRT 25.6.1974” (Părintelui zborului spațial 25.6.1974, data corespunzând cu ziua de naștere a savantului), precum și numărul 1000 (Fig.8.2). Pe cant este inscripționat numărul 149.

9. O altă medalie de argint a fost realizată tot în anul 1974, la Feucht, pentru a marca 80 de ani de viață a cetățeanului de onoare al localității, Hermann Oberth. Diametrul medaliei este de 33,7 mm, grosimea 2 mm, iar greutatea 16,03 grame. Pe avers, zona centrală este ocupată de portretul savantului, pe marginea semicirculară superioară fiind scris „PROFESSOR HERMANN OBERTH”, iar în partea inferioară, „25.JUNI 1894 – 80 JAHRE” (Fig.9.1). Pe revers, în centru este desenul cunoscutului motor conic inventat de Oberth, iar pe laturile superioare exterioare ale desenului textul „OBERTH 'SCHE / KEGELDÜSE”. Pe marginea de sub bordura circulară este inscripționat următorul text: „DEM EHRENBÜRGER / DER MARKTGEMEINDE FEUCHT” (Cetățeanului de onoare al localității Targ Feucht), (Fig.9.2). Pe cant apare inscripția B.H.Mayer Pforzheim 1000.

10. Medalie din bronz, realizată la Albertshofen (Germania), în anul 1975, cu ocazia zilei populare internaționale a drumeției. Diametrul medaliei este de 44,7 mm, grosimea de 1,6 mm, iar greutatea de 35,66 grame. Pe aversul medaliei, în centru, color, pe fundalul unui planiglob și a unei rachete în poziție verticală se află portretul astronautului american ALAN B. SHEPARD. Pe marginea circulară este scris „PIONIERE DER RAUMFAHRT / PROF. HERMANN OBERTH u PROF. W. BRAUN” (Pionieri ai zborului spațial). Imaginea multicoloră a aversului este protejată cu un email epoxidic (Fig. 10.1). Reversul medaliei este cuprat electrolitic cu tentă roșiatică, ușor înnegrită, prezentând un aspect granular omogen. Medalia este prevăzută în partea de sus cu o toartă, completată de o bareta de metal, argintie, patinată în negru, de formă dreptunghiulară, cu dimensiunile de 40 x 24 x 1,5 mm, având colțurile superioare tăiate, iar la colțurile inferioare are practicate două perforaturi de care este legat un lăntșor metalic de culoare galbenă, format din 20 de inele din alamă. De acest lăntșor, prin intermediul unui inel este legată medalia propriu zisă. Pe bareta metalică, pe laturile superioare ale unui spațiu în formă de triunghi este scris textul „I.(Erste) INT.(International) VOLKSWANDERTAG / ALBERTSHOFEN” (Prima zi internațională a drumeției), în centru anul „1975” sub care este reprodusă stema localității germane Albertshofen. Bareta servește și la fixarea și susținerea medaliei, având în spate un ac de prindere.

În opinia mea, consider că este de apreciat ideea de a marca „Ziua drumeției” de către unii organizatori precum cei din anii 1972 (vezi poziția 7) și 1975 (vezi poziția 10), prin alegerea ca simbol a evenimentului, imaginea și numele unor pionieri ai zborului spațial. Se poate avansa și ideea că probabil acești organizatori au considerat „drumeția” ca pe o activitate în care se poate include și „drumul spre stele” deschis de Hermann Oberth.

11. Medalie de argint apărută în anul 1979 la Essen (Germania), cu ocazia simpozionului germano-american a zborurilor cosmice organizat în iunie-iulie 1979. Diametrul medaliei este de 35,3 mm, grosimea de 1,8 mm, iar greutatea de 15 grame. Pe avers, în câmpul central este portretul lui Oberth din profil, spre dreapta, sub care se află o banderolă cu inscripția HERMANN OBERTH. Sub aceasta se află emblema societății Hermann Oberth între milisimele 1894 și 1979. Sub emblema menționată se află literele MR, inițialele numelui creatorului acestei medalii. Deasupra anului 1894, este scris 1000 IC

Intercoin), indicație privind conținutul în argint fin al medaliei. În stânga capului se observă traiectoria unei rachete cu o parașută în curs de aterizare pe partea descrescătoare, peste ursul berlinez sub care este scris „1929” și respectiv „Berlin”. În partea dreaptă a capului se află Luna și Terra legate printr-o traiectorie de zbor deasupra inscripționării „1969” (anul primei aselenizări) și respectiv „MOON” (Luna). În stânga punctului de intersecție a traiectoriei de zbor se află secera lunară și o stea în șase colțuri. În dreapta aceluiași punct se află prezentată miniatural o planetă cu un inel. Totul este încadrat în partea de sus de un semicerc format din 18 stele cu șase colțuri. Pe manșeta circulară exterioară este textul „DEUTSCH – AMERICANISCHE / RAUMFAHRT – SYMPOSIUM – JUNI – JULI – ESSEN – 1979” (Fig.11.1). Pe reversul medaliei, în centru este un vultur cu o ramură în gheare și lângă acesta un sistem de transport spațial (STS) în faza de decolare. Tot ansamblul descris se află deasupra unei benzi inscripționate cu „10 JAHRE APOLLO 11” (10 ani Apollo 11). Deasupra vulturului, între milesimele 1969 și 1979 se observă un glob pământesc, acoperit de nori. Sub banda inscripționată, într-o prezentare liniară de la stânga la dreapta se observă un astronaut, vehiculul lunar în deplasare, modulul lunar aselenizat și un al doilea astronaut cu steagul american. În partea inferioară, cu caractere mai mici este scris „FIRST MOON LANDING” (Prima aselenizare pe Lună). În dreapta se află din nou inițiale MR ale autorului. Deasupra întregului ansamblu, într-un semicerc, cu intermitențe, sunt amplasate 17 stele cu șase colțuri. Inscripția marginală circulară are următorul text: „1961 – MERCURY – GEMINI – APOLLO – SOJUS / SKYLAB – SPACE SHUTTLE – 1981” (Fig.11.2). Acest text se referă la misiuni spațiale anterioare anului 1979, dar și pentru misiuni viitoare până în anul 1981. Referitor la inițialele MR ale numelui autorului, conform lui Ferdinand Dahl, autor al unor articole dedicate medaliei cu subiect de astronautică, se consideră că acestea pot fi atribuite lui M. Rebenburg din Wuppertal care a lucrat pentru mai multe firme specializate în executarea unor medalii.

12. Medalie de bronz apărută în anul 1979, la aniversarea a 85 de ani de viață a profesorului Oberth. Medalia are un diametru de 40 mm, o grosime de cca 1,5 mm și o greutate de 19,98 grame. Pe avers este profilul savantului cu privirea spre stânga sub care este scris „85 JAHRE” (85 de ani), (Fig.12.1). Această efigie a savantului este asemănătoare cu cea de pe medalia prezentată la poziția 2. Pe revers, pe șase rânduri apare următorul text „*Prof. H. Oberth: / Es ist aber auf der Welt nichts unmöglich, man muß nur die Mittel entdecken, mit denen es sich durchführen läßt... / 1929*” (Prof. Hermann Oberth: În lume, nimic nu este imposibil, trebuie doar să fie descoperite mijloacele necesare pentru realizarea acestuia) (fig.12.2).

13. Medalie din argint fin, difuzată de firma germană Deutscher-Buchdienst, având diametrul de 40 mm, grosimea de 2,5 mm cu o bordură circulară înălțată pe ambele părți și greutatea de 25 de grame. Pe avers este reprodus un portret cu ochelari al savantului, încadrat de textul circular „VATER DER WELTRAUMFAHRT / PROF. DR. H.C. HERMANN OBERTH” (Părintele zborului spațial / Profesor Doctor Honoris Causa Hermann Oberth) (Fig.13.1). Pe revers apare o parte din globul pământesc (zonă nelustruită pe medalie), cu o rachetă în poziție verticală, gata de start și o traiectorie cosmică care înconjoară un corp ceresc, probabil Luna după care traseul indică revenirea pe Pământ. Textul de pe marginea circulară care încadrează întregul desen este următorul: „ERSTER ENTWURF 1917 / PER ASPERA AD ASTRA” (Primul proiect 1917 / Pe căi anevoioase se ajunge la stele). Pe revers, în partea de jos mai apare și numărul 999 care ne arată calitatea materialului.(Fig.13.2). Se impun câteva precizări. Autorii medaliei consideră anul 1917 un an de referință în activitatea lui Hermann Oberth. Într-adevăr, conform lui Hans Barth, biograful oficial al savantului, în acel an, în lazaretul de rezervă din Sighișoara, unde Oberth fusese repartizat ca sergent sanitar, acesta a proiectat prima rachetă de distanță din lume, utilizând drept combustibili alcoolul și oxigenul lichid. Expresia care mai apare în text și care cu alte

(cuvinte vrea să spună că drumul spre o reușită (inclusiv de a ajunge la stele) este presărat cu greutate, este o expresie în latină, întâlnită în versetul 437 al tragediei „Hercule furios”, de Seneca.

Inițiatorii acestei medalii au realizat și o variantă confecționată din aur 999,9, cu diametrul de 24 mm și greutatea de cca 7 grame.

14. Prima și *UNICA MONEDĂ* din lume, cu valoare nominală, dedicată lui Hermann Oberth a fost emisă în anul 1993 în Regatul TONGA, un arhipelag din Oceanul Pacific. Moneda este din argint 925, având diametrul de 38,61 mm, grosimea de 3 mm, cu bordura ridicată pe ambele părți și greutatea de 31,47 grame. Aversul monedei prezintă capul lui Hermann Oberth, cu privirea spre stânga. În spațiul din stânga se observă o rachetă mică și una mare lângă care se află siluetele a trei persoane. Scrisul marginal în partea de sus este „HERMANN OBERTH 1894 – 1989”, iar în partea de jos, „ONE PA ' ANGA”. Sub bordura circulară, pe ambele fețe, este evidențiat un contur al unui cerc format din mai multe puncte mărunte (Fig.14.1). Pe revers, în centru este reproducă stema Regatului Tonga, sus, pe manșeta circulară denumirea statului „KINGDOM OF TONGA”, iar în partea de jos, anul 1983 (Fig.14.2). Cantul monedei este zimțat. Unele surse indică faptul că această monedă a fost realizată la Monetăria Valcambi SA din Balerna (Elveția). După părerea mea, desenul de pe avers este un fragment inspirat de o fotografie din anul 1930 unde Oberth apare lângă racheta sa UFA alături de mai mulți discipoli și colaboratori. Este adevărat că în poza menționată nu apar două rachete. Se pare că silueta de lângă racheta mică este Oberth, în spatele lui studentul Wernher von Braun, iar în stânga Rudolf Nebel. Referitor la anul de apariție a monedei – 1983 – se poate considera că aceasta a fost inițiată pentru a aniversa 70 de ani de la susținerea de către Hermann Oberth a lucrării sale de diplomă la Universitatea din Cluj, în anul 1923, lucrare prin care a prezentat principiile și bazele tehnicii rachetelor. În Germania, în anul 1994, cu ocazia centenarului nașterii lui Hermann Oberth cu această monedă a fost realizată o piesă pentru care nu există un termen adecvat în limba română și pe care eu o voi numi piesă filatelico-numismatică, (numită în germană numisbrief), formată dintr-un plic special, francat corespunzător și obliterat cu o ștampilă comemorativă aplicată la Feucht în data de 25.06.1994 și la care este înglobată și moneda respectivă. Asemenea piese sunt tot mai frecvente în unele țări, mai ales din motive comerciale. Cred că din punct de vedere filatelico-poștal sunt discutabile.

15. În anul 1989 a fost realizată o medalie dedicată unei conferințe organizate la Salzburg (Austria), având ca temă comemorarea a 20 de ani de la prima aselenizare, din anul 1969. Medalia este din argint 800, având diametrul de 30 mm, grosimea de 2 mm și greutatea de 17,7 grame. Pe aversul medaliei apar portretele lui Hermann Oberth și Wernher von Braun, deasupra cărora, în arc de cerc este scris „20 JAHRE I.(erste) MONDLANDUG” (20 de ani de la prima aselenizare), iar în partea de jos, milésimele „1969 – 1989” (Fig.15.1). Pe revers, pe șase rânduri apare textul: „XXXVIII / RAUMFAHRT / KONGRESS DER / HERMANN- OBERTH / GESELLSCHAFT E.V. / SALZBURG” (Al 38-lea congres al societății Hermann Oberth, dedicat zborului spațial). În partea de jos este reproducă cunoscuta emblemă a societății, cu racheta în fața globului pământesc, (Fig.15.2). Și cu această ocazie a fost realizată o piesă filatelico-numismatică formată dintr-un plic special cu imaginea lansării rachetei Saturn V, portretele celor doi oameni de știință Hermann Oberth și Wernher von Braun, o francatură germană de două mărci poștale obliterate în 14. 06. 1989 cu o ștampilă având data variabilă, utilizată în aceea perioadă la Muzeul Hermann Oberth din Feucht, dar și o francatură austriacă obliterată cu o ștampilă specială aplicată la Salzburg în data de 23.06.1989. La toate acestea într-un spațiu special, de formă rotundă se află aranjată și medalia descrisă deja. Este o piesă foarte complicată, cu francaturi și oblitterări din două țări. Personal nu agreez asemenea piese, dar nu este aici locul să-mi prezint comentariile și punctul meu de vedere.

16. Medalie comemorativă oficială realizată în anul 1994 pentru a aniversa 100 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth. Creatorul medaliei a fost Bern Henze din Nürnberg, iar editor Sparkasse din Feucht. Medalia a fost realizată în două variante: din argint fin 999 și din aur fin 999. Dimensiunile pentru medalia de argint sunt: diametrul 35,2 mm, grosimea de 2 mm, cu o bordură ridicată pe ambele fețe, iar greutatea de 14,7 grame. Calitatea execuției este lustru oglindă, patinat manual. Dimensiunile variantei din aur sunt: diametrul 35 mm, grosimea 2 mm, iar greutatea 15 grame. Pe aversul medaliei este prezent în zona din dreapta sus portretul savantului, sub care este reprodusă semnătura acestuia în facsimil (H.Oberth), iar dedesubt, milesimele 1894 – 1989. În jumătatea din stânga este o rachetă în poziție verticală, iar în stânga ei textul „MODELL B – 1923” Pe laturile din stânga și dreapta, semicircular mai este scris „HERMANN OBERTH” și respectiv „VATER DER RAUMFAHRT” (Părintele zborului spațial), (Fig.16.1). Pe reversul medaliei este reprodus ansamblul de clădiri ale castelului Pfinzing din Feucht în care este găzduit începând cu anul 1971, Muzeul Hermann Oberth. În zona din centru stânga este prezentă cunoscuta emblemă a muzeului, cu desenul motorului conic. În partea de sus, ca un arc de cerc, este scris „MUSEUM – PFINZINGSCHLOSS” (Muzeu – castelul Pfinzing), iar în partea de jos, „MARKT FEUCHT” (Orașul Târg Feucht), (Fig.16.2).

17. Medalie realizată în anul 1995 de către Muzeul german din München într-un tiraj de 5000 de exemplare. Medalia este realizată din argint fin 999, calitatea execuției fiind lustru oglindă, având diametrul de 40 mm, grosimea de 2 mm, cu bordură ridicată pe ambele fețe și greutatea de 20 grame. Pe aversul medaliei apare capul lui Oberth privind spre stânga. Urmează desenul unei secțiuni printr-o rachetă în două trepte, model B. Inscripția marginală din acea parte este „GROSSRACHETE 1923”, iar în partea dreaptă jos „HERMANN OBERTH” (Fig.17.1). Reversul medaliei prezintă în centru un vultur cu doi lei bavarezi încoronați care susțin un scut cu stemă. Pe scutul cu stema se află și însemnele muzeului german: bufnița ca simbol al științei și roata dințată ca simbol al tehnicii. Ambii lei bavarezi și vulturul imperial reamintesc că Regatul Bavariei și Imperiul German au fost protectorii Muzeului german la înființarea sa. În partea de sus, spre margine este scris „DEUTSCHES MUSEUM”, iar în partea de jos „MÜNCHEN” (Muzeul german München), (Fig.17.2). Medalia a fost executată de către Societatea Comercială de Monede GmbH (MDM) Braunschweig în baza unui contract cu muzeul din München în cadrul proiectului Emisiuni de medalii „Cei mai mari descoperitori germani. Ediție oficială a muzeului”

18. Medalie de argint dedicată unor personalități cărora în decursul timpului le-a fost acordat titlul de Cetățean de onoare a orașului Feucht (Germania). Anul de apariție nu a putut fi identificat. Medalia are diametrul de 35,3 mm, grosimea de 2,02 mm, greutatea de 14,94 grame. Cantul este lustruit, pe el apărând numărul 1000, ca indicație legată de material. Pe aversul medaliei, de la stânga la dreapta, apar portretele lui H.(Hermann) OBERTH, G.(Georg) HOFFMANN și F.(Friedrich) STOER. În partea de sus, pe trei rânduri arcuite, apare textul: „EHRENBÜRGER / DER MARKTGEMEINDE / FEUCHT” (Cetățeni de onoare/ai localității târg / Feucht) (Fig.18.1). Legat de personalitățile care apar pe medalie, precizez că H. Oberth a primit titlul de Cetățean de onoare la 3 iunie 1959, G. Hoffmann, ca fost primar al localității având un aport deosebit la introducerea iluminatului electric, a primit titlul la 11.01.1933, iar lui F. Stoer, creatorul stemei localității Feucht, i s-a acordat titlul respectiv la 24.05.1933. Pe revers apar o clădire reprezentativă, cu o arhitectură specific locală, desenul motorului conic creat de H. Oberth și stema localității, expertizată de F. Stoer. Pe semicercul marginal inferior este scris textul „MARKT GEMEINDE FEUCHT” (Fig.18.2). Se pare că aceasta ar fi prima medalie realizată la Feucht, dedicată lui Hermann Oberth și celorlalte personalități. Din unele informații anul ei de apariție este 1974 sau 1975.

19. O medalie mai puțin cunoscută a apărut relativ recent pe site-ul de licitații ebay.de și unde au fost prezentate foarte puține informații, este confecționată din argint, având diametrul de 40,8 mm. Date

privind anul realizării și cu ce prilej nu au putut fi identificate. Pe avers apare portretul savantului, sub care, arcuit, pe marginea inferioară, este scris numele „HERMANN OBERTH” (Fig.19.1). Pe revers, sub genericul „WELTRAUMFAHRT”, la mijloc apare desenul unei rachete în poziție verticală, iar pe patru rânduri orizontale, textul: „DAS IST DAS ZIEL:/DEM LEBENJEDEN PLAZ/ZU EROBERN AUF DEM ES/BESTEHEN UND WEITER/WACHSEN KANN. / Hermann Oberth” (*Scopul vieții este acesta: de a cuceri pentru viață orice loc unde ea poate exista și se poate dezvolta în continuare. Hermann Oberth*) (Fig.19.2).

20. O medalie privată, confecționată din argint, având diametrul de 43,5 mm, grosimea de 1,86 mm, iar greutatea de 29,92 grame a fost emisă în Germania de către DGLR (Deutsche Gesellschaft für Luft und Raumfahrt / Societatea Aerospațială Germană). Pe ambele fețe sunt ilustrate în total cele 11 logouri ale misiunilor cu echipaj uman, începând cu Apollo 7 (din anul 1968) și încheind cu Apollo 17 (din anul 1972), la care se mai adaugă și emblema DGLR. Pe avers apare și textul bilingv, în engleză și germană „THE FLIGHT TO THE MOON / DER FLUG ZUM MOND”, iar în partea de jos „FOR THE APOLLO MISSION”(Fig.20.1). Pe revers apare numele unor precursori ai rachetelor de astăzi: „HERMANN GANSWINDT / BERLIN 1891”, „ROBERT GODDARD / START - USA - 1926”, „WERNHER von BRAUN / A-4 BIS SATURN V” și „H.OBERTH - R.NEBEL / RAKETENPIONIERE” (Fig.20.2). La prezentarea acestei medalii am fost ajutat de domnul Florin Patapie-Raicu care a făcut mai multe comentarii. În ceea ce privește apariția acestei medalii, anul 1972 nu poate fi acceptat deoarece ultima misiune Apollo 17, a avut loc în perioada 7 - 19 decembrie 1972. Apoi, un desen recto-verso atât de complex și bogat în detalii necesită pentru realizarea lui o perioadă apreciabilă de timp pentru orice gravor. Se pare că a fost creată în mod cert cu ajutorul unui calculator performant, tehnologie care a început să apară abia în jurul anului 2000. Mai trebuie făcută o precizare și anume că dacă pe această medalie există un text bilingv, cu siguranță medalia a fost confecționată în Germania. În SUA nu apar decât medalii cu text exclusiv în limba engleză.

21. După finalizarea acestui text, întâmplător am găsit o medalie pe care apare și Hermann Oberth. Este o medalie apărută în martie 1970 la Zürich, în Elveția cu ocazia primei expoziții internaționale de astrofilatelie organizată în această țară. Pe avers sunt reproduse portretele pionierilor zborului spațial, Eduard Goddard, Hermann Oberth, Wernher von Braun și Konstantin Țiolkovski și pe mai multe rânduri textul: „PIONIERS/DER WELTRAUM / FAHRT - GODDARD / OBERTH - BRAUN/ZIOLKOWSKI” (Fig.21.1). Pe revers, în partea stângă se observă o sferă care poate sugera simbolul Lunii sau a unei planete, apoi o rachetă în poziție verticală pe o rampă de lansare, iar în spațiul din dreapta un text scris pe mai multe rânduri, după cum urmează: „ERSTE SCHWEIZER / UND / INTERNATIONALE / WELTRAUM / BRIEFMARKEN / AUSSTELLUNG / ZÜRICH / WERABA / 7-8 III 70” (Fig.21.2). Nu am reușit să găsesc nicio informație privind natura materialului, dimensiunile și greutatea acestei medalii. După imaginea reprodusă se pare că medalia este confecționată din argint.

Câteva concluzii:

În străinătate, prima medalie dedicată lui Hermann Oberth a apărut în anul 1950, la Stuttgart, în Germania. Numărul total al pieselor pe care le-am identificat, fără a include și variantele existente din punct de vedere al materialului, este de 21. Dintre acestea, cele mai multe au fost realizate în Germania (16 buc.), cu realizări similare adăugându-se și SUA (2 buc.), Austria (1 buc.), Elveția (1 buc) și Regatul Tonga (1 buc.). Printre evenimentele cele mai frecvente care au prilejuit realizarea unor medalii au fost în primul rând mai multe aniversări ale zilei de naștere a savantului, aselenizarea din 1969 și altele. Mai trebuie precizat că din toate piesele studiate, numai una singură face parte din categoria monedelor, având valoare nominală cu putere de circulație în statul emitent - Regatul Tonga din Oceanul Pacific.

Toate celelalte piese sunt medalii.

În încheiere vreau să adresez mulțumiri celor care m-au ajutat în realizarea acestui demers și anume domnilor Augustin Crucean și Florin Patapie-Raicu, precum și domnului Cosmin Bergean, cel care a realizat majoritatea imaginilor reproduse în acest articol.

Bibliografie :

- Barth, Hans - *Hermann Oberth – Titanul navigației spațiale*, Ed. Kriterion, București, 1975.
- Mălinaș, Constantin - *Medalia ca document de bibliotecă*, Asociația Română pentru Ex Libris, Oradea, 2007.
- Zavidei, Th.F. - *Medalistică filatelică*, 1993.
- *** - Catalogul expoziției „*Portretul în medalistică*”, București, 1998.
- Barth, Hans - Hermann Oberth „*Vater der Raumfahrt*”, Ed. Behtle, München, 1991.
- Dahl, Ferdinand *Eine Medaille und eine Plakette auf Hermann Oberth*, în revista germană „Münzen & Sammeln” Nr. 10/2007.
- Dahl, Ferdinand *Medaillen zu Raumfahrtkongressen aus Anlaß der ersten Mondlandung*, în revista germană „Münzen & Sammeln” Nr.2/2008.
- Dahl, Ferdinand *Eine Münze und Weitere Medaillen auf Hermann Oberth*, în revista germană „Münzen & Sammeln” Nr.11/2008.
- *** , *Statele lumii*, Ed. Casa, Oradea, 2016.
- *** , Site-ul internațional de licitații Ebay.de, 2022.
- Pintican-Juga, Liviu Colecție personală „*Hermann Oberth – părintele zborului spațial*”.

II. MEDALII, PLACHETE ȘI MONEDE APĂRUTE ÎN ALTE ȚĂRI.

Fig.1.1

Fig.1.2

Fig.2.1

Fig.2.2

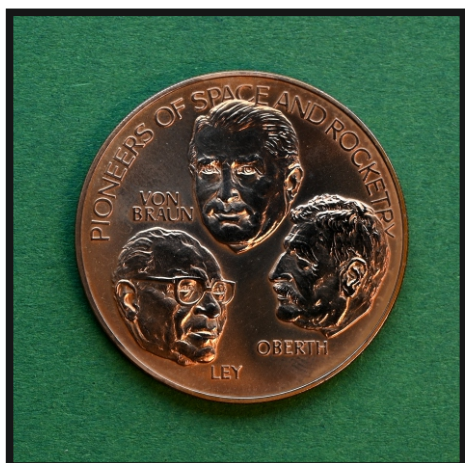

Fig.3.1

Fig.3.2

Fig.4.1

Fig.4.2

Fig.5.1

Fig.5.2

Fig.6.1

Fig.6.2

Fig.7.1

Fig.8.1

Fig.8.2

Fig.9.1

Fig.9.2

Fig.10.1

Fig.11.1

Fig.11.2

Fig.12.1

Fig.12.2

Fig.13.1

Fig.13.2

Fig.14.1

Fig.14.2

Fig.15.1

Fig.15.2

Fig.16.1

Fig.16.2

Fig.17.1

Fig.17.2

Fig.18.1

Fig.18.2

Fig.19.1

Fig.19.2

Fig.20.1

Fig.20.2

Fig.21.1

Fig.21.2

„PĂRINTELE ZBORURILOR SPAȚIALE” ÎN BRONZ ȘI PIATRĂ BUSTURI ȘI MONUMENTE DEDICATE LUI HERMANN OBERTH

Liviu Pintican-Juga și Hansotto Drotloff

- *The article describes and reproduces in pictures all the busts and monuments known in the world and dedicated to the scientist Hermann Oberth. These are busts, bas-reliefs and monuments in bronze or stone, placed outside or inside cultural and educational institutions in Germany and Romania, including some smaller busts awarded as prizes on various occasions. For each bust, the text provides information on the author, the event that led to the bust's creation, the current location and the year of execution.*
- *In diesem Beitrag werden alle so weit bekannten Büsten und Denkmäler, die dem Raketenpionier Hermann Oberth weltweit gewidmet wurden, beschrieben und abgebildet. Es sind Büsten, Basoreliefs und Denkmäler, aus Bronze oder Stein, die im Freien oder im Inneren einiger Kultur- und Bildungsstätten in Deutschland und Rumänien aufgestellt wurden, sowie einige Büsten von geringerer Größe, die bei verschiedenen Anlässen als Preise verliehen wurden. Für jede Büste wird der Künstler, der Anlass für die Anfertigung der Büste, den aktuelle Aufstellungsort (falls zutreffend) und das Jahr der Entstehung angegeben.*

Hermann Oberth, născut la 25 iunie 1894 la Sibiu, este cu certitudine cel mai cunoscut sas transilvănean și unul dintre acei oameni care s-au remarcat în mod deosebit prin spiritul lor genial și prin invenții deschizătoare de drumuri. Rezultatele cercetărilor sale au pus bazele teoretice ale zborului spațial, iar multe dintre invențiile sale și-au găsit aplicare la construcția rachetelor purtătoare, cele care în a doua jumătate a secolului XX au făcut posibilă călătoria omului în spațiul cosmic. Sighișoara, Budapesta, München, Heidelberg și Cluj-Napoca au fost centrele în care a studiat, iar traiectoria sa profesională l-a purtat la Mediaș, Viena, Berlin, Peenemünde, Huntsville și San Diego. El și-a petrecut apusul vieții ca un savant mult onorat în Germania, la Feucht, (lângă Nürnberg), localitatea în care Oberth s-a stabilit încă din anul 1945 și unde a decedat la 28 decembrie 1989. Filatelitul medieșean Liviu Pintican-Juga deține o valoroasă colecție de timbre și alte piese filatelice dedicate lui Oberth. El a reunit și ilustrațiile multor sculpturi și alte piese de artă plastică dedicate „părintelui zborurilor spațiale”. Monedele, medaliiile și plachetele comemorative, evident mult mai numeroase, nu fac obiectul acestei prezentări. După cum ne este cunoscut, busturile și monumentele dedicate lui Hermann Oberth, în totalitatea lor, nu au făcut până acum obiectul unei prezentări sistematice. După o cercetare temeinică dorim să prezentăm aceste aspecte în materialul următor.

* * *

La întrunirea din anul 2014 de la Dinkelsbühl (Germania), sașii transilvăneni l-au omagiat pe unul dintre cei mai mari fii ai lor, Hermann Oberth. Ei au comemorat printr-o expoziție 120 de ani de la nașterea celui care este denumit „părintele zborurilor spațiale”. Vizitatorii expoziției au fost întâmpinați la intrare de un bust în bronz al savantului realizat de Raimund Haas în anul 1959 (fig.1). Originar din Sighișoara, sculptorul Raimund Haas a modelat capul genialului savant și inventator chiar de mai multe ori. În anul 1959, acesta a fost invitat la Feucht unde l-a sculptat pe Oberth în timp ce acesta stătea și studia la biroul său. Primul bust cunoscut al lui Oberth are aproximativ o treime din mărimea celui viu și astăzi el se găsește la Muzeul de Astronautică Hermann Oberth din Feucht (fig.2, fig.3). În același an, Haas a realizat o variantă mai mică care este conferită începând cu anul 1959 împreună cu Premiul Hermann Oberth („Hermann Oberth Award”) unor cercetători merituoși în domeniul zborurilor aeriene și aerospațiale de către Alabama Section a American Rocket Society, astăzi American Institute of Aeronautics and Astronautics (AIAA), (fig.4). În anul 1961, laureatul acestui premiu a fost Wernher von Braun, fost elev al lui Oberth și constructor al rachetelor americane Saturn. Un exemplar al bustului de mărime mai mică a fost donat Casei Memoriale Hermann Oberth din Mediaș de către Robert Adams în anul 2014 la festivitatea aniversării a 120 de ani de la nașterea „Părintelui zborurilor spațiale” (fig.5).

În perioada anilor 1968-69, Raimund Haas a modelat un alt bust al lui Oberth care a fost oferit din partea Ministerului Federal German de Interne Casei de Cultură „Hermann Oberth” din localitatea germană Drabenderhöhe cu ocazia inaugurării și a atribuirii numelui savantului acestei instituții. Ceremonia a avut loc la data de 12 decembrie 1973 (fig.6). Este de menționat faptul că în anul 2010, Consiliul Local al orașului Wiel a hotărât schimbarea denumirii lăcașului de cultură respectiv. Cu toate acestea bustul lui Oberth realizat de Raimund Haas și-a păstrat locul său de onoare într-o vitrina amplasată la intrarea în clădirea Casei de Cultură.

Cu prilejul inaugurării în anul 1974 a aeroportului Berlin-Tegel, sculptorul berlinez Erich Fritz Reuther a realizat trei basoreliefuli a celor trei pionieri germani ai astronauticii: Hermann Oberth, Wernher von Braun și Rudolf Nebel pentru a comemora experimentele cu rachetomodele desfășurate în anii 1930-31 pe rachetodromul din Berlin. Mulajele au ornat o coloană amplasată la intrarea în aeroport (fig.7,8,9), dar care în anul 2018 au fost îndepărtate.

În Eichenhain, în parcul central din localitatea Feucht (Germania) se află un pavilion (fig.10,11,14) unde, în onoarea lui Oberth, a fost amplasat un monument de formă cubică, pe laturile căruia se pot remarca două basoreliefuli din bronz, unul cu portretul savantului din profil (fig.12) și un altul care prezintă profilul duzei conice, poate una din cele mai importante invenții create de Oberth (fig.13). Monumentul a fost inaugurat la 25 iunie 1975, la festivitatea de aniversare a 81 ani de la nașterea lui Oberth. Existența foișorului din parc fiind mai veche, odată cu amplasarea monumentului, tot ansamblul a primit o nouă semnificație. Totodată la Feucht, a fost lansată o medalie de cetățean de onoare, Hermann Oberth fiind primul căruia i-a fost acordată această distincție. Din păcate, în informațiile găsite în presa consultată, nu este menționat nici gravorul medaliei, nici numele autorului celor două basoreliefuli prezente pe monumentul de la rotonda din parc. Regretabil este că nici de la autoritățile locale din Feucht nu am putut obține informații suplimentare.

La 21 noiembrie 1981 s-a dezvelit în incinta Muzeului de Astronautică Hermann Oberth din Feucht un bust monumental din bronz (fig.15) „în prezența sculptorului și creatorului bucureștean de busturi Năstase”, după cum se menționează în ziarul german „Siebenbürgische Zeitung”. Deși în articol președintele grupării administrative Nürnberg-Fürt-Erlangen apare cu nume și prenume și inclusiv cu titlul de „prof.gimn.”, în cazul sculptorului bucureștean s-a considerat că nu este necesară menționarea prenumelui său. În realitate este vorba de Iustin Năstase a cărui semnătură poate fi văzută pe spatele bustului, alături de mențiunea „Bucarest 1981. Năstase a realizat și piatra funerară a familiei Oberth din cimitirul central din Feucht (fig.16,17). Probabil că acest monument a fost realizat în aceeași perioadă în care a fost realizat și bustul de la muzeu, după decesul soției lui Oberth, Mathilde, născută Hummel, survenit la data de 8 august 1981. În muzeul de la Feucht se mai găsește încă un bust modelat de Năstase, dar despre care nu se cunoaște niciun amănunt.

La al XXX-lea Congres de astronautică al Societății Hermann Oberth organizat în Germania la Garmisch-Partenkirchen, Hermann Oberth a înmănat centagenarului prof.dr. Wilhelm von Rauchhaupt, pionier al dreptului în astronautică, un bust de al său. Acest bust care datează probabil din anul 1981 sau poate anterior acestei date a fost executat ca o mască și montat pe o placă transparentă din material sintetic. Existența acestui bust este cunoscută numai din fotografia din fig.19. Nu se cunoaște autorul acestei lucrări și nici mai multe amănunte legate de trofeul respectiv.

Cu prilejul Expoziției filatelice „Cosmofila Hermann Oberth” organizată la Mediaș în anul 1982, artistul plastic local Victor Ioan Caba a realizat un bust din bronz, de dimensiuni mai mici în cinci exemplare care au fost oferite drept premiu filateliștilor care au prezentat exponatele cele mai reușite (fig.20).

În anul 1987, arhitectul sighișorean Hans Wolfram Theil a modelat un bust care îl reprezintă pe Hermann Oberth (pe atunci la vârstă de 93 de ani) în casa acestuia din Feucht (fig.21). Un bust turnat în bronz a fost donat Muzeului Transilvan din Gundelsheim (Germania), iar un exemplar realizat în piatră a fost expus la Muzeul Hermann Oberth din Feucht (fig.22). În anul 1994, cu prilejul festivităților de comemorare a Centenarului nașterii lui Oberth, la inițiativa sculptorului sighișorean, bustul turnat în bronz prezent la Gundelsheim a fost cedat Muzeului de istorie al orașului Sighișoara amenajat în Turnul cu Ceas. Un alt bust turnat în bronz realizat la solicitarea comunității Mediașului îl are autor tot pe Hans Wolfram Theil. Modelul original a fost executat din ghips, iar Kurtfritz Handel s-a ocupat de turnarea și finisarea bronzului, deoarece Theil nu mai era în viață. Acesta a fost donat la 4 octombrie 2013, într-un cadru festiv Școlii gimnaziale germane din centrul Mediașului, care din anul 1994 îi poartă numele lui Hermann Oberth (fig.23).

Centenarul nașterii lui Hermann Oberth a fost sărbătorit între 25 și 28 iunie 1994 în diferite localități din Transilvania legate de viața și activitatea lui Oberth. După o festivitate de debut la Academia Română de Științe din București și un Simpozion de două zile la Sibiu, la 27 mai s-a inaugurat la Mediaș o Casă Memorială în imobilul în care a locuit Oberth. În fața clădirii a fost amplasat un bust realizat de sculptorul sighișorean Wilhelm Fabini (fig.24,25). Acesta acceptase o solicitare de a executa un bust pentru Sighișoara. La rugămintele primarului Mediașului, Dionisie Bucur, a cedat unul din proiectele sale de bust orașului Mediaș. La 28 mai, la Sighișoara s-a dezvelit bustul lui Oberth (fig.26), la casa din Piața Hermann Oberth nr.47, amplasat într-o nișă schițată tot de sculptor (fig.27). La ceremoniile de la Mediaș și Sighișoara, oaspeți de seamă au fost fiica lui Oberth, dr. Erna Roth-Oberth și biograful oficial al lui Oberth, cunoscutul Hans Bart, alături de astronautul american John Mc Bride, cosmonautul rus Oleg Makarov și nu în ultimul rând, cosmonautul român Dumitru Prunariu (fig.28, de la st. la dr.).

Curând după terminarea celor două busturi, Wilhelm Fabini a fost în continuare preocupat de subiectul Oberth realizând ulterior un alt bust al genialului inventator (fig.29). La acest model a apelat sculptorul atunci când în anul 2003, Universitatea din Cluj i-a cerut, la un termen mult prea scurt, realizarea unui nou bust. Universitatea Babeș-Bolyai l-a omagiat pe Hermann Oberth în cadrul unui Simpozion organizat între 16 și 17 mai 2003 cu ocazia împlinirii a 80 de ani de la susținerea de către acesta, în anul 1923, a lucrării sale de licență. În același an a apărut și cartea sa deschizătoare de drumuri „Racheta în spațiul planetar”. Cu prilejul simpozionului a fost prezentat acest al treilea bust realizat de Wilhelm Fabini. Bustul a fost așezat într-o nișă în holul de la intrarea în Aula Magna din clădirea principală a Universității situată pe strada Mihail Kogălniceanu nr.1 din Cluj-Napoca (fig.30,31).

La 31 ianuarie 2002, pe strada General Magheru nr. 1 din Sibiu, în fața sediului Consiliului Județean a fost dezvelit un bust al lui Hermann Oberth, creație a cunoscutului sculptor sibian Ioan Căndea (fig.32). Momentul festiv a avut loc în prezența primarului de atunci a Sibiului, Klaus Iohannis și a cosmonautului român Dumitru Prunariu (fig.33).

Pentru Expoziția filatelică cu participare internațională „Aeromfila 2014” organizată la Sibiu cu prilejul comemorării a 120 de ani de la nașterea lui Hermann Oberth, creatorul Virgil Jianu a realizat câteva mici busturi din ceramică ce au fost conferite drept premii pentru cele mai apreciate exponate (fig.34).

Autorii adresează mulțumiri celor care cu amabilitate au pus la dispoziție imaginile reproduse. Cercetările pentru acest articol au fost sprijinite, prin aportul fiecăruia, de către Robert Adams, Wilhelm Fabini, Roswitha Fries, Enni Janesch, Konrad Klein, Karlheinz Rohrwild și Nicolae Tesculă, cărora dorim să le exprimăm și cu această ocazie mulțumiri deosebite.

Bibliografie selectivă

- Hans Barth, Hermann Oberth, Leben, Werk und Auswirkung auf die spätere Raumfahrtentwicklung, Uni-Verlag Feucht, 1985.
- Wilhelm Fabini, mündliche Mitteilung.
- Ioana Vlasu (coordonator), Dicționarul sculptorilor din România, sec. XIX-XX Vol. II, Editura Academiei Române, 2015.
- <http://www.raketenflugplatz-berlin.de/nazi-vorwurf.htm>, eingesehen am 06.07.2020
- * * *, Mediascher Infoblatt Nr.27, August 2014.
- * * *, Colecția ziarului Siebenbürgische Zeitung din anii 1974, 1981, 1984, 1988, 1990, 1994, 2003, 2005.

Fig.1

Fig.2

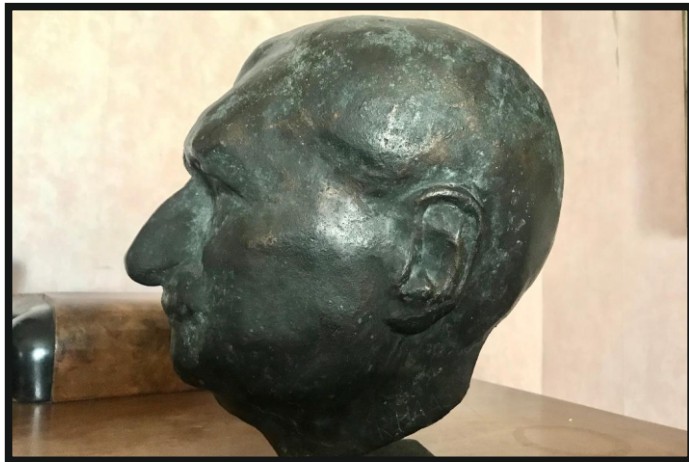

Fig.3

Fig.4

Fig.5

Fig.6

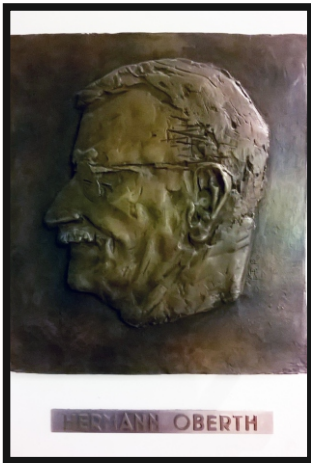

Fig.7

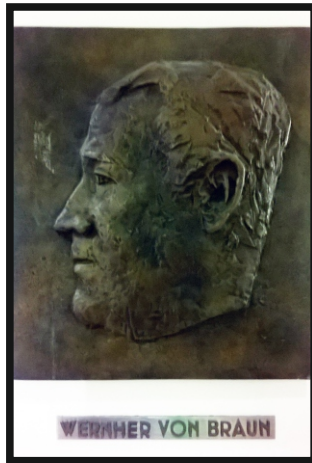

Fig.8

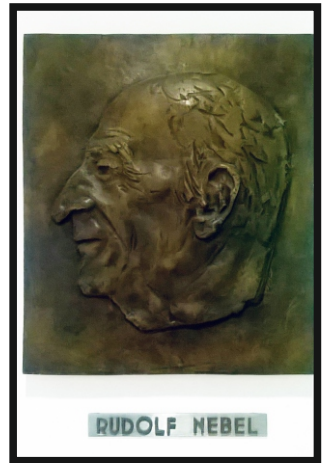

Fig.9

Fig.10

Fig.11

Fig.14

Fig.12

Fig.13

Fig.15

Fig.16a

Fig.16

Fig.17

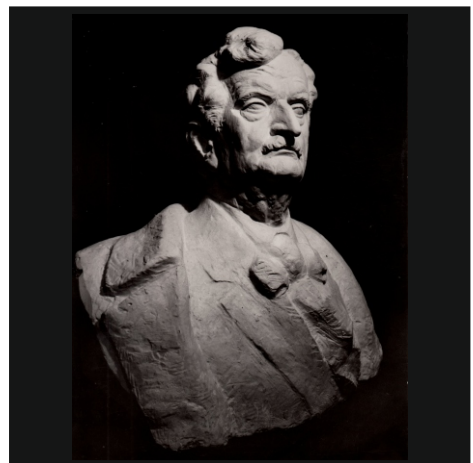

Fig.18

Fig.19

Fig.20

Fig.21

Fig.22

Fig.23

Fig.24

Fig.25

Fig.26

Fig.27

Fig.28

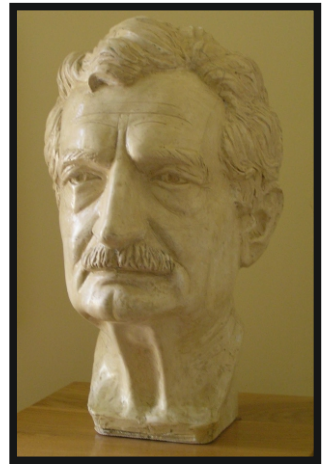

Fig.29

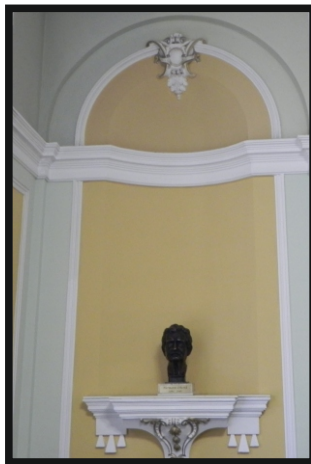

Fig.30

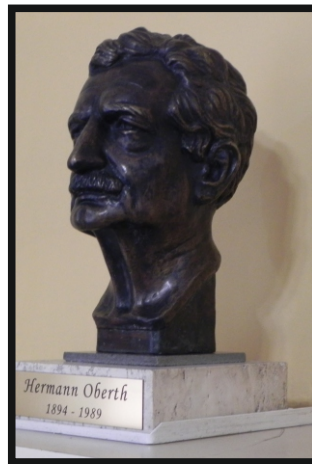

Fig.31

Fig.32

Fig.33

Fig.34

HERMANN OBERTH ȘI MEDICINA AEROSPAȚIALĂ

- *The article presents the first experiments in the world that Hermann Oberth had conducted in the early 20th century and the conclusions thereafter; the conclusions are still up to date and still applied to current space medicine in all training centers for future astronauts around the world. The bibliography referred to and the opinions of some competent figures in medicine make us conclude that Professor Hermann Oberth may be considered as the father of space medicine. A few philately items, postmarks, envelopes and special stamps stand to complement this study.*
- *In diesem Beitrag wird über die weltweit ersten Versuche im Zusammenhang mit dem Verhalten des menschlichen Körpers in der Schwerelosigkeit berichtet, die Hermann Oberth in den ersten Jahrzehnten des 20. Jahrhunderts durchgeführt hat und seine daraus gezogenen Schlussfolgerungen, die bis heute Gültigkeit haben und in allen Trainingszentren für künftige Raumfahrer angewendet werden. In der Fachliteratur und nach der Meinung kompetenter Persönlichkeiten wird Hermann Oberth daher zu Recht als Vater der Weltraummedizin angesehen. In dem Beitrag werden auch einige philatelistische Belege zu diesem Thema vorgestellt – Briefmarken, Sonderbriefumschläge und Sonderstempel.*

Medicina aerospațială este o ramură specializată a științei medicale, preocupată de problemele medicale apărute în timpul zborului uman atât în atmosferă (medicina aeronautică), cât și dincolo de atmosferă (medicina spațială), incluzând studiul patologiei și fiziologiei umane în condițiile de zbor în spațiul extraterestru¹. Prima unitate de cercetare spațială din lume a fost înființată în anul 1948 în SUA și pe măsură ce au fost obținute progrese tehnologice majore în zborul cosmic, medicina spațială, a devenit recunoscută ca o specialitate medicală importantă. Specialiștii în medicina aerospațială stabilesc standarde medicale adecvate prin care certifică și se asigură faptul că cei ce urmează să zboare în spațiul cosmic nu au limitări fizice sau condiții medicale ce le-ar putea afecta performanța. De asemenea, acești specialiști planifică și se implică în instruirea echipajelor umane propuse pentru zboruri în spațiu. Tot ei efectuează evaluările medicale post-zbor ale astronauților pentru a identifica orice efecte adverse apărute în urma zborului. În timpul zborului cosmic, ei monitorizează răspunsurile fiziologice ale astronauților².

În general, din punct de vedere istoric, fiziologul francez din secolul al XIX-lea, Paul Bert este considerat părintele medicinei aeronautice moderne. În domeniul medicinei spațiale, profesorul Hermann Oberth, părintele zborului spațial, este cel care a efectuat, pentru prima dată în lume, experiențe și cercetări legate de adaptabilitatea și rezistența corpului uman la condițiile unui zbor în spațiu, concluziile sale fiind aplicate și astăzi în astronautica modernă, repere pentru care poate fi considerat părintele medicinei spațiale. Biografia lui Hermann Oberth au reținut mai multe momente din viața sa, în care acesta a fost preocupat de a face cercetări și descoperiri privind suportarea corpului uman în condițiile unui zbor cosmic. Primele cercetări de medicină spațială, Hermann Oberth le-a întreprins în perioada 1908-1916, la Sighișoara. Astfel, în anul 1906, având aproape 12 ani, micuțul Oberth este atât de fascinat de scrierile de anticipație ale lui Jules Verne încât verifică prin calcule matematice viteza de lansare și durata ei, indicate de autorul francez în proiectul cosmic din cartea sa „De la pământ la Lună”, ajungând la concluzia că problema cheie a călătoriei spațiale este evitarea uriașei apăsări din momentul lansării. Rezolvarea ei se poate face prin creșterea treptată a accelerației, astfel încât creșterea vitezei să nu fie bruscă, ci să se realizeze practic pe întreaga distanță de urcare³. Fiind preocupat în continuare de modul în care organismul uman reacționează la starea de imponderabilitate, în anul 1908 Oberth recurge la experimente, nu de puține ori periculoase. De exemplu, el își injectează scopolamină, procurată din cabinetul tatălui său, dr. Julius Oberth, și intră în

1.***, Dicționar Medical Român

2. <https://delphipages.live/ro/sănătate-și-medicină>, „Medicina aerospațială”, 2020

3. Hans Barth, „Hermann Oberth-Titanul navigației spațiale”, Editura Kriterion, București, 1975, p.42, p.43.

cada de baie, încercând să vadă astfel „cum reacționează omul fizic și psihic, în stări asemănătoare imponderabilității, descoperind că scopolamina narcotizează în special organele de echilibru ale corpului uman (tratament aplicat și astăzi astronautilor care se pregătesc pentru zboruri spațiale), iar altădată, tot „în interes științific”, își pune viața în pericol recurgând la sărituri de la o înălțime impresionantă și scufundări în bazinul de înot de la ștrandul din Sighișoara. După o încercare de traversare a bazinului de înot pe diagonală sub apă, șederea îndelungată sub apa rece i-a afectat simțul de orientare, cu efecte asupra corpului care au produs o trăire psihologică a imponderabilității (lipsei de greutate), amplificată de lipsa de sensibilitate a simțurilor. Astfel, într-un mod primitiv el realizase starea de imponderabilitate, constatând că omul poate suporta câteva secunde această stare. Mulți ani mai târziu, Oberth scria „îmi era clar că ea (imponderabilitatea) poate fi suportată fizic și zile întregi. Problematic era dacă și psihic. O experiență care, între altele fie spus, m-a costat aproape viața, însă mi-a adus consolatoarea certitudine”⁴. Practic prin aceste experimente de la bazinul de înot din Sighișoara, Hermann Oberth realizează primele cercetări de medicină spațială din lume⁵.

De remarcat este și faptul că tot în 1908, Oberth a realizat și o centrifugă cu care urma să cerceteze dacă și cât de mult poate suporta omul condițiile de accelerație mărită. Brațele caruselului erau de 35 metri și se roteau în jurul unei axe verticale. Astăzi sunt în funcțiune astfel de centrifuge în toate centrele de antrenament pentru astronauti. Este uimitor de constatat că ele nu se deosebesc, nici prin construcție, nici prin principiu, de proiectul elevului sighișorean. Rănit în război în 1915, revine la Sighișoara unde reia experimentele de medicină cosmică. Produsele farmaceutice narcotizante folosite de el, printre care și scopolamina, care este „un alcaloid cu acțiune sedativă, hipnotică și spasmolitică, cu efect narcotizant asupra simțului echilibrului mușchilor și pielii”⁶, îl conduc la concluzii valabile și astăzi referitoare la suportarea de către om a stării de imponderabilitate.

Mai târziu, experiențele și zborurile cosmice au adus dovada că omul sănătos, cu antrenament suficient, poate suporta o apăsare de 6-7 ori mai mare decât greutatea proprie, fără a suferi vreo dereglare fiziologică sau psihologică. Privind înapoi, Hermann Oberth remarca: „Și dacă acum a reieșit că oamenii pot suporta într-adevăr imponderabilitatea în spațiu, mă mir, nu asupra realității, cât asupra faptului că nu mi s-a dat crezare timp de 40 de ani”⁷. Aceste cercetări, alături de cele din anii 1915-1917 sunt considerate ca fiind primele din lume în istoria medicinei spațiale, Oberth devenind astfel „primul om de știință care s-a gândit la medicina spațială, la efectul imponderabilității asupra sănătății umane și a venit cu soluții concrete în acest sens”⁸. Oberth a rezumat rezultatele experiențelor sale afirmând că: „Lipsa de greutate provoacă mai întâi teamă. Teama este cu atât mai mică, cu cât se repetă mai des experiența. După teamă urmează o senzație ciudată în zona esofagului. Dar ea dispăre după circa un minut și jumătate. Creierul și organele de simț lucrează mai intens, gândurile și senzațiile fiind îndreptate asupra lucrurilor concrete. Timpul pare să se dilate. Primele minute par să fie ore. Pulsul și bătăile inimii se accelerează inițial, dar mai târziu redevin normale”⁹.

Concluziile de medicină spațială ale tânărului Hermann Oberth au fost confirmate integral de practică, patru decenii mai târziu.

---

⁴ Hans Barth, *op. cit.*, p.47.

⁵ Viorica Nagy, „Hermann Oberth”, Biblioteca Județeană Astra, Seria „PERSONALIA” nr.16, Sibiu, 2007, p.40.

⁶ Viorica Nagy, *op. cit.*, p. 17.

⁷ Hans Barth, *op. cit.*, p.48.

⁸ Mitrahe Daciana, *Hermann Oberth, savantul sibian care a pus umărul la Misiunea Apollo 11, în Adevărul de Weekend nr.554/1-3 Aprilie, București, 2022, p.11.*

⁹ Hans Barth, *op. cit.*, p.57.

Prima carte publicată de Hermann Oberth la editura Oldenbourg din München, intitulată „Die Rakete zu den Planetenräumen”, a fost o versiune mai amplă a lucrării sale de diplomă „Racheta în spațiul planelar”, cu care, în anul 1923, și-a susținut examenul de licență la Universitatea din Cluj. Lucrarea a fost primită cu elogii, iar el a obținut titlul de profesor, primind „*cele mai cordiale felicitări*” din partea profesorului Augustin Maior, președintele comisiei de examinare. În introducerea acestei lucrări, Oberth formulează cele patru teze care definesc fundamentul zborului cosmic, din care a 3-a teză se referă la faptul că oamenii vor putea călători în spațiul cosmic, *în condiții de siguranță, fără a-și periclita viața*. Pe lângă bazele teoretice ale tehnicii rachetelor și formulele fundamentale ale zborului, lucrarea cuprinde „*chiar și primul tratat de medicină spațială*”¹⁰.

În capitolul Scopul și perspectivele importanța proceselor fiziologice implicate în zborul cosmic este abordată în subcapitolele 13. *Acțiunea fiziologică a unei apăsări anormale asupra omului*¹¹, 14. *Acțiuni fiziologice ale unor stări anormale de apăsare*¹² și respectiv 17. *Perspective*¹³. Dacă primele două capitole ale lucrării l-au consacrat pe Hermann Oberth ca fondator al zborurilor cosmice, elementele de fiziologie și psihofiziologie din ultimul capitol, formulate cu zeci de ani înainte de a fi fost experimentate în zborurile cosmice cu echipaj uman, i-au adus recunoașterea în istoria științelor medicale ca pionier al medicinei spațiale. Despre această carte, Willy Ley, primul istoric în domeniul zborului cosmic, într-un eseu publicat în SUA, după ce spune că „această carte constituie adevăratul început al erei cosmice”¹⁴, își întemeiază această apreciere pe menționarea conceptelor tehnicii spațiale descrise de Oberth și care sunt utilizate și în prezent. Unul din aceste concepte este *antrenarea astronautilor în centrifuge și dispozitive de protecție împotriva razelor cosmice*¹⁵. La congresul de astronautică desfășurat în iunie 1974 la Salzburg (Austria), Dr. med. Ch. Berry, directorul centrului de medicină spațială al NASA și Dr. med. C. R. Burchard, medicul șef al programului american Skylab, au afirmat că scopolamina, medicament utilizat de Hermann Oberth în experiențele sale din anii 1915-1917, se administrează și în zilele noastre astronautilor care se pregătesc în vederea zborurilor spațiale, fiind suportată foarte bine de organismul uman¹⁶.

Ca o concluzie, iată opinia unui reputat specialist clujean, prof. dr. Simona Tache, care conchide că: *Marele om de știință Hermann Oberth (1894 – 1989), părintele zborului spațial, a fost un gânditor și vizionar, în a cărui operă este prezentă o fundamentare științifică, fiziologică, fiziopatologică și psihofiziologică, și chiar psihopedagogică, a problemei zborului spațial*¹⁷.

Ca un arc peste timp, ducând pe alte culmi începuturile cercetărilor inițiate de Hermann Oberth, cosmonautul român Dumitru-Dorin Prunariu, în timpul memorabilului său zbor spațial din mai 1981 a realizat numeroase experimente științifice, unele dintre ele abordând domenii ale medicinei, biologiei și psihologiei, care au rămas în istoria științifică a medicinei spațiale. Aceste experimente bio-medicale

¹⁰ Viorica Nagy, *op.cit.*, p.20.

¹¹ Hermann Oberth, „*Racheta spre spațiile planetare*”, Fundația „Hanns Seidel”, București, 1994, p.58.

¹² Hermann Oberth, *op. cit.*, p.59.

¹³ Hermann Oberth, *op. cit.*, p.68.

¹⁴ Hans Barth, Eficacitatea operii de pionierat „Racheta în spațiile planetare”, de Hermann Oberth, în volumul *Lucrările simpozionului internațional „Hermann Oberth” și bazele științifice ale zborului cosmic*, 16 – 17 mai 2003, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2003, pag.35.

¹⁵ Hans Barth, *op. cit.*, p.36.

¹⁶ Hans Barth, Hermann Oberth – Titanul navigației spațiale”, Editura Kriterion, București, 1975, p.57.

¹⁷ Simona Tache, „Elemente de fiziologie, fiziopatologie, și psihofiziologie în lucrarea lui Hermann Oberth”, în volumul *Lucrările simpozionului internațional „Hermann Oberth și bazele științifice ale zborului cosmic*”, 16 – 17 mai 2003, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2003, p.67.

au vizat cercetări legate de efectele zborului cosmic asupra organismului uman privind estimarea efectelor biologice și apărarea virală naturală, eliminarea simptomelor subiective nefavorabile în timpul perioadei acute de adaptare la imponderabilitate, starea circulației sângelui cerebral central și periferic al cosmonautului în timpul activității și odihnei, cercetarea adâncimii de vedere și a capacității de rezoluție ale ochiului la diferite niveluri de iluminare, teste speciale pentru definirea capacității mentale, efectul șederii prelungite în spațiul închis și stare de imponderabilitate, cercetări asupra facultăților mentale și a memoriei operative, cercetarea particularităților individuale în adaptarea psihologică la condițiile zborului cosmic și altele¹⁸. Experimentele psihologice și medicale au fost concepute de renumiți psihologi, medici și profesori universitari români de la prestigioase institute de specialitate și universități de profil din România, unde aceștia activau la acea vreme.

În filatelie, tematica medicinei spațiale este mai modest abordată. Încercând o cercetare sumară, am descoperit cu o neașteptată bucurie faptul că pe două dintre cele trei valori ale emisiunii de mărci poștale pusă în circulație în anul 1981, de către poșta URSS, cu prilejul zborului cosmic român româno-sovietic surprind prin imaginile lor (Fig.1) două experimente pe care savantul Hermann Oberth le-a făcut în anii lui de tinerețe. Astfel pe valoarea de 6 k. este prezentată o centrifugă din zilele noastre, utilizată de viitorii astronauți în centrele speciale de pregătire, iar pe valoarea de 15 k. apare o imagine cu mai mulți cosmonauți aflați în stare de imponderabilitate. Nu cred că machetatorul mărcilor respective a vrut să facă trimitere la experimentele de pionierat prin care Oberth a inițiat viitorul domeniu al medicinei spațiale, dar pentru cei care cunosc activitatea acestuia, a reușit. La 10 ani de la zborul în spațiu al cosmonautului român Dumitru-Dorin Prunariu, la Iași s-a aplicat o ștampilă specială dedicată experimentelor făcute de acesta în misiunea sa extraterestră (Fig.2), iar la București, în același an, un plic și o ștampilă specială (Fig.3) a fost dedicată experimentului „Miocard” care a vizat studiul modificărilor din timpul zborului cosmic la nivelul aparatului cardiovascular.

Bibliografie:

- Barth, Hans, *Hermann Oberth – Titanul navigației spațiale*, Editura Kriterion, București, 1975.
- Barth, Hans, *Eficacitatea operei de pionierat „Racheta în spațiile interplanetare”, de Hermann Oberth*, în volumul *Lucrările simpozionului internațional „Hermann Oberth” și bazele științifice ale zborului cosmic, 16 – 17 mai 2003*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2003.
- Mitrache, Daciana, *Hermann Oberth, savantul sibian care a pus umărul la Misiunea Apollo 11, în Adevărul de Week-end*, Nr.554/1-3 Aprilie 2022, București.
- Muscă, Annie, *Dumitru-Dorin Prunariu – Biografia unui cosmonaut*, Editura Adevărul, București, 2012.
- Nagy, Viorica, *Hermann Oberth*, Biblioteca Județeană Astra, Seria „Personalii” Nr.16, Sibiu, 2007.
- Oberth, Hermann, *Racheta spre spațiile planetare*, fundația „Hanns Seidel”, București, 1994.
- Tache, Simona, *Elemente de fiziologie, fiziopatologie și psinofiziologie în lucrarea lui Hermann Oberth*, în volumul *Lucrările simpozionului internațional „Hermann Oberth” și bazele științifice ale zborului cosmic, 16 – 17 mai 2003*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2003.
- Zaszchewici, Valentin; Boariu, Alexandru, *Hermann Oberth – Părintele astronauticii*, Jurnalul.ro. 27.06.2000.
- xxx - Dicționar Medical Românesc
- Bibliografie electronică: <https://delphipages.live/ro/sănătate și medicină>, Medicina

¹⁸ Muscă, Annie, Dumitru-Dorin Prunariu - Biografia unui cosmonaut, Editura Adevărul, București, 2012, p.126-128.

Fig.1

Fig.2

Fig.3

Primăria Municipiului Mediaș

*Diplomă
de excelență*

se acordă Domnului

LIVIU PINTICAN

*în semn de apreciere și recunoaștință pentru
promovarea imaginii și activității științifice a
savantului Hermann Oberth.*

*Mediaș,
2 Iunie 2019*

Hermann Oberth și opera sa științifică sunt marcate și comemorate în diverse feluri, inclusiv pe linie filatelică, o activitate care lasă posterității materiale de valoare atât de căutate de colecționari și nu numai de ei. Fiecare efect filatelic are o poveste și prin prezentarea acestuia completăm imaginea detaliată a personalității prezentate, evenimentului, fenomenului. Filatelia reprezintă indiscutabil un act cultural și de păstrare a istoriei.

Îl felicit pe domnul inginer Liviu Pintican-Juga pentru cartea sa care înglobează o culegere de articole pe care domnia sa le-a publicat în decursul timpului despre Hermann Oberth, privit prin prisma filatelistului pasionat care este. Această carte contribuie o dată în plus la promovarea operei și personalității celui care a rămas cunoscut în lumea științifică drept „părintele navigației spațiale”.

Dr.ing.cosmonaut
Dumitru-Dorin Prunariu

